

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINSDAG D.D. 2 JULI 2024

Vergaderzaal 5

1. Jaarstukken 2023 gemeente Dordrecht - Raadsvoorstel

Voorzitter: Mevrouw Boom-Vos
Raadsgriffier: Mevrouw Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Damen (Partij van de Arbeid)
Dhr. Gündogdu (Op ons Eiland)
Dhr. In 't Veld (VSP)
Dhr. Katif (Beter Voor Dordt)
Mevr. Lammens-Oostdijk (VVD)
Dhr. Van der Meer (GroenLinks)
Mevr. Mevrouw Nieuwland-Van den Bosse (ChristenUnie/SGP)
Mevr. Pichel (Forum voor Democratie)
Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)
Dhr. Wringer (Beter Voor Dordt)

Overige aanwezigen:

Dhr. Brouwer (ambtelijke ondersteuning)
Mevr. De Graaf (ambtelijke ondersteuning)
Dhr. Stehouwer (accountant)

De voorzitter: Gaan we beginnen. Welkom raads- en commissieleden namens het college. Welkom ook aan de kijkers thuis. Ik ga gewoon het hele mooie, zoals het hoort doen. De mensen op de tribune, de gasten en ambtelijke ondersteuning. Ik noem in ieder geval Cora de Graaf, Stefan Brouwer en onze accountant Mark Stehouwer. Voor het verslag vraag ik de raadsleden... Wil je nog de stem horen van... Nee? Nou, dan ga ik beginnen bij de heer Venderbos. Wilt u zich voorstellen?

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos-Lambinon, Partij voor de Dieren.

De heer In 't Veld: Richard in 't Veld, VSP.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter Voor Dordt.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, ook Beter voor Dordt.

De heer Van der Meer: Frans-Bauke van der Meer, GroenLinks.

Mevrouw Nieuwland-Van den Bosse: Eline Nieuwland, ChristenUnie/SGP.

De heer Damen: Leo Damen, Partij van de Arbeid.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Jeanine Lammens, Dordtse VVD.

Mevrouw Pichel: Ruby Pichel, Forum voor Democratie.

Mevrouw Vermeulen: Laurette Vermeulen, commissiegriffier.

De voorzitter: We hebben in mei al de conceptjaarstukken ontvangen. Dat was een aangekondigde en voorziene noodgreep. Daar hebben we al een keer een beeldvormende sessie over gehad, maar sinds afgelopen donderdag beschikken we over de complete set, inclusief conceptcontroleverklaring, begrijp ik. Wat normaal in de auditcommissie gebeurt, gebeurt nu hier. Namelijk een verslag van de accountant met zijn bevindingen. Ik geef hem het woord en daarna kunt u vragen stellen aan de accountant of de organisatie.

De heer Stehouwer: Dank u, voorzitter. Ik wilde dat graag doen aan de hand van pagina 5 van het accountantsverslag. Zoals de voorzitter al aangaf, het is concept. Maar de eerste bullet linksboven laat ook zien dat het materieel gezien een afgeronde controle is en dat het enkel nog de puntjes op de i in het dossier is en de formele bevestiging vanuit het college en de gemeentesecretaris dat we alle informatie hebben ontvangen om ook formeel onze controleverklaring te kunnen verstrekken. Dus we hebben het hier over een definitief beeld wat mij betreft. Wij zijn voornemens om morgen een goedkeurende controleverklaring te verstrekken bij de jaarstukken. Dus die heeft u bij de vaststelling volgende week dinsdag heeft u die ook in bezit. Misschien goed om te beginnen bij de rechtmatigheidsverantwoording midden boven. Dat is toch iets nieuws voor u als raad in de zin van de verhouding tussen raad en college in de kaderstelling en ook in de opdracht van de accountant. Wij gaven tot en met '22 nog zelf een oordeel over de rechtmatigheid. Dat doen we nu impliciet doordat het college daar zelf een uitspraak over doet en wij die uitspraak controleren op juistheid. U ziet hier dat u heeft een verantwoordingsgrens vastgesteld van bijna 16,5 miljoen, dus 2% van de begrote lasten. En alle fouten, rechtmatigheidsfouten, boven 411 duizend euro, dat is 5% van die 16 miljoen, die worden gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording die in de jaarstukken zitten. Wat leest u in die rechtmatigheidsverantwoording? Daar leest u dat er in totaal voor 18,8 miljoen afgerond aan onrechtmatigheden door het college is geconstateerd. Voor het grootste deel, 16 miljoen ruim, gaat het over overschrijdingen van lasten ten opzichte van de gewijzigde begroting. Voor 2,7 miljoen gaat het over aanbestedingsonrechtmatigheden. Misschien even goed om dat wat meer context te geven, met name die 16 miljoen. Tot en met 2022 werden niet alle begrotingsoverschrijdingen als onrechtmatigheid in ons oordeel meegewogen, toen wij dat nog moesten doen, maar alle begrotingsoverschrijdingen die binnen bestaand beleid pasten of waar hogere baten tegenover stonden die moesten we wel rapporteren, maar die telden niet mee in het oordeel. Dat onderscheid is met de komst van de rechtmatigheidsverantwoording op basis van de kadernota rechtmatigheid 2023 niet meer gemaakt. Dus dat betekent dat ook overschrijdingen van lasten binnen bestaand beleid en overschrijdingen van lasten waar hogere baten tegenover staan, dat die als bruto onrechtmatigheid worden gepresenteerd. Daarom ziet u ook een bedrag van 15,3 miljoen staan.

Dat zijn eigenlijk alle overschrijdingen van lasten die voorheen eigenlijk niet echt fout waren, dus waar hogere baten of bestaand beleid tegenover staat, maar die nu dus als

acceptabel worden aangemerkt. Dat heeft u zelf in uw financiële verordening ook op die manier afgesproken. Dus dat zijn wel overschrijdingen van de begroting, maar daar zijn eigenlijk weer andere regels voor die dat weer goed maken, in die zin, of acceptabel maken. Dan ziet u dat er eigenlijk ongeveer 6,5 ton aan niet acceptabele begrotingsoverschrijdingen overblijft. Die heeft het college ook toegelicht in de jaarstukken. Ik meen dat het over het bomenprogramma ging. En de overige onrechtmatigheden, dat is 2,7 miljoen, die gaan over de aanbestedingsfouten. En daar ziet u op pagina, even doorbladeren, op pagina 14 ziet u dat wat verder uitgesplitst in wat voor soort inkopen dat dat zijn, die onrechtmatig zijn. De meeste daarvan zijn eigenlijk contracten die in een voorgaand jaar al als onrechtmatig zijn gerapporteerd door ons. Die contracten lopen nog door in '23, soms ook nog in '24. En de besteding op die contracten, die zijn dus ook dit jaar onrechtmatig. Er is een drietal contracten die in 2023 voor het eerst onrechtmatig zijn, met een totale besteding van ruim of bijna 4,5 ton. En het zit op drie verschillende inkopen, dus een stukje is inhuur en twee andere overheaddiensten met name. Dat ten aanzien van rechtmatigheid en verantwoording. Ik weet niet of dat nu al tot vragen via de voorzitter leidt.

De voorzitter: Zo te zien wel. Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ja, ik snap het verhaal over begrotingsoverschrijdingen waar ook hogere inkomsten tegenover staan. Maar hoe worden andere begrotingsoverschrijdingen, die dus kennelijk niet door de raad goedgekeurd zijn, hoe worden die dan verantwoord? Kunt u daar nog iets over zeggen?

De heer Stehouwer: Ja, dat is feitelijk de 6,5 ton. Even kijken, die staan in de, in het accountantsverslag op pagina 15...

De heer Van der Meer: Voorzitter, even voor de duidelijkheid, het gaat mij dus niet om de onrechtmatige uitgaven, maar om de uitgaven waarvan u zegt: die waren in het verleden telden die niet mee. Voor een deel komt dat doordat er hogere uitgaven tegenover staan, maar er is kennelijk ook nog een ander deel. Hoe worden die verantwoord? Dat was mijn vraag.

De heer Stehouwer: Op pagina 15 ziet u wel waar het over gaat. Maar het meeste, dat ziet u hier ook wel, betreft grondexploitaties, bouwend en bereikbaar Dordrecht. Ja, daar heeft u al een grondexploitatie van vastgesteld, en dat is daarmee binnen bestaand beleid een uitkomst, als het ware. Een deel gaat over inkomensoverdracht aan de gemeenschappelijke regelingen, met name bijvoorbeeld de energietoeslag via de GR Sociaal. Dus we hebben vastgesteld dat die euro's terecht zijn verantwoord, maar het is op basis van de Gemeentewet is het wel een overschrijding van uw budget, het budget dat u heeft vastgesteld. Alleen je maakt wel het onderscheid tussen dingen die al wel zijn afgesproken, maar buiten het financiële kader zijn, en dingen die überhaupt niet zijn afgesproken, maar wel zijn gedaan. Dus ik weet niet of dat wat duiding geeft aan uw vraag? En u ziet dus ook de 6,5 ton waar ik het over had zit in het programma groen duurzaam en ruimtelijk Dordrecht.

Ik meen me te herinneren dat het over het bomenprogramma gaat en dat staat ook in de jaarstukken. Dan ga ik weer even terug naar pagina...

De voorzitter: Mag ik heel even de heer Gündogdu van Op ons Eiland welkom heten? Dan is die gelijk voorgesteld. Gaat u verder, mijnheer Stehouwer._

De heer Stehouwer: Laatste puntje ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording is eigenlijk de onderste bullet midden boven. De meeste gemeenten hebben de modelverordening van de VNG gebruikt voor de financiële verordening, de modeltekst. En daar is eigenlijk niks in afgesproken over het tijdig melden van onderschrijdingen van lasten of overschrijdingen van baten. Dus dat duidt eigenlijk feitelijk op misschien nog wel extra budgettaire ruimte waar u als raad iets mee zou willen. Het is onze aanbeveling om als raad met het college in gesprek te gaan over: wat wil je daarover afspreken? Nu is de lijn dat het in de bestuursrapportages wordt gerapporteerd en in de begrotingswijziging wordt voorgelegd. Alleen dat betekent eigenlijk dat je op de laatste vier maanden van het jaar vaart u eigenlijk een beetje in de mist, omdat u niet weet wat er eventueel nog een nieuwe ruimte is ontstaan en dat komt dan pas tot uitdrukking in de jaarrekening. En in de tussentijd is natuurlijk ja, geen gesprek met u als raad daarover geweest. Dus dat is wel iets waarvan ik zeg: daar zou u explicieter de afspraak over moeten vastleggen in de financiële verordening. Dat kun je op dezelfde manier doen zoals het nu is. En je ziet veel gemeenten die dan zeggen: ja, het is eigenlijk wel werkbaar voor de ambtelijke organisatie om het zo te houden. Keerzijde is, als je dat niet doet dat je vaak nog een decemberwijziging in de raad krijgt en waarvan je, je ook wel kunt afvragen: ja, hoe deugdelijk is die dan opgebouwd of zit je dan eigenlijk allerlei potjes te creëren om maar geen onrechtmatigheden te hebben? Dus er zitten echt wel twee nadrukkelijke keerzijdes aan deze casus.

De voorzitter: Mijnheer Stehouwer, volgens mij leidt dit naar de vraag van de heer Katif.

De heer Katif: Nou ja, ik was eigenlijk benieuwd, met name, u hebt het over de informatieverplichting. Dan zouden we eigenlijk meer moeten opnemen in de financiële verordening, maar volgens mij is er nog steeds een informatieplicht vanuit het college om ons tijdig te informeren. Dus ik snap die duiding niet en ik zou graag van u ook willen weten: hoe ziet u dat?_

De heer Stehouwer: Ja, natuurlijk die informatieplicht is er. Ik moet even graven hoe die bij u precies is qua minimaal bedrag van de melding, want daar heb je het dan natuurlijk ook over, terwijl normaal in een financiële verordening heb je het over alle onderschrijdingen, overschrijdingen die je dan rapporteert. En dat is precies het gespreksonderwerp. Wil je nu, bij wijze van spreken vanaf iedere ton het gerapporteerd krijgen en voorgelegd krijgen? Of zeg je: dat hoeft eigenlijk alleen maar binnen X tijd na constateren als het groter is dan bedrag Y. En daar zit nu eigenlijk teveel ruimte om te zeggen dat het duidelijk is. Dus voor de rechtmatigheidsverantwoording heeft het college gezegd: we volgen dezelfde lijn als voorgaand jaar. Alles na de tweede bestuursrapportage komt in de jaarrekening. Daarvan hebben wij als accountants allemaal gezegd: voor dit jaar accepteren we dat als de lijn met de oproep om daar meer concreetheid aan te geven.

Dan de financiële kant, dat is meer rechtsboven, rechtsonder in het dashboard. We zien eigenlijk een vrij forse afwijking in de realisatie ten opzichte van de begroting na wijziging. De begroting na wijziging toont een resultaat van nul en dat is uiteindelijk bijna 29 miljoen voordelig gerealiseerd. Dat is een beeld dat we eigenlijk al een paar jaar zien.

Dat is wel iets waarvan wij zeggen: het college zou hier, wat mij betreft, is dat het advies aan u als raad om het college daar toch wel een analyse van te geven van hoe ze dat in de toekomst gaan voorkomen. En er zit natuurlijk een aantal incidentele zaken in. Maar ook daarvan kun je, je afvragen: was het nou echt niet eerder bekend, om dat aan u te melden? Bijvoorbeeld de analyse van de reservekapitaallasten, die is helemaal uitgekamd en daar zijn wel dingen uitgekomen die uiteindelijk tot een baten van 9 miljoen leiden. En de grondexploitatie is natuurlijk ook eentje waar nu een resultaat uit komt. Ik vind wel dat je als college moet kunnen inschatten binnen welke bandbreedte zich dat gaat bewegen in de loop van het jaar. En daar eigenlijk niks over zeggen en pas in de jaarrekening dan een fors bedrag melden. Dus daar zit wat mij betreft echt wel de opdracht richting het college.

De voorzitter: Mag ik daar als voorzitter, even in overleg met de griffie, een vraag over stellen? U geeft hier een advies. Hoe gebeurt dat in andere gemeenten? Hoe zou u dat advies uit laten voeren, qua vragen aan het college?

De heer Stehouwer: Ik zou als adviesformulering vanuit de raad vooral nadrukkelijk vragen om vanaf een bepaald bedrag eerder te rapporteren, desnoods in de bandbreedte. Stel je hebt een, in de tweede bestuursrapportage wordt nu niks gezegd over grondexploitaties qua resultaatseffect. Daarvan zou je gewoon kunnen zeggen: in de tweede bestuursrapportage willen we een raming van de resultatenimpact over het lopende jaar. Als er eenmalige zaken zijn boven een bepaalde omvang, en dan zou ik gegevens op begrotingsomvang echt niet onder het miljoen gaan zitten, misschien nog wel meer daarboven, zeggen: dan willen we dat dus ook tussentijds gerapporteerd krijgen, of in elk geval een raming daarvan met bijvoorbeeld een bandbreedte. Je moet ergens laveren tussen werkbaarheid voor de organisatie en de informatie die u als raad heeft.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder.

De heer Stehouwer: Dan hebben we links onderin de belangrijkste observaties vanuit de controle. Die gaan deels over het proces, deels over de inhoud. We hebben natuurlijk voorgaand jaar een jaarrekeningtraject gehad wat niet leidde tot tijdige afgifte van de verklaring en ook niet tot tijdige besluitvorming van u. Daar hebben we ook op gereflecteerd. We hebben een lang, intensief, maar ook zeker constructief controleproces gehad. De aanlevering, zeg maar gewoon als primaire aanlevering die we aanvankelijk kregen bij de jaarrekening, dat zag er echt een stuk beter uit dan voorgaand jaar. Kanttekening daarbij is wel dat er ook nog best wel wat, met name in de staart van de aanlevering, dus de mensen die echt onze eerste aanspreekpunten zijn nog behoorlijk wat inhuur zit. Dat is hartstikke fijn voor nu. Dat heeft echt meegewerkt aan een beter proces, maar dat maakt ook wel kwetsbaar als die mensen vertrekken en hoe dat dan wordt opgevangen en opgevolgd. Dus daar zit nog wel enige kwetsbaarheid. SiSa, dat aantal regelingen is weer verder toegenomen tot dik in de vijftig.

Ook met een aantal regelingen die ook best wel complex waren. Voortschrijdend inzicht ook vanuit ministerie en accountants en gemeentes met zich meebracht. Dus dat heeft nogal behoorlijk wat doorlooptijd, vragen en correcties met zich meegebracht. Dat is eigenlijk een beeld dat we bij heel veel gemeenten zien, dus dat is denk ik niet iets bijzonders in die zin, maar wel een zorg qua effort die van de ambtelijke organisatie

wordt gevraagd en ook doorlooptijd vraagt. Grondexploitaties was voorgaande jaren ook altijd wel een bewerkelijk traject. Nu was er veel ambitie in de planning gestopt. Dat was eigenlijk te ambitieus. Maar de onderbouwingen waren echt wel een stuk beter toen we ze uiteindelijk kregen. Dat relateert ook wel een beetje aan waar ik het zojuist over had, als het gaat over tussentijdse inschattingen. Als je beter gedurende het jaar vastlegt wat je voortgang is in realisatie van je inschattingen in het NPG, dan ben je ook beter in staat om gedurende het jaar daarover te kunnen rapporteren zonder heel veel extra effort van de ambtelijke organisatie te vragen. De reserveaafschrijving of kapitaallasten noemde ik zojuist al eventjes. Dat is eigenlijk een resultaat van de inspanning van de ambtelijke organisatie om toch de basis wat goed te maken, in de zin van: zitten daar niet nog posten in waar niet meer op wordt afgeschreven of waar een restwaarde is, of waar bijvoorbeeld grond in de storting in de reserve zit waar je op grond niet afschrijft? Dat soort elementen heeft tot die 9 miljoen geleid. Dat brengt mij ook tot de aandachtspunten voor 2024. We gaan met de ambtelijke organisatie binnenkort evalueren om te kijken: wat waren nu de dingen die we uit het proces haalden, zowel qua proces als qua inhoud, om ook daar weer een stap te laten zetten door de organisatie? De planning voor volgend jaar gaan we iets naar achteren schuiven, naar april, zodat er ook meer tijd voor de organisatie ontstaat voor de voorbereiding. Dus feitelijk gaan we de leerpunten met elkaar ophalen en wij gaan meekijken in de zin van: hoe wordt dat dan opgepakt? Kunnen we daar nog iets in betekenen? We zien de voorziening riolering, die blijft wat achter als het gaat over de indexatie ten opzichte van de inflatie in de markt. Dus dat is een aandachtspunt wat ons betreft om die eerder te actualiseren dan de gangbare periode. Het voorspellend vermogen, dat is toch wel een aandachtspunt, mede ook naar aanleiding van het resultaat ten opzichte van de gewijzigde begroting. Maar ook in relatie tot de ombuigingen die op de agenda staan. die rechtsonder staan, dat vraagt gewoon om strakkere sturing en een hogere mate van inzicht in de financiële begrotingswijzigingen, maar ook: welke verplichtingen ben je nu aangegaan en hoe werkt dat dan door nog in het begrotingsjaar? Wij kijken met de ambtelijke organisatie hoe zij daar meer grip op kunnen krijgen, dus beter voorspellend kunnen zijn. Zodat ook die tussentijdse informatie naar u als raad meer kwalitatief de realiteit benadert. Dan is er het laatste stukje wat ik nog wil benadrukken, rechtsonder. Op zich, de financiële positie is solide. Ik denk dat, dat evenwel de afdrank is als je kijkt naar de balans. Tegelijkertijd ligt er natuurlijk een perspectiefnota met een behoorlijke opgave. En in die opgave zit nog niet de verwachte overheveling van specifieke uitkeringen naar de algemene uitkering, die het nieuwe kabinet vanaf 2026 wil effectueren. Dat schijnt toch redelijk concreet te zijn, waar ook een korting van 10% op de over te hevelen specifieke uitkeringen vanaf gaat. Daar zou je dus ook iets mee moeten als het gaat over je ombuigingsopgave. Het is onvoldoende duidelijk welke specifieke uitkeringen er wel over gaan, als het doorgaat, welke niet. Dus ook de impact van die 10% is nog wat lastig nu te pinpointen.

En eigenlijk de verschillende lagen binnen BZK, Binnenlandse Zaken geven ook wat verschillende signalen af over deze exercitie of het nu wel of niet doorgaat en in welke omvang. Dus ik leg daar vooral de vinger bij als het gaat over: laat u zich daar productief over informeren vanuit het college. Ik zal dat zelf uiteraard ook doen in de auditcommissie. Maar hier ligt nog wel een latent risico. Als laatste punt...

De voorzitter: Mijnheer Katif, u heeft een vraag._

De heer Katif: Nou ja, ik word een beetje getriggerd, want we hadden het net even over de financiële verordening. Over die 3,4 procent. U geeft namelijk een bepaald advies van: let op, er wordt eigenlijk niet zo goed begroot. Dat hoor ik u wel zeggen, maar dat zegt u niet. Maar dan zou ik wel graag willen weten: wat zou het advies namelijk van de accountant naar ons toe als raad? Welke instrumenten zouden we kunnen gebruiken om die 3,4% wat overbegroting is, die een beetje te beteugelen?_

De heer Stehouwer: Deels heb ik dat denk ik wel gezegd. Het zit natuurlijk vooral in: welke informatie wordt nu in bestuursrapportages gedeeld en met begrotingswijzigingen voorgelegd? Daar begint het eigenlijk mee. Dus wordt er voldoende, volledig en nauwkeurig in de bestuursrapportages de realiteit aan u voorgelegd? Dus als je een ruiming maakt van: we verwachten richting eind van het jaar nog dit aan besteding te moeten hebben op dat programma en dat is hoger dan de primaire begroting, wordt dat extra geraamde bedrag goed geraamd in relatie tot wat je nog verwacht. En aan de andere kant de bandbreedte, waar ik het zojuist al over had, waarvan je kan zeggen: wat is nou beïnvloedbaar door het college en wat overkomt je? Je hebt weleens dat bijvoorbeeld in de decembercirculaire nog ineens geld beschikbaar wordt gesteld vanuit het ministerie, dan kun je niet verwachten dat het college dat nog uitgeeft in december. Maar op zo'n grondexploitatie, dat is eigenlijk meer een aangelegenheid van het college om de organisatie daar strakker op in te doen richten zodat ze daar een nauwkeuriger raming, desnoods met een bandbreedte, van kunnen afgeven in het jaar. Dus ik denk, beïnvloedbaarheid is belangrijk. Als het niet nauwkeurig kan, dan in elk geval een indruk geven met een bandbreedte. En ik denk ook boven een bepaalde grens tussentijdse informatie vanuit college. Dat zijn denk ik de drie belangrijkste elementen. Het allerlaatste puntje wat ik nog wilde benoemen is het risico op begrotingsoverschrijdingen op het moment dat je...Als je kijkt naar de perspectiefnota '25, dan staat er bijvoorbeeld die post van 3 miljoen in, dat eigenlijk lucht in de begroting is of ruimte die eruit geperst wordt. Dat is eigenlijk nu een buffer om eventuele overschrijdingen op bepaalde taakvelden te compenseren en waardoor je dus op programmaniveau geen overschrijding hebt. Door die 3 miljoen eruit te laten heb je dus minder compenserend vermogen binnen je programma en is dus het risico op overschrijding groter en zal dus ook de ambtelijke organisatie en het college daar strakker op moeten zitten om te voorkomen dat niet die 16 miljoen die er nu staat, dat dat een hoger bedrag wordt. En in die ombuiging zit ook een risico, en dat staat ook in onze reflectie op de perspectiefnota van begrotingsoptimisme van: in hoeverre kun je nou ook de ombuigingen die je raamt, daadwerkelijk realiseren in het, met name het eerste jaar, als je daar nog alle acties voor moet opzetten? Dus wat mij betreft zijn dit de belangrijkste punten, maar als er nog vragen zijn, dan ben ik er uiteraard voor.

De voorzitter: Dan ga ik die stellen of de accountingsverklaring en de uitleg nu nog tot vragen leidt? Ik kijk even rond. Mijnheer Damen.

De heer Damen: Uw laatste opmerking. Het probleem dat je niet in het eerste jaar dat je bezuinigt ook je bezuiniging realiseert, betekent dat eigenlijk niet dat we veel eerder over zouden moeten gaan tot de bezuinigingen? Die zijn nu voor het komend jaar zijn die niet zichtbaar gemaakt. Dat betekent dat we pas in 2026 gaan bezuinigen en daar het risico gaan lopen. Zijn we eigenlijk nu al niet te laat?_

De heer Stehouwer: Ik denk dat het vooral afhangt van de keuzes die u uiteindelijk maakt. De ene bezuiniging kun je natuurlijk makkelijker realiseren dan de ander. Als je gaat schrappen in subsidieverstreking, de subsidies voor '25 worden in '24 gestrekt, de voorlopige toezeggingen. En de definitieve beschikking komt dan pas in '26. Dus dat hangt echt heel erg af van: waar kiest u als raad uiteindelijk voor qua ombuigingen? Ik zou daar dus ook vooral als raadslid naar kijken van: hoe goed is dan de raming van het bedrag wat dan achter zo'n maatregel zit en in hoeverre loop je daar het risico op. Ja, ik noem het altijd maar begrotingsoptimisme.

De voorzitter: Mevrouw Lammens.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Dank u wel, voorzitter. We houden ook als gemeente altijd aardig wat geld over wat teveel begroot is. Zou dat ook eerder bekend kunnen zijn? Want we zitten nu eigenlijk allemaal van: ja, we moeten bezuinigen, maar misschien dat we als we eerder weten wat we overhouden dan hoeven we misschien...We zitten nu echt voor dat ravijnjaar dat we echt heel veel moeten bezuinigen, maar als we eerder weten hoeveel we overhouden is dat misschien makkelijker te overzien._

De heer Stehouwer: Ja, dat is eigenlijk precies mijn betoog van zojuist. De eerdere ramingen van voordelen met name, zodat je eventuele keuzes niet hoeft te maken. Misschien wel goed om te benadrukken, dat de financiële positie als je naar de balans kijkt met het spaargeld en de reserves van de gemeente, dat is natuurlijk fors. Maar vanuit de regelgeving mag je dat niet inzetten om je exploitatie te dekken. Dus je moet met structurele inkomsten de structurele uitgaven dekken. En dat maakt natuurlijk wel dat je op dat niveau moet kijken en dat je die hele spaarpot feitelijk daar niet voor kunt gebruiken op dit moment. Er wordt wel naar gekeken in hoeverre dat daar eventueel nog wat ruimte kan ontstaan op landelijk niveau, maar dat is nu wel de situatie.

De voorzitter: Mijnheer Van der Meer, gaat uw gang.

De heer Van der Meer: Dat brengt mij even op een punt dat u de vorige sessie inbracht. Toen ging het om bezuinigingen die ook frictiekosten met zich mee kunnen brengen, die voor een deel wellicht wel incidenteel financieerbaar zijn. Zou u daar nog iets meer over kunnen zeggen? Aan wat voor dingen kun je dan denken? Wat zijn frictiekosten bijvoorbeeld?

De heer Stehouwer: Ja, even gewoon een heel makkelijk voorbeeld, en ik weet niet of dat dan hier van toepassing is, maar stel je moet reorganiseren en daarvoor moet je mensen geld meegeven om van hun af te komen, ik zeg het even heel plat, de vaststellingsovereenkomst gaat natuurlijk met een uitkering gepaard. Ja, dat zijn eenmalige lasten, dus dat zijn incidentele lasten, die zou je dus ook incidenteel kunnen dekken. Dat is even als voorbeeld.

De voorzitter: Oké, dan kijk ik nog even rond. Ik wil eigenlijk even onze besluitvorming in twee delen opsplitsen. We hebben hier nu de nieuwe informatie over de accountantsverklaring en het advies wat de heer Stehouwer net heeft gegeven. Daar wil ik eerst even op besluiten en daarna wil ik door naar de jaarstukken in het algemeen. We

hebben net een advies gehoord. Zeggen wij: dit nemen wij aan en we gaan er later mee aan de slag? Of willen wij nu afspraken maken over die rapportage met een bandbreedte en het voorspellend vermogen dat de heer Stehouwer aanbeveelt? Volgens mij ben ik niet helemaal duidelijk. Mijnheer Katif.

De heer Katif: Juist, voorzitter. Ik sluit me volledig aan bij datgene wat u zegt, want dat is eigenlijk ook de bedoeling. Dat zijn twee hele belangrijke adviezen vanuit de accountancy en die zouden we graag met elkaar willen toepassen, schuine streep, in praktijk brengen. Want we willen uiteindelijk een gezond, transparante begroting, schuine streep, jaarrekening hebben. Het is niet gebruikelijk, maar ik sluit me volledig aan bij wat de voorzitter eigenlijk als voorstel hier zegt.

De voorzitter: Waarom is dat niet gebruikelijk met zo'n goede voorzitter? Ik kijk even rond of de andere raadsleden of raadspartijen het hiermee eens zijn? Ik zit zelf even in dubio hoe gaan we hiermee om als een raad zijnde? We zijn geen auditcommissie, maar we zijn nu een raadscommissie. Dit is een beeldvormende vergadering, dus daar zit de wethouder niet bij. Die kan geen toezegging doen. Ik weet niet of dat hij dat überhaupt wil. Dus we zouden eigenlijk kunnen '...'om hier een bespreekstuk van te maken, de jaarrekening en aan de wethouder deze punten willen vragen als toezegging. Want ik denk dat een motie of iets wel weer erg sterk middel is.

De heer Katif: Ik zeg al, ik ben van de oppositie, maar zo ga je met elkaar niet om. Je gaat gewoon puur over wat is werkbaar en dat zou heel mooi zijn als de wethouder een toezegging kan doen. Maar dat kun je niet even schriftelijk doen, dan moet hij gewoon aanwezig zijn. Want ik had ook politieke vragen en die zou ik graag willen, maar dat kon niet, omdat we vrij technisch met elkaar even bezig zijn. Dus ik zou ervoor kiezen om toch een oordeelvormende commissie te plannen.

De voorzitter: Dan ga ik even terug. Een oordeelsvormend, dan halen we niet de raad van 9 juli. We kunnen het beste, denk ik, maar misschien dat de heer Brouwer, als hij wil hoor, als hij nog wat wil zeggen. Ik denk dat we het beste even als raad hier vanuit de griffie even terugkoppeling kunnen geven aan de wethouder wat hij besproken heeft. Hij zal de accountantscontrole ook kennen. Daar zal hij ook al wel over nagedacht hebben. Dat wij hem informeren en dat we er een bespreekstuk van maken in de raad. Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ik kan mij voorstellen dat inderdaad wat hier besproken is en het gevoel van de adviezen van de accountant zijn zinvol, dat we de wethouder vragen om daar een memo over op te stellen en dat aan de raad van volgende week te sturen. Dan kunnen we eventueel op basis daarvan opmerkingen maken of zeggen van: nou dat is prima, wethouder, doe het maar zo.

De voorzitter: Heel goed idee. Onze griffie wou ook wat zeggen?

Mevrouw Vermeulen: De consequentie van dat er nu pas beeldvorming is, betekent dat er oordeelsvorming direct in de raad moet plaatsvinden als die gebeurt, maar dat kan op dezelfde manier als normaal wordt geconcludeerd. Dus dan zou het gewoon directe oordeelsvorming in de raad zijn. Geldt nog steeds de verplichting of de regel dat er dan een bespreekpunt wordt gekozen. U kunt het ook van de agenda halen als bespreekpunt

als blijkt dat zo'n motie bijvoorbeeld voldoet. Dan is het wel verstandig dat u vraagt aan de wethouder om die op donderdag aan de stukken toe te voegen, zodat u tijd heeft om hem, als dat lukt. Dat is nu even de uitdaging.

De voorzitter: Ik ga heel even de heer Brouwer het woord geven. Misschien heeft hij het al besproken met de wethouder. Daarna ga ik naar de heer Wringer en mevrouw Pichel.

De heer Brouwer: Voorzitter, in het verlengde van de vraag, uiteraard nemen wij aanbevelingen en adviezen van een accountant mee in het vervolg. Ik probeer voor volgende week een memo namens het wethouder even mee te geven. Ik ben wel een beetje op zoek naar de vorm. Niet van de memo, maar hoe we het advies van BDO vorm kunnen geven. Dat is voor mij nog wel even zoeken. Maar uiteraard zullen wij jullie zoveel mogelijk in positie brengen.

De voorzitter: Dank u wel. Dat geeft al wat meer duiding. Volgens mij hebben wij ook geen antwoord op de vorm. Maar mijnheer Wringer, u heeft toch nog daar een opmerking of vraag?

De heer Wringer: Ja, een hele goede zelfs, denk ik. Dank, voorzitter. We hebben het hier over de jaarrekening 2023. Die ligt achter ons. Die kunnen we volgens mij gewoon volgende week vaststellen in de raad. We hebben het hier over nieuw beleid over 2024 en verder. Dat het college ons beter op de hoogte moet houden. Volgens mij kunnen we gewoon volgende week aftikken en dan, na het reces, zorgen dat er een toezegging komt van de wethouder.

De voorzitter: Ik kijk even rond. Mevrouw Pichel wil ook? Ik ga eerst mevrouw Lammens, dan mag u mijnheer Damen.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Is het niet mogelijk om, als iemand nog vragen heeft, deze gewoon schriftelijk te stellen aan de wethouder en dat hij die alvast meeneemt?

De voorzitter: Nee, er zijn geen vragen meer. De vraag is: wat gaan we doen met de opmerkingen van de accountant.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Net zoals de heer Katif had vragen, dat hij dat schriftelijk kan...

De voorzitter: Mijnheer Damen.

De heer Damen: Voorzitter, ik vraag mij af of we niet gewoon een knip kunnen maken tussen vaststellen van de jaarstukken en het beoordelen van de aanbevelingen van accountants in die vertalen in een verbeterde werkwijze? Want voor mij hoeft dat niet in één keer besproken te worden.

De voorzitter: Ik hoor hier een sterke voorkeur om de jaarrekening vast te stellen. Volgens mij hoor ik een hamerstuk, maar Beter Voor Dordt wilde graag een bespreekstuk.

De heer Katif: Ik ga nu zitten twijfelen. Ik dacht in eerste instantie dat de griffie een advies heeft gegeven dat je naar aanleiding van het stuk...Ik hoor mezelf. Naar aanleiding van het stuk jaarrekening kun je het advies van de accountant plus namelijk een memo van de ambtelijke organisatie bespreken. Dat is het. En dan kunnen we oordeelvormend namelijk of besluitvormend in de raad. Dat is wat ik eigenlijk zeg. Dus in principe zou je jaarrekening helemaal niet kunnen bespreken, maar dan zou eigenlijk de memo, schuine streep, het advies van de accountant.

De voorzitter: Even terug, u zegt de jaarrekening zouden we niet, behoeven we niet te bespreken.

De heer Katif: Voorzitter, het hoofdmenu is de jaarrekening. En daar koppel je een aantal dingen aan. Je kan niet zeggen: ik ga die memo van de ambtelijke organisatie als bespreekpunt in de raad. Volgens mij kan dat niet. Maar het is aan de griffie om mij in het proces...Ja nou ja, ik zeg maar, volgens mijn weten kan dat niet.

De voorzitter: Daar kunt u duidelijkheid geven of dat het kan. Volgens mij hoor ik nu de voorkeur: wij willen de jaarstukken bespreken en het advies van de accountant, daar willen we wat mee doen. Dat kan of zijn: de heer Brouwer gaat met de wethouder een memo opstellen. Dat zou een toezegging kunnen zijn. Dat zou ook gewoon kunnen zeggen: wij willen het. We gaan erover nadenken en we komen in september terug. Dat zou het ook kunnen zijn. Als wij dat voldoende vinden, dan agenderen we het in september. Is dat mogelijk?

Mevrouw Vermeulen: Ja, natuurlijk. Het agenderen van een van de bijlagen van een bespreekstuk, om het erover te hebben, voert misschien ook wel ver om in de gemeenteraad te doen, aangezien het ook een wat kleiner onderdeel is. Maar het is wel een logisch moment, want daar zijn die aanbevelingen ook voor. Maar gezien de tijd die er is, dit kan ook in de volgende auditcommissie worden voorbereid, met afspraken. Maar u kunt ook alvast vragen, en dat is misschien wel het meest logische: wethouder, bereid gewoon wat voor, voor de raad, stuur dat in, voeg het toe aan de set.

Dan kunt u het altijd of nu als hamerstuk of als bespreekstuk agenderen en er weer vanaf halen als bespreekstuk of erop zetten als bespreekstuk, als het een hamerstuk is, als de reactie van de wethouder daartoe aanleiding geeft.

De heer Katif: Voorzitter, daar zit ook nog iets anders achter, en dat is meer politiek. Wat ik heel jammer vind, als je een jaarrekening waar je eigenlijk een verantwoording '...' van het college, van de hele stad, dat je eigenlijk als een soort hamerstuk naar de raad stuurt. Dat vind ik echt, voor mij, vind ik het niet, nou ja, acceptabel wil ik niet zeggen, maar ik vind het, dat moet in de raad behandeld kunnen worden. Dat is, ja...

De voorzitter: Ik zeg als voorzitter even niks, u weet mijn mening. Ik kijk even rond wat de wens is van de andere raadsleden. En dan ga ik gewoon even stemmen. Wie stemt er voor een bespreekstuk? De opties worden bespreekstuk of hamerstuk. Nou ja, maar mijnheer Katif, het is nog altijd zo, als er drie partijen het als een bespreekstuk willen maken, dan wordt het een bespreekstuk. Is het overgrote deel, zijn er geen drie partijen die dit als een bespreekstuk willen doen, dan heeft u voldoende recht, maar dan wordt het een hamerstuk.

De heer Katif: Ik kan ook een motie of een amendement in principe indienen, alsnog is het bespreekpunt. Maar ik maak daar geen halszaak van. Ik bedoel, als de commissie zegt: het is niet interessant genoeg, we doen het als hamerstuk, dan vind ik het prima. Dan ga ik mee, vind ik helemaal niet erg.

De voorzitter: Ik heb de mensen niet horen zeggen dat het niet interessant genoeg is. Mijnheer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Nou ja, nog één opmerking daarover. De heer Katif heeft natuurlijk gelijk dat dit een moment van verantwoording van het college is. En als dat aanleiding geeft tot bepaalde politieke vragen, dan hoor ik die graag. Dan kunnen we op basis daarvan zeggen van: ja, dat is zinnig of niet zinnig om over te spreken. Maar om het als bespreekstuk op te voeren zonder dat duidelijk is waar we het dan inhoudelijk over hebben, dat lijkt me niet zo zinvol. Dus vooralsnog, hamerstuk wat mij betreft.

De voorzitter: Dan ga ik alsnog vragen: wie zou het als bespreekstuk willen bespreken? Dan gaan we daar de politieke vraag bij bepalen. Of...Het hoeft niet.

De heer Damen: Moeten we niet gewoon kijken of er überhaupt een politieke vraag is? Als er geen politieke vraag is, hoeft je niet te bespreken.

De voorzitter: Ik zeg als voorzitter: we stemmen nu, willen we het bespreken? Wie, ik zie, volgens mij heeft Beter Voor Dordt die wil een bespreekstuk. En zie ik geen andere partijen. Dus dan wordt het een ham...Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Nou ja, mijn vraag zou dan zijn: wat is de politieke vraag van de heer Katif? Want dat zou misschien dan ook even iets zijn wat dan wellicht de moeite waard is om te bespreken.

De heer Katif: Ik wil geen roet in het eten gooien. Het gaat namelijk om een belangrijk stuk. Het gaat om een advies namelijk van de accountant. Daar komt een memo van een ambtelijke organisatie. De memo zal ons voorzien van informatie hoe wij in de toekomst kunnen omgaan met de zogenaamde 3,4 procent overschrijdingen. Dat is een politieke... Daar reken je een college op af. Op het moment dat je boven die, of tenminste dat je 3,4 procent is een hoop geld dat je als overschot op je begroting terwijl je niet geïnformeerd wordt tijdig. Ja, dat lijkt mij een relevant politieke vraag.

De voorzitter: Ja, dat klopt. Volgens mij hadden we, we kwamen tot de conclusie dat we eerst de memo afwachten. Als die memo aanleiding geeft tot alsnog bespreken, dan maken we er een bespreekstuk van. Als die geen aanleiding geeft tot bespreken, dan wordt het een hamerstuk. Mijnheer Katif, zegt u...

De heer Katif: Ja, nou ja, goed, ik...Prima.

De voorzitter: U zou hem liever andersom zien, want een jaarstuk is een belangrijke verantwoording van het hele college. Er is heel veel werk ingestopt door de ambtelijke organisatie en dat zou je gewoon in de raad moeten bespreken.

De heer Katif: Voorzitter, u neemt de woorden echt waar, werkelijk waar, zou ik zeggen: spijker op zijn kop. Ja, nou goed.

De voorzitter: En aan de andere kant kan het dus ook een groot compliment zijn aan de ambtelijke organisatie dat alle technische vragen goed beantwoord zijn, dat de beeldvormende sessie mooi is gegaan. Zo zou de ambtelijke organisatie het ook op kunnen nemen. Ik hoor niks van het publiek. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Ja, kleine vertaling uit het publiek en de heer Katif. Want daar gaat het me inderdaad ook wel even om, dat als we nu zeggen hamerstuk, afhankelijk van wat er uit de memo komt, volgens mij is dat inderdaad de omgekeerde volgorde van hoe we kunnen besluiten. Volgens mij is het eerder andersom, toch?

De voorzitter: Ik heb als voorzitter heb ik geen mening. Als de commissie zegt: we maken er een bespreekstuk van en als we de memo goed vinden, dan maken we er een hamerstuk ter plekke van, is dat ook goed. Ik ga eerst even de griffie haar woord geven.

Mevrouw Vermeulen: Dat is wel heel lastig. Ik denk dat het verstandig is om af te spreken als u hier als commissie besluit hamerstuk, dan wordt hij onthamerd door er een motie of amendement in te brengen. Bespreekstuk, een hamerstuk maken, de verleiding is dan misschien wel groot om toch die tijd te pakken. U bent hier ook niet met alle fracties, dus dat zou dan misschien heel veel tijd op de agenda gebruiken, terwijl u nu zegt: ja, misschien is het niet nodig. Hij moet wel aankomende keer in de gemeenteraad komen, dus misschien is het meest duidelijke, bij gebrek aan een oordeelsvorming voordat de raad is, zeggen: hameren en we doen het met moties en amendementen. Dat is heel zuiver...

De heer Katif: Voorzitter, dan zal ik het maar gelijk even zeggen: Beter Voor Dordt komt met een motie. Daarin probeer ik even de verantwoording in de jaarrekening, ook naar de Dordtse inwoners, gewoon op een hele goede manier, hoe zeg je dat, te verantwoorden, om zo maar te zeggen. Ik als raadslid, wij als gemeenteraad, vind ik gewoon niet meer dan normaal die jaarrekening gewoon besproken wordt. Bij deze.

De voorzitter: Duidelijk. Dan wordt het een bespreekstuk. Een bespreekstuk van twee minuten. Is dat voldoende?

De heer Katif: Ja, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Nieuwland wil ook wat zeggen.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Nu twijfel ik meer over de procedure. Het maakt toch uit, je kunt het dan toch nog steeds een hamerstuk laten zijn, maar het wordt onthamerd omdat er een motie is en dan wordt er alleen over die motie gesproken? Of maken we er dan...

De voorzitter: Oh griffie, help ons!

Mevrouw Vermeulen: Volgens mij is de beslissing nu: als er een motie-amendement is aangekondigd, er wordt alleen gesproken over het aangekondigde motie-amendement. Komt die niet, dan wordt het gewoon een hamerstuk.

De voorzitter: Dank voor de helderheid. Volgens mij hebben we dan nu eindelijk helderheid. Ik wil als voorzitter, en ik denk dat ik wel even voor de hele commissie spreek, wel de ambtelijke ondersteuning heel erg bedanken voor de jaarrekening. Want u moet dit ook wel als een compliment zien. Het is ook wel een gedeelte doordat het zo laat is, alles letterlijk alles op elkaar, maar wel doordat er geen vragen zijn en dat er een goede onderbouwing van alles is gegeven. Dus daar wil ik u wel voor bedanken.

De heer Katif: Voorzitter, plus dank namelijk aan onze accountant met zijn prachtig mooie adviezen en dat er nog meer mogen volgen.

De voorzitter: Dan sluit ik deze vergadering. Dank u wel.

2. Agenderingsverzoek werkgroep Dordtse Indicatoren van Auditcommissie

Voorzitter: De heer Struijk
Raadsgriffier: Mevrouw Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Mevr. Boom-Vos (VVD)
Dhr. Damen (Partij van de Arbeid)
Dhr. Gündogdu (Op ons Eiland)
Mevr. Van Herwijnen (Partij voor de Dieren)
Dhr. In 't Veld (VSP)
Dhr. Katif (Beter Voor Dordt)
Mevr. Lammens-Oostdijk (VVD)
Dhr. Van der Meer (GroenLinks)
Mevr. Mevrouw Nieuwland-Van den Bosse (ChristenUnie/SGP)
Mevr. Pichel (Forum voor Democratie)
Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)
Dhr. Wringer (Beter Voor Dordt)

Overige aanwezigen:

Dhr. Brouwer (ambtelijke ondersteuning)
Dhr. Goud (ambtelijke ondersteuning)
Dhr. Massie (ambtelijke ondersteuning)

De voorzitter: Goed, beste mensen, terwijl Clark nog met zijn werkzaamheden bezig is, nee, hij heeft ze zojuist afgerond, heet ik u welkom voor deze presentatie van de Dordtse Indicatoren. En dat welkom, dat geldt de raads- en commissieleden die hier zitten, maar ook andere gasten die we hier hebben. De heer Daan Massie, onderzoeker van het OCD, Sebastiaan Goud, adviseur Planning & Control. De stadscontroller zag ik net ook, maar die...Ja, daar zit hij. Ja, je moet altijd ver van mij vandaan zitten, dan heb ik het beter in de gaten. Uiteraard ook Laurette als onze griffier en mijn linkerhand. Met bijzondere reden, maar dat gaan we niet vertellen. Goed. Uiteraard ook welkom degenen die

misschien van ver af toch met ons meeleven en ook mee gaan kijken. Voor het verslag is het gebruikelijk om even een voorstelrondje te doen en we gaan nu maar weer een keer rechtsom.

Mevrouw Boom-Vos: Dank u wel. Mijn naam is Karin Boom, Dordtse VVD.

Mevrouw Pichel: Ruby Pichel, Forum voor Democratie.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Jeanine Lammens, Dordtse VVD.

De heer Damen: Leo Damen, Partij van de Arbeid.

Mevrouw Nieuwland-Van den Bosse: Eline Nieuwland, ChristenUnie/SGP.

De heer Van der Meer: Frans-Bauke van der Meer, GroenLinks.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, Beter Voor Dordt.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter Voor Dordt.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos-Lambinon, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Van Herwijnen: Irma van Herwijnen, Partij voor de Dieren.

De heer Goud: Ambtelijke ondersteuning, Sebastiaan Goud.

De heer Brouwer: Ambtelijke ondersteuning, Stefan Brouwer.

De heer Massie: Ambtelijke ondersteuning, Daan Massie.

Mevrouw Vermeulen: Laurette Vermeulen, commissiegriffier.

De voorzitter: Mijnheer Gündogdu, u wilt zich ook nog voorstellen?

De heer Gündogdu: Aydin Gündogdu, Op ons Eiland.

De heer In 't Veld: Richard in 't Veld, VSP.

De voorzitter: Dan denk ik dat we nu ongeveer zijn. Mijn naam Leen Struijk en ik ben deze middag de voorzitter van deze korte sessie. Korte toelichting ook, dat hoort bij een korte sessie: in de werkgroep van de auditcommissie is gewerkt aan de Dordtse Indicatoren. Besluit om te gaan rapporteren op door de raad te kiezen onderwerpen in de begroting jaarstukken. Dat is in 2022 genomen, toen u instemde met kiezen, sturen, verantwoorden. Vandaag wordt die set aan u gepresenteerd door het werkgroeplid Karin Boom, die zich zojuist als eerste voor mocht stellen. Verdiepende vragen worden eventueel beantwoord door de onderzoeker Daan Massie, die zich ook heeft voorgesteld, en voor de verwerking overige vragen kunnen we terecht bij andere deskundigen die hier ook aan tafel zitten. Dus wij kunnen wat mij betreft zo gaan beginnen. Halfzes is de

eindtijd, kleine uitloop is niet zo erg, maar ik heb begrepen dat wel mensen met afspraken zijn, dus we gaan niet doen: we hebben eigenlijk wel tot zes uur of zo. Ja? Dus beetje de vaart erin houden. Karin, mevrouw Boom. Aan u het woord.

Mevrouw Boom-Vos: Dank u wel. U heeft al heel wat van mijn sessie op mijn sheets gehad, dus ik sla de eerste twee even over. Wij hebben vanuit de auditcommissie een werkgroep in het leven geroepen om te kijken naar de Dordtse Indicatoren. En wie zaten er in die werkgroep? Daar zat de heer Katif erin, de heer Damen, de heer Van der Meer en ik, zei de gek. Ik noem er speciaal niet de partijen bij, omdat wij eigenlijk een non-politiek doel hadden. Sommigen zijn het niet helemaal mee eens, omdat indicatoren altijd politiek zijn. Maar we hebben zo goed mogelijk zonder politiek deel de indicatoren samen te vatten. Dat hebben we gedaan met de ambtelijke ondersteuning, de heer Goud en de heer Brouwer, de mensen van het OCD, de heer Krissie die hier aanwezig is en Christa de Geus. Daar hebben we meerdere sessies voor gebruikt, want wat wilden wij? Wij wilden indicatoren die niet gewoon tijdelijk zijn, maar die we echt op lange termijn, ook met een volgende raad kunnen gebruiken. We wilden deze zoveel mogelijk baseren op informatie die nu al beschikbaar is, om het makkelijker te houden en goedkoop te houden, en dat ze goed vergelijkbaar zijn. Daar heeft vooral de OCD ons heel erg goed op ondersteund en ambtelijke ondersteuning met adviezen. Nou, dat zou ik zo niet doen of dat moet je zo doen of dit is niet meetbaar. Ga zo maar door. We hebben ons doel gesteld om per programma het liefst maximaal drie indicatoren te doen. Niet overal gelukt, maar niet veel meer, omdat je anders een hele eindeloze lijst gaat hebben.

We hebben er dus snelheid in gedaan, omdat we het liefst zoveel mogelijk in de begroting van '25, en dan heeft de ambtelijke ondersteuning het eigenlijk al voor dit reces nodig, om een nulmeting te doen. En dat we één keer in het jaar een lijst hebben waar alle indicatoren bij komen. Eén ding wat later dadelijk naar boven komt, sommige indicatoren zijn al wel bekend, maar die zijn wel prettig om die in één overzicht te hebben, zodat we als raadslid niet twintig verschillende documenten bij elkaar hoeven te zoeken. Dus daar is deze lijst van opgesteld. Een waarschuwing, we hebben behoorlijk wat gediscussieerd. We hebben zo goed mogelijk geprobeerd om alle terreinen te voldoen, om die te dekken. Dank je wel. Maar het kan altijd zijn dat jullie één of twee indicatoren missen of dat je dingen mist. Maar gezien de aantal, dat we maximaal drie per programma hebben, hebben we echt soms ook wel moeten korten in de indicatoren en kijken wat het beste is. We wilden eerst met indicatoren beginnen, kunnen we altijd nog kijken of dat de behoefte is aan uitbreiding. Dus dan ga ik eigenlijk gewoon verder. Welke indicatoren hebben wij nu eigenlijk vastgesteld? Ik zit even te bedenken. Ik vond het moeilijk. Of moet ik ze allemaal op gaan noemen? Dat hebben jullie ook kunnen lezen. Dus dat is onzin. Ja, dus laat ik, vooral qua tijd. Vanochtend zijn er nog een paar indicatoren aangepast uit de stukken, omdat we nog op tijd zaten te wachten. Wij vonden de indicator voor laaggeletterdheid als werkgroep wel heel belangrijk, maar die is er nu nog even voorlopig uitgehouden, omdat die gewoon nog niet te meten is. We hebben hem wel in de lijst van indicatoren even gehouden dat hij eventueel later nog, wanneer het beschikbaar komt of een waardevol indicator gevonden wordt, dat we hem toe gaan voegen. Maar hij is niet te leveren. Hetzelfde geldt voor de toegang tot zorg. We wilden heel graag de wachtlijsten zien voor zorg in het algemeen. Ook die is nog niet te leveren. We laten hem wel even staan, mocht dat ooit gaan komen. Wat wel ook nog veranderd is na wat dit weekend aangeleverd is, is de woningvoorraad. De mix van soort

en type woningen is wel beschikbaar, dus die wordt toegevoegd. En dan kijk ik even naar mijn collega werkgroepleden. Of de heer Krissie. Mis ik nog iets? Willen jullie hier nog iets aan...Massie, ik zei Krissie. Sorry, Krissie. Sorry, ik maak het dadelijk goed. Dit zijn de indicatoren die wij nu voorstellen om alvast met de begroting mee te nemen. Hoe gaan we hier nu verder mee? De ambtelijke organisatie gaat doorrekeningen rekenen en een nulmeting ervan maken samen met de OCD. Dit brengt ook wel kosten met zich mee. Dat gaat nog doorberekend worden. Ja, als ik hier een bedrag zeg, dan zal het tussen de tien- en vijftienduizend, schatten wij als werkgroep in, maar ik weet niet of dat de waarheid gaat worden. Daar gaan ze ook nog mee komen. Wij kunnen over deze indicatoren het politiek debat in september of oktober, november, movember staat hier, voeren, maar we vonden het belangrijk om alvast even iets bij de begroting als basis te hebben. Dan heb ik dit eigenlijk al verteld. Wat zijn de gezette stappen? Auditcommissie zijn we geweest. Werkgroep. We zien nog alle leden van de werkgroep. En het vervolg. Ik weet niet of dat daar vragen over zijn.

De voorzitter: Ja, ik zie gelukkig een vraag van de heer Wringer. En ik zie daarna de heer Gündogdu ook. Mijnheer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Een paar verhelderende vragen. De nulmeting, is dat een 2024 dingetje of wordt dat een 2025 dingetje? Een tweede vraag: er zijn nu indicatoren op basis van programma's, maar programma's hebben ook de neiging om te veranderen na verkiezingen. Zijn die zo flexibel genoeg dat die meegenomen kunnen worden naar de volgende?

De voorzitter: Wil je, mevrouw Boom, de laatste vraag misschien eerst beantwoorden, dan denk ik dat de heer Goud de eerste vraag kan beantwoorden over die nulmeting. Maar mevrouw Boom misschien, want die laatste is denk ik heel simpel te beantwoorden.

Mevrouw Boom-Vos: Ja, dat kan.

De heer Goud: Ja, ik kijk ook even naar mijn collega van het OCD, want de nulmeting zal deels plaatsvinden met een uitvraag die deze zomer nog plaatsvindt. En wellicht deels met gegevens van vorig jaar, als ze al beschikbaar zijn. Het hangt echt even van de indicatoren af. Maar veel indicatoren die zullen dan gemeten kunnen worden via het zogenaamde bewonerspanel, maar daar weet Daan veel meer van. Dat kan dan deze zomer worden uitgevraagd en vandaar de nulmeting. Misschien mag ik nog één aanvulling opgeven, ook over het proces. De data die komen dus allemaal onafhankelijk van het OCD. De verwerking in de begroting, dat pak ik met mijn collega's op. Wij werken ambtelijk altijd in de zomer de begroting uit. Dus daarom moeten we ongeveer dus nu weten van: wat gaan we doen? Dan kan ik dat in juli, begin augustus letterlijk in de begroting verwerken. Want wij moeten het ook gewoon...Ik geef een voorbeeld, de softwareleverancier van de begroting, de LIAS, hoe we dat altijd presenteren. Het is allemaal maatwerk, dus als de tabelletjes hoe het er allemaal uit komt te zien. En dan weten we nu de uitgangspunten en kunnen we dat netjes verwerken. En dan met de data van het OCD kan het er allemaal in de begroting zitten als die aan u gepresenteerd wordt. Qua besispunt is het idee dat hij dan als een besispunt bij de begroting komt. Dus de hele set van indicatoren, dan wordt u natuurlijk gevraagd sowieso om de

begroting vast te stellen. Als tweede besispunt kan het dan zijn, stelt u de set indicatoren vast. Daarmee is het ook volgens de regels officieel gedaan.

De voorzitter: Mijnheer Wringer, bent u tevreden gesteld met dit antwoord?

De heer Wringer: Gedeeltelijk. Ja, op zich een hartstikke goed antwoord. Ik heb wel een vervolgvraag hierop.

De voorzitter: Dat mag.

De heer Wringer: Uitstekend, dank u voorzitter. Het is een nulmeting. Betekent dat dan de oude indicatoren niet meer gebruikt worden en allemaal overbodig zijn? Als dat zo is, zouden we een overzicht kunnen krijgen van de oude indicatoren met de waardes vanaf 2019? Dat we nog even als raad kunnen controleren hoe het nou de afgelopen vijf jaar gegaan is.

De voorzitter: Ik zie dat mevrouw Boom popelt om het antwoord te geven.

Mevrouw Boom-Vos: Volgens mij is dit ook een werkgroep. Ik vind het heel fijn dat u er bent, maar er is nu een discussie binnen, zoveel mogelijk binnen de raad. De oude indicatoren zijn al twee jaar vervallen. Die worden al niet meer gebruikt. Daarom hebben wij deze indicatoren opgesteld. Daar hebben we een heleboel van de oude indicatoren weer boven tafel gehaald. Dus dat is eigenlijk het antwoord. En de BBV-indicatoren die er nu al in staan, die blijven natuurlijk staan.

De voorzitter: Dank voor het antwoord. Ik denk voldoende, mijnheer Wringer?

De heer Wringer: Ja, dank u. Ik had natuurlijk nog een tweede vraag of de programma's flexibel genoeg zijn, of althans de indicatoren flexibel genoeg zijn om na de volgende verkiezingen ook bij andere raadsprogramma's gebruikt te kunnen worden?

Mevrouw Boom-Vos: Die hangen aan hun onderwerp en dat kan maar, of beleidsveld, ik weet niet hoe we dat hier in Dordrecht doen. En mochten die verschuiven naar een ander programma, dan kunnen ze zo mee.

De voorzitter: Mijnheer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. In ieder geval bedankt voor de werkgroep om ons deze indicatoren voor te leggen. Ik heb daar natuurlijk wel even een vraag over. Is het ook zo dat, het is natuurlijk een enorme moeite geweest, denk ik, om per programma een aantal indicatoren vast te stellen, maar er zijn natuurlijk veel meer indicatoren op basis waarvan we met elkaar debatten aan kunnen gaan. Ik ga er zomaar vanuit dat ieder raadslid wel de vrijheid heeft straks, als we deze indicatoren vaststellen, om wel een bepaald indicator toch ter discussie te stellen op het moment dat we daarover spreken. Zeg maar even, er is een indicator waarvan ik persoonlijk heel belangrijk vind, vroegtijdig school verlaten. Dat staat er nu niet bij, maar ik zou er bijvoorbeeld wel informatie op kunnen vragen en ook ter discussie willen brengen in een raadsvergadering. Die mogelijkheid bestaat, neem ik aan?

De voorzitter: U heeft het antwoord al gehad, maar mevrouw Boom geeft u het officiële antwoord.

Mevrouw Boom-Vos: Ja, die discussie hebben wij ook in onze werkgroep gehad. Dat doen we dus in september of oktober. Dat mag u altijd naar boven brengen. Wij hebben het ook over vroegtijdige schoolverlaters gehad. Omdat we maar een beperkt aantal hadden en elk jaar een hele duidelijke rapportage over schoolverlaters komen, dus die indicatoren zijn er al, hebben we hem hier even uitgelaten. Maar we kunnen altijd nog gezamenlijk besluiten om hem er toch in te zetten.

De voorzitter: Ik denk de heer Van der Meer eerst maar.

De heer Van der Meer: Nou ja, misschien even een kleine aanvulling op het antwoord wat mevrouw Boom geeft. We hebben natuurlijk geconstateerd dat er over allerlei onderwerpen monitors bestaan, aanvullende documenten en onderzoeken bestaan.

Wat gevraagd is aan de ambtelijke organisatie om waar dat mogelijk is in de begroting daar ook een link of een verwijzing naar op te nemen zodat die wel beschikbaar zijn. Maar het gaat hier om een set van indicatoren die we gewoon standaard elk jaar willen meenemen.

De voorzitter: Mijnheer Katif, was dat ook wat u wilde zeggen?

De heer Katif: Hoe kan het anders?

De voorzitter: Ik vermoedde al zoiets. Dank u wel. Mijnheer Van der Meer, dank voor de toelichting. Iemand anders een vraag? Mevrouw Van Herwijnen.

Mevrouw Van Herwijnen: Dank u wel. Nog even over die 3.1, voortgang op de klimaatneutraal, die CO2-reductie. De data daarvan die komt pas beschikbaar in 2026. Wat verwachten we dan qua data daarvoor? Of is het dan een leeg veld? Hoe moet ik dat zien?

De voorzitter: Mevrouw Boom.

Mevrouw Boom-Vos: Daarvoor ga ik juist onze denktank die...Oh, mevrouw Vermeulen inzetten.

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen, die is ook denktank.

Mevrouw Boom-Vos: Ik wou de heer Massie zeggen, maar...

Mevrouw Vermeulen: Ja, de data zijn geleend uit...Er is zoveel mogelijk met bestaande data gewerkt. En omdat de routekaart klimaatneutraal nu pas wordt vastgesteld, of nu pas is vastgesteld vorige maand, wordt er nog aan die monitor gewerkt. Toevallig ben ik achter deze indicator aangegaan. Vandaar dat ik ook dacht: laat ik antwoorden. Er wordt wel gezocht hiernaar. Want er is volgens mij in de werkgroep ook wel gezegd, als ik het goed paraphraseer: dat is wel echt zonde, dat dit er niet in zit. Maar er is voor die tijd een halfjaarlijkse rapportage, voortgangsrapportage op klimaatneutraal in en stappen. Dus

dat is dan een apart document. Zoals mevrouw Boom net zei, er komen allemaal verwijzingen naar overige documenten in de indicatoren set te zitten.

De voorzitter: Duidelijk, mevrouw Van Herwijnen?

Mevrouw Van Herwijnen: Nou, als ik nog eventjes wat verduidelijking kan krijgen, want dan begrijp ik eigenlijk dat de data tot 2026 komt dus uit die rapportage en daarna uit die monitor?

De voorzitter: Ja, wie van de wijze mensen ga ik daar het woord over geven? Steek maar een vinger op. Ja, zegt u het maar.

De heer (...): Wat wij hebben geconstateerd is dat heel veel indicatoren die wij hebben voorstellen vandaag, dat zijn ook indicatoren die in onderliggende rapportages liggen. Dus er komt een monitor klimaatneutraal, omdat er een plan klimaatneutraal naar de raad is gegaan en daar is een monitor in toegezegd. En uit die monitor klimaatneutraal trekken we gewoon ieder jaar één of twee kerngetallen die dus in beide begrotingen in het jaarverslag worden gerapporteerd. Dat geldt eigenlijk ook voor een aantal andere indicatoren. Ieder jaar doet het OCD onderzoek naar bijvoorbeeld...Of iedere twee jaar doet de OCD een onderzoek dat heet de Veiligheidsmonitor. Daar vragen we naar een hele hoop aspecten rondom veiligheid en de beleving van veiligheid van burgers. En een aantal onderwerpen in die Veiligheidsmonitor heeft de werkgroep zo belangrijk gevonden dat ze zeiden: dat moet een indicator zijn die ook terugkomt in de begroting en het jaarverslag. Dus dat is de systematiek.

De voorzitter: Dank u wel voor dit antwoord. Ik kijk even rond. Als ik geen vingers zie...Ik voel al een beetje de hete adem van de agendacommissie. Mevrouw Nieuwland, u mag uiteraard nog.

Mevrouw Nieuwland-van den Bosse: Nou, ik heb geen vraag, maar een opmerking. Ik wil jullie heel erg bedanken voor het werk dat jullie erin hebben gestoken. Kijk, het is heel makkelijk om kritiek te leveren op de indicatoren die er liggen, maar ik ben heel blij dat we deze stap hebben gezet van de vorige keer toen er enorm veel werd gepresenteerd en waar we toen het gevoel bij hadden van: ja, dit doet niet, dit geeft ons eigenlijk niet wat we nodig hebben. Bij dit krijg ik dat gevoel wel. Dus heel erg dank voor jullie inspanningen daarvoor.

De voorzitter: Dat scheelt mij in ieder geval alweer een dankwoord. Mooie woorden. En terecht, denk ik, want er is achter de schermen best een heleboel gebeurd en het is minder makkelijk dan het lijkt in de presentatie. Dan is mijn vraag nog eventjes: was deze presentatie zoals die gehouden is voldoende informatief? Kunnen we hiermee verder? Dan kan ik u er ook nog op wijzen dat deze indicatoren allemaal terugkomen straks in het raadsvoorstel over de begroting als besispunt. Dan kan er zo nodig ook nog oordeelsvormend over gesproken worden. Is het voldoende zo? Ieder heeft zijn, dan wel haar, zegje kunnen doen? Dan ga ik iedereen hartelijk danken voor de inbreng en vriendelijk verzoeken om alles wat niet op deze tafel hoort mee te nemen, zodat de

agendacommissie hier met een schone lei kan beginnen. Dan zie ik de meeste van u vanavond wel weer terug, denk ik. Eet smakelijk alvast.

3. Levendig, Leefbaar en Veilig Dordrecht - Vaststellen Perspectiefnota 2025

Voorzitter: Mevrouw Pichel
Raadsgriffier: Mevrouw Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Mevr. De Groot (Beter Voor Dordt)
Dhr. Hartmeijer (SP)
Dhr. De Heer (ChristenUnie/SGP)
Dhr. In 't Veld (VSP)
Dhr. Kolkiliç (DENK)
Mevr. Kruger (GroenLinks)
Dhr. Van der Kruijff (CDA)
Mevr. Lammens-Oostdijk (VVD)
Dhr. Van der Net (VVD)
Dhr. Schalken-den Hartog (Beter Voor Dordt)
Mevr. Schnabel (Partij van de Arbeid)
Dhr. Tutupoly (Op ons Eiland)
Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)

Portefeuillehouders: Burgemeester W. Kolff, wethouder M. Merx

De voorzitter: Zo, goedenavond. Zal ik ding-dongen of gaan we gewoon beginnen? Een ding-dong is gewenst, hoor ik. Goedenavond. Welkom, raads-, commissieleden, leden van het college, mensen op de tribune en aan de mensen thuis. Voordat we gaan beginnen aan de vergadering wil ik aan iedereen even vragen zich voor te stellen. Dan begin ik links van mij.

Mevrouw Vermeulen: Laurette Vermeulen, commissiegriffier.

Mevrouw Kruger: Kitty Kruger, GroenLinks Dordrecht.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, Partij van de Arbeid.

De heer De Heer: Robert de Heer, ChristenUnie/SGP.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos-Lambinon, Partij voor de Dieren.

De heer In 't Veld: Richard in 't Veld, VSP.

De heer Kolkiliç: Masum Kolkiliç, DENK.

De heer Tutupoly: Gersom Tutupoly, Op ons Eiland.

Mevrouw De Groot: Megan de Groot, Beter Voor Dordt.

De heer Schalken-den Hartog: David Schalken, Beter Voor Dordt.

De heer Hartmeijer: Raymond Hartmeijer, SP.

De heer Van der Kruijff: Wim van der Kruijff, CDA.

De heer Van der Net: John van der Net, Dordtse VVD.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Jeanine Lammens, Dordtse VVD.

De heer Kolff: Wouter Kolff, burgemeester.

De heer Merx: Marc Merx, wethouder.

De voorzitter: Mijn naam is Ruby Pichel en ik ben uw voorzitter. We zijn hier voor het onderwerp vaststellen perspectiefnota 2025 voor het onderdeel begrotingsprogramma Levendig, Leefbaar en Veilig Dordrecht. De oordeelsvormende sessie. We hebben in de raad van 18 juni, zoals u weet, de algemene beschouwingen gedaan bij de perspectiefnota. En het college heeft de eerste reactie gegeven. Vanavond gaan we hier in commissieverband met elkaar verder. Dat doen we aan de hand van de moties die we op 18 juni hebben ingediend en dan de overige onderwerpen die zijn aangedragen door de diverse fracties. Er is een net blokkenschema gemaakt door de griffier en die vindt u bij de stukken. Eerst krijgen de fracties de gelegenheid om het woord te voeren over de ingediende moties en de aangedragen onderwerpen. Daarna krijgt het college de kans om hierop te reageren. De behandeling van de perspectiefnota wordt afgerond in de raad van 9 juli. Daar kunnen de ingediende moties worden ingetrokken, aangepast. Sorry, ik hoorde even een vraag, maar dat was niet aan mij gericht. Nou, en 9 juli vinden dus ook de stemmingen plaats. Ik ga even rondkijken, want wij hebben een aantal fracties die hebben onderwerpen aangedragen. Dan hebben we de fractie Beter Voor Dordt, VVD en PvdA. Mijn voorstel is om daarmee te beginnen. Zijn er ook nog andere fracties die het woord willen voeren? Even handjes zien. Nee? Mijnheer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, een korte vraag. Het woord willen voeren over de overige onderwerpen of in algemene zin een woordvoering?

De voorzitter: Ja, ik wilde eigenlijk inderdaad vragen of er inderdaad nog wat toe te voegen is. We hebben hier een aantal onderwerpen die al zijn aangedragen. Dus die fracties wil ik sowieso het woord geven. Maar ja, uiteraard natuurlijk ook andere fracties die de gelegenheid willen hebben. Maar dat kan later ook, hoor. Als u nu uw hand niet opsteekt, dan kunt u altijd nog aan de beurt komen. Ja, akkoord om gewoon met deze partijen te beginnen? Zal ik dan het woord geven aan Beter Voor Dordt? Mijnheer Schalken, gaat uw gang.

De heer Schalken-den Hartog: Dank u wel, voorzitter. Even kort, de motie die samen met Op ons Eiland is ingediend, daar heeft de wethouder al positief op gereageerd, dus waarvoor dank. Ik had in mijn woordvoering, heb ik het ook nog gehad over het

preventief kinderwerk bij het Houthavenplein, in de wijk daar. Daar wilde ik eigenlijk ook in de commissie nog even op terugkomen, want zoals u weet, heeft Beter Voor Dordt aangegeven dat we eigenlijk onaangenaam verrast zijn over het feit dat naar onze mening de motie niet is uitgevoerd, terwijl wij wel het gevoel hebben dat het keihard nodig is. Ik heb gisteren nog contact gehad met een aantal mensen daar, die ook echt wel aangeven dat ze wat er was ook echt wel missen en dat er ook signalen zijn dat jongeren weer het verkeerde pad opgaan. Er is druk van foute vrienden. Jongeren die geronseld worden om snel geld te verdienen.

Ouders die missen de laagdrempelige inloop van de jongerenbus waar ze ook met vragen terecht kunnen als het om hun kinderen gaat. Dus wat ons betreft, en volgens mij heb ik dat ook al kort zo'n beetje in mijn woordvoering aangegeven, we hebben nog geen formeel preventief kinderbeleid of kinderwerk, maar dat zou wat ons betreft niet hoeven betekenen dat we dan maar in ieder geval geen inzet op plegen. Wij zien eigenlijk heel graag, en al is het alleen maar voor de periode voor de komende periode, dat met het positief saldo van vorig jaar er een klein bedrag wordt vrijgemaakt om toch dat preventief kinderwerk in te kunnen zetten zoals dat er in het verleden ook was. Dat is eigenlijk het punt wat wij als belangrijkste nu willen maken. Wij hebben in onze woordvoering ook nog aangegeven dat wij eigenlijk graag wel willen zien dat er toch extra inzet komt op het gebied van handhaven met betrekking tot afvaldumpingen, met betrekking tot de leefbaarheid en de veiligheid. De wethouder gaf daar aan dat de smartcamera's, dat die niet ingezet zouden kunnen worden in verband met de privacy. Wat wij toch heel bijzonder vinden, omdat wat wij terug kregen van die camera's, de camera's niet de mensen in beeld brengen, maar de handeling duidelijk maken waarop er dan een signaal gaat richting de handhavers die dan eigenlijk een soort van heterdaadje kunnen hebben. Dus het gaat om de handeling die dan wordt geregistreerd met die smartcamera's en een signaal richting handhaving zodat ze daar snel op kunnen ingrijpen. Dus wat ons betreft zouden wij toch wel graag zien of wat meer uitleg krijgen waarom dat toch niet ingezet kan worden. Eens even kijken. Ik hou het hier even bij. Andere punten kunnen straks ook nog wel aan de orde komen.

De heer Hartmeijer: Voorzitter, interruptie. Hebben we interrupties of niet?

De voorzitter: Uiteraard. Gaat uw gang, mijnheer Hartmeijer, SP.

De heer Hartmeijer: Vraag aan de heer Schalken, want ik lees in zijn motie M12 over het zwerfafval, lees ik eigenlijk twee dingen. Ik lees eigenlijk afval dat mensen gewoon op straat zo gooien, een beetje dat aso-gedrag. En ik lees ook de plaatsingen bij de containers. Dus waar is nu de nadruk op in deze motie? Want er wordt gesproken over hotspots. Wat zijn dan die hotspots en hoe denkt de heer Schalken dan om dat aso-gedrag, wat ik zei, het eerste punt, om dat aan te vliegen? Want ik kan me voorstellen dat je bij die dumpingen kun je nog beleid maken, maar bij dat gooien op straat, dat lijkt me heel lastig. Dus hoe kijkt de heer Schalken daar tegenaan?

De voorzitter: Mijnheer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dank u wel. Met betrekking tot de afvaldumpingen, zoals al eerder aangegeven, moet wat ons betreft alles worden ingezet wat mee kan werken om ervoor te zorgen dat je heterdaadjes kunt hebben. Want wij

snappen ook dat je geen camera's kunt laten registreren, als we het hebben over privacy, maar dat wel er een melding kan gaan richting een meldkamer die dan weer doorgezet wordt naar de handhavers. Dus dan heb je dus een heterdaadje zou je dan kunnen hebben op zo'n afvaldumping als er snel op gereageerd kan worden. Met betrekking tot mensen die gewoon troep op straat gooien, wat ons betreft, wij hebben het idee dat als je tijdelijk daar toch handhaving voor kunt inzetten en er ook regelmatig boetes gaat uitdelen, dat dat ook een preventieve werking kan hebben.

Dat is hetzelfde met betrekking tot bijvoorbeeld het controleren van het fietsen waar het niet mag. Als je daar af en toe op controleert, dan gaan mensen toch wel denken van: oké, misschien moeten we dat toch maar niet meer doen.

De voorzitter: Uw vraag zo beantwoord, mijnheer Hartmeijer?

De heer Hartmeijer: De vraag is natuurlijk, kijk, heterdaadjes, handhaving die toevallig iets spot, dat doen we nu al, dat lijkt me evident. Maar de motie vraagt om hotspots in beeld te brengen, dan vraag ik me af: zijn dat dan die containers of hebben we het dan over iets anders?_

De heer Schalken-den Hartog: Ja, voorzitter, als ik daar nog even kort op mag reageren, die hotspots zijn onder andere de plekken waar de containers staan, maar er zijn ook andere plekken waar vaak gedumpt wordt. Regelmatig worden in wijken wordt ook grof afval weggehaald op bepaalde plekken, omdat mensen dat daar makkelijk kwijt kunnen, omdat ze niet richting HVC willen rijden.

De voorzitter: Ik ga eerst even naar mevrouw Kruger, GroenLinks. Daarna ga ik rechts van mij de heren af.

Mevrouw Kruger: Dank u wel, voorzitter. Ik vraag me af waar de heer Schalken het idee vandaan haalt dat er nog geen hotspots bekend zijn, want u geeft zelf ook al aan van het wordt her en daar gevonden. Er worden meldingen gemaakt via Fixi van, door bewoners zelf. Ik zie niet zo goed de meerwaarde nu in om de hotspots van zwerfafval in kaart te brengen. Volgens mij worden die al volledig in kaart gebracht en is het meer het idee van: hoe gaan we dat te lijf, dat zwerfafval?

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, in reactie daarop, op mevrouw Kruger, het is inderdaad zo, ze zijn al voor een groot deel in beeld. Maar we zien ook nog steeds dat op heel veel plekken wat we inzetten nog niet werkt. Dus met het goed in beeld houden en in combinatie met wat je wel nog zou kunnen doen, is het de bedoeling om dat in ieder geval goed bij elkaar te hebben. Het gaat niet zozeer omdat er weer nieuwe mensen moeten worden aangetrokken om hotspots in beeld te brengen, nee. Maar wij hebben in ieder geval niet het gevoel dat op al die hotspots voldoende alles kan worden ingezet om inderdaad dumpingen te voorkomen.

De voorzitter: Vervolg vraag van mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Ja, nog een andere vraag. Men moet nu betalen als je grofvuil buiten zet, dus bij de container. Zou het niet een idee zijn om dat dan weer terug te halen, dus dat we niet meer hoeven te betalen? Gewoon dat we net als vroeger grofvuil één keer in

de zoveel tijd bij de container kunnen zetten en dan wordt dat opgehaald. Zou dat misschien niet de oplossing zijn?

De voorzitter: Mijnheer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Ja, voorzitter, mevrouw Kruger komt met een oplossing. Wellicht is dat wel een oplossing, maar het is ook wel een oplossing die ook geld kost, waar er eerder voor is gekozen om het ophalen, of tenminste het grofvuil verwerken te doen zoals we dat nu doen. Maar ja, als dat zou kunnen, zou dat hartstikke mooi zijn.

De voorzitter: Dan ga ik naar de heer Van der Net van de VVD.

De heer Van der Net: Dank u wel. Het belang van de leefbaarheid en die rotzooi dat is natuurlijk ook bij ons wel heel erg belangrijk. Maar dan zie ik, ik begrijp dat Beter Voor Dordt graag dit onderwerp ook vast wil houden, dat willen wij ook. Maar in deze motie staat niks wat nog niet gedaan wordt. Dan denk ik van: ja, het belang is er. Maar we hebben op dit moment een college en een wethouder die echt ook alles wat hierin staat ook al doet. Dan denk ik van: nou, laten we daar in ieder geval de wethouder die steun ook geven. En als u echt oplossingen heeft die anders zijn dan hierin staan, dan ben ik gelijk uw man. Maar ik vind dit toch een beetje een floddermotie.

De voorzitter: Is dat een opmerking? Of is uw vraag: wat is er anders?

De heer Van der Net: Ja, vindt u dat ook?

De voorzitter: Mijnheer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dank u wel. Ik ben in ieder geval heel blij dat de wethouder heeft aangegeven dat hij de motie overneemt. Dus of het nou een floddermotie is of niet, het is in ieder geval belangrijk dat het altijd hoog op de prioriteitenlijst blijft staan, de aanpak van de afvaldumping. En ik denk dat de VVD en ook GroenLinks dat ook vinden.

De heer Van der Net: Even een korte opmerking, voorzitter. De wethouder steunt deze motie, omdat hij het al doet. Dus die zegt van: nou, ik ben hier al mee bezig, maar ik vind het misschien toch alleen maar, dat ik in ieder geval wordt aangemoedigd om hiermee door te gaan, meer niet.

De voorzitter: Ik ga naar de heer Van der Kruijff van CDA.

De heer Van der Kruijff: Dank u wel, voorzitter. Ik had, voorzitter, nog een vraag voor Beter Voor Dordt over de scoop van deze motie, want er wordt steeds gesproken over hotspots. Nu weten we allemaal dat als het over zwerfafval gaat dat de plastic zakken aan de lantaarnpalen ook heel veel zwerfafval genereren. Wilt u nou dat al die lantaarnpalen, waar dat gebeurt, ook in de hotspotanalyse worden meegenomen, of zit dat buiten uw scoop?

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dank u wel aan de vraag van het CDA, want dat is ook een punt waar ik, waar vanuit Beter Voor Dordt al zelfs meerdere malen ook

aandacht voor heb gevraagd, ook richting de wethouder, want dat is inderdaad ook één van de grote ergernissen.

Ik moet zelfs zeggen dat we ook met de ambtenaar die daar verantwoordelijk voor is, al een aantal keren contact hebben gezocht, een aantal voorstellen hebben aangedragen, maar daar zien dat er eigenlijk ook weinig verandert. Wellicht dat het nog wordt opgepakt, maar dat is alweer een week of, nou, ik denk al een maand of twee geleden. Dus ik hoop dat, dat ook mee wordt genomen, zeker.

De voorzitter: Ik merk dat er veel belangstelling is voor afval. Ik heb drie, ik zie al een neetje, dus er valt er één af. Maar misschien is het ook handig, we hebben nog wat andere onderwerpen en straks kan de wethouder ook nog reageren. Dus wellicht... Mijnheer Tutupoly, gaat uw gang.

De heer Tutupoly: Dank u wel. De motie is ook namens Op ons Eiland natuurlijk ingediend. Wat ons betreft wordt hier wel erg makkelijk over gesproken van: er wordt eigenlijk al van alles aan gedaan, als ik even de VVD hoor. Als een bepaalde manier niet werkt, zou je op zoek moeten gaan naar nieuwe oplossingen. Dat kan zijn bijvoorbeeld door handhavers vrij te maken bij de bepaalde hotspots waar regelmatig vuil gedumpt wordt en eens te gaan kijken, of desnoods in de buurt na te vragen waar, wie dergelijke dumpingen doet. Dat gebeurt weleens natuurlijk ten aanzien van grof afval dat gewoon buiten op straat neer gedumpt wordt. En dat zien we eigenlijk ook vaker. Als je daar handhavers, om maar even een voorbeeld voor noemt, om daar eens in de buurt te gaan praten of meldpunten anoniem melden, dan zou je iets gericht daarop kunnen inspelen.

De voorzitter: U heeft een reactie op de heer Tutupoly?

De heer Van der Net: Kijk, ook dit gebeurt al en dan nogmaals, dat zal zo meteen de wethouder zelf ook al aangeven. Dus dit is niet nieuws, dit gebeurt al. Kijk, iedereen is het hiermee eens dat je inderdaad, de foto's zien we allemaal, maar het heeft te maken met menselijk gedrag en dat valt af en toe heel moeilijk te sturen. Nogmaals, degene die de oplossing heeft die kan alle steden in Nederland langsgaan, want daar is het probleem ook. Dus met andere woorden van: u stelt nu iets, dat gebeurt al.

De heer Tutupoly: Als u even mag reageren.

De voorzitter: Nou, ik ga hem even terugpakken, want eigenlijk was dit ook nog een beetje woordvoering van de heer Schalken, waar vragen op konden worden gesteld aan de heer Schalken. Ik ga nog even naar de heer Kolkiliç van DENK en daarna nog even naar mevrouw Schnabel van Partij van de Arbeid. En laten we dan even kijken of we dan wellicht een volgend onderwerp op kunnen pakken. Mijnheer Kolkiliç.

De heer Kolkiliç: Dank, voorzitter. Precies een jaar geleden is er door de PvdA een motie ingediend waarin werd gevraagd om een pilot te starten met ondergrondse containers zonder pasjes. Is het niet beter om de uitvoering daarvan af te wachten?

De voorzitter: Mijnheer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Ja, dat lijkt me ook. We moeten alles proberen wat we kunnen proberen. Volgens mij heeft de wethouder daar in de raadsvergadering wat over gezegd. Maar of die nou wel echt wordt ingepland, dat heb ik eigenlijk niet meer scherp. Of die reactie daarop is gekomen dat het ook wordt ingepland. Maar dat is misschien een vraag aan de wethouder.

De voorzitter: Ik zie dat de wethouder aan het noteren is. Dus dan gaat hij zo meteen vast antwoord opgeven. Mevrouw Schnabel, wilde u nog wat vragen?

Mevrouw Schnabel: Nee, de heer Kolkilic heeft precies gevraagd wat ik ook graag wilde vragen, dus ik ben heel blij.

De voorzitter: Oké, hartstikke goed. Ik zag nog wel een hand van de heer De Heer. Klopt dat of gaat hij ook over?

De heer De Heer: Nou, voorzitter, misschien toch de vraag aan Beter Voor Dordt. Zeker vanuit de opmerking van de VVD ook, een deel wordt al uitgevoerd. Of mag je verwachten dat, dat toch alvast al wel echt gebeurt, dat hotspots worden aangepakt, dat er meer handhaving op wordt ingezet. Want daar ga ik ook vanuit. Dat zou ik ook wensen. Dus misschien daarom de vraag om te voorkomen dat er dan over een poosje een RIB komt die vertelt wat we al doen en daarmee de motie is ingewilligd. Wanneer is Beter Voor Dordt tevreden bij het inlossen van deze motie, mocht die worden aangenomen?

De voorzitter: Mijnheer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dank u wel. Beter Voor Dordt is tevreden als we effect zien van wat we nu inzetten. Nu zeg ik niet dat er helemaal geen effect is, maar we zien nog steeds heel veel afvaldumpen. We zien nog steeds heel veel van die plastic zakken aan die palen de hele week hangen. En wat ik ook aangaf, we hebben zelfs contact gehad ook met de organisatie van: joh, moet je een aantal dingen niet eens aanpassen. Ja, goed idee, maar dan gebeurt dat niet. We hebben het gehad over de smartcamera's waar ik ook nog wel graag een nadere reactie op krijg. Dus ik wil graag vanuit onze fractie zien dat er meer zichtbaar ook resultaten zijn van alles wat wordt ingezet. En ik snap dat, dat niet makkelijk is, want het is hardnekkig probleem.

De voorzitter: Mijnheer De Heer.

De heer De Heer: Hele korte vervolgvraag. Dat denk ik wel te begrijpen vanuit het antwoord van Beter Voor Dordt, dat Beter Voor Dordt op zoek is naar nieuw beleid. Dus niet alleen een opsomming van: dit doen we al en dit is het resultaat, maar dat Beter Voor Dordt met deze motie op zoek is naar nieuw beleid.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, wellicht wat aanvullingen en aanscherpingen, maar ook bijvoorbeeld zichtbaar dat je ook op sommige plekken ziet dat er echt wordt gehandhaafd en dat, dat dan ook effect heeft, dat dat op een gegeven moment het effect heeft dat er minder dumpingen zijn. Dat kun je niet in een paar maanden zien. Maar vooralsnog weet ik dat er wel ook een aantal bekeuringen en boetes zijn

uitgedeeld, maar heb ik nu nog niet het gevoel dat het minder wordt. Tenminste, ik zie het niet.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Schalken. Mag ik voorstellen om naar het volgende onderwerp te gaan, die door de VVD is aangekaart? Wie mag ik daarvoor het woord geven? Mijnheer Van der Net? Snap ik, snap ik. Veiligheid en leefbaar in de wijk.

De heer Van der Net: Ik zat even te kijken. Ja, kijk, die veiligheid en die leefbaarheid van de wijken staat bij ons natuurlijk met stip op nummer één, omdat wij vinden dat dat een kerntaak is van de overheid. En wij willen gewoon dat elke burger in Dordrecht zich veilig voelt en dat men het daar als leefbaar ervaart. We zien toch dat er constant dingen oppoppen, Beverwijckspaleis en in het centrum. We zien gelukkig wat dat betreft dat daar ook acties op worden ondernomen. Ik las pas geleden weer dat er vandaag of gisteren ook weer een controle is geweest, bijvoorbeeld op de fatbikes waar iedereen ook last van heeft. Ik moet wel zeggen: we hebben dit eventjes toch op de agenda gezet om toch nog een keer uit te spreken dat wij vinden dat we daar constant scherp op moeten blijven. Gelukkig zien we vanuit het college dat daar ook actie op wordt ondernomen, voorzitter. En we zitten wel te denken van misschien iets meer structurelers. Want we zien het waterbed effect elke keer natuurlijk weer naar voren komen. Dan kan je je wel eens afvragen van: moet daar niet iets meer structureels voor in worden gericht om op die manier elke keer toch groepen mensen die toch constant overlast veroorzaken en die ook wel bekend zijn, om die wat harder aan te pakken. En uiteindelijk zorgen dat mensen daar zo min mogelijk last van hebben. Dat was hem, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Net. We hebben een vraag van de heer Hartmeijer van de SP.

De heer Hartmeijer: Dank u, voorzitter. Een vraag aan de heer Van der Net. Want hij haalt meteen de binnenstad aan, het centrum. Maar, nou ja, dat hoorde ik. Maar hij is er toch ook wel van bewust dat op dit moment Crabbehof en Wielwijk dat, dat echt brandhaarden zijn van onveiligheid, afvaldumpingen, hard rijden, bedreigingen. Zouden we niet aan het college moeten opdragen of ieder geval moeten vragen: kunnen we niet een verschuiving van de handhaving naar die wijken maken? Want daar is nu echt heel veel aan de hand.

De voorzitter: Mijnheer Van der Net.

De heer Van der Net: Voorzitter, de heer Hartmeijer weet ook dat wij als Dordtse VVD ons ook hard hebben gemaakt over de problemen bij de Short Stay Facility en de problemen in Wielwijk en dat daar ook gebedeld werd en mensen lastig werden gevallen. We weten dat, dat ook in Crabbehof gebeurt. Ik heb nu eventjes een aantal recente punten even eruit gelicht, die nu toevallig inderdaad in het centrum hebben plaatsgevonden. Maar nogmaals, we moeten gewoon alert blijven. Altijd. Dat waar we dingen toch zien dat, dat toch ernstig de veiligheid en de leefbaarheid aantast, dat we daartegen optreden.

En ik ben het met de heer Hartmeijer hartstikke eens dat ook de wijken in Dordt-West, maar ook in Stadspolders en Sterrenburg waar het ook gebeurt, dat we altijd scherp moeten blijven en moeten acteren als dat nodig is.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van der Kruijff, CDA._

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, de heer Van der Net noemde het woord fatbikes. Ik had het ook bij Beter Voor Dordt verwacht, want die hadden ook dat punt aangedragen. Dus ik pik het hem er even ook voor beiden dan uit. Het gaat hier steeds over controles. Als ze opgevoerd zijn, zijn ze illegaal. De vraag van het CDA is: als dat nou echt illegale fatbikes zijn, illegaal opgevoerd, is er dan ook een mogelijkheid om ze in beslag te nemen? En gebeurt dat ook? Dat is gewoon een vraag die we hebben en dat zouden we namelijk graag zien.

De voorzitter: Dank u wel. Ik verwacht dat daar zo meteen door de microfoon een antwoord op komt. Ik kijk nog even rond. Voldoende zo over dit onderwerp? Want dan wil ik graag het woord geven aan mevrouw Schnabel voor de onderwerpen die de Partij van de Arbeid heeft aangedragen.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Als eerste hebben wij afgelopen, of nee, twee weken geleden samen met GroenLinks de motie ingediend voor een fonds Eenmalige culturele initiatieven. Nu hoorden we in de gemeenteraadsvergadering dat die 150 duizend euro die vrijgevallen zou zijn in de perspectiefnota, dat dat al een andere bestemming heeft gekregen. Wat weten we niet precies, maar we zijn wel in overtuiging dat we dus van die 150 duizend dan geen gebruik kunnen maken. Dus we hebben eigenlijk een ander voorstel voor die motie. Om in de perspectiefnota een post beschikbaar te stellen, zodat we tijdens de begroting het kunnen hebben over een in te richten fonds, zoals we ook hebben beschreven in de motie. Zodat we dan integraal kunnen kijken waar we dat geld vandaan kunnen halen voor die Community Art projecten. Die naar bewezen feiten, of nou ja, dat helpt bewezen, de sociale cohesie in wijken. Dat lijkt ons erg belangrijk en het is tegelijkertijd ook erg leuk. We hebben ook het punt aangedragen dat gaat over wijkontwikkeling en dan vooral met oog op het leerpark. We hebben van de wethouder gehoord inderdaad dat daar al plannen zijn. Dat vinden we heel fijn. Tegelijkertijd zijn we ook wel benieuwd naar de voorzieningenontwikkeling en naar bijvoorbeeld de verlichting. Want we denken dat daar heel praktisch wel nog winst te behalen valt. En dat is het voor nu eventjes.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Schnabel. Mijnheer Hartmeijer, SP.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. Even een vraag over de motie M7 over de Community Art. Als ik dat vertaal, is het sociaal-artistieke projecten, wordt daarmee bedoeld, als je het in het Nederlands vertaalt. Maar het probleem is eigenlijk dat, dat woord alleen door beleidsmedewerkers gebruikt wordt en niet zozeer door kunstenaars. Dus mijn vraag is eigenlijk een beetje van: waar moeten we dan aan denken, concreet? Wat voor projecten zijn dat dan? Daar heb ik nu geen beeld bij.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Dank u wel ook voor de vraag. Community Art projecten wordt niet zozeer eigenlijk door beleidsmedewerkers gebruikt. Het is meer een term om aan te geven inderdaad, wat de heer Hartmeijer ook aangeeft, dat zijn activiteiten in de wijk die inwoners zelf kunnen bedenken en dus ook op basis daarvan een subsidie kunnen aanvragen. Gewoon geld om dat waar te maken. En het gaat er voornamelijk

over dat je bijvoorbeeld, dat kan echt van alles zijn, dat je bijvoorbeeld met elkaar verhalen verzamelt en wijktheater maakt. Het kan zijn dat je bijvoorbeeld een bamboebos gaat bouwen. Het kan zijn dat je, nou ja, allemaal dingen doet om de sociale, om het samenzijn in de wijk of in jouw buurt te versterken.

De voorzitter: Mijnheer Van der Kruijff, CDA.

De heer Van der Kruijff: Toen mevrouw Schnabel dat zo zegt, denk ik: we kennen toch ook wijkwensen. Past dit in het kader van wijkwensen of zegt u: dat heb ik al onderzocht, maar dat gaat daar niet binnen?

Mevrouw Schnabel: Nou het schurkt wel aan tegen de wijkwens, maar de wijkwens gaat bijvoorbeeld over, en wellicht kan de wethouder daar ook wat over zeggen, maar het gaat over een bankje dat je samen kunt schilderen of een muur die je kunt opvrolijken. Dit gaat over wat groters. Dit gaat over dat je bijvoorbeeld met je burens of met mensen uit de wijk, dat je samen echt iets kunt indienen en dat je daar wat groters van kunt doen. Inderdaad, mevrouw Kruger die gaf net aan, dat zou bijvoorbeeld ook over afval kunnen gaan en over hoe je ervoor zorgt dat mensen zich bewuster bijvoorbeeld worden van de nadelen of van schonere wijken.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer De Heer, ChristenUnie/SGP.

De heer De Heer: Voorzitter, nog een verduidelijkende vraag even over de dekking. Ik begreep over die 150, daar ben u ook van overtuigd dat die er niet meer is, om in ieder geval daaruit te putten. Dit vraagt natuurlijk financiën. Dus er werd inderdaad een slimme vraag gesteld over de wijkwensen. Die schurkt er voor een deel toch wel tegenaan, denk ik, omdat er soms ook gezamenlijke projecten vanuit wijken voor moestuinen of iets dergelijks of onderhoud van groen wordt aangepakt via wijkwensen, zover ik weet. Maar waar zouden we, als dat fonds gevuld moet worden om dit soort mooie projecten en mooie initiatieven ook te bekostigen, heeft de PvdA al een zoekrichting of een denkrichting waar hoe dat fonds gevuld moet worden?

Mevrouw Schnabel: Nou ja, het positieve resultaat van de jaarrekening, daar valt aan te denken. Tegelijkertijd, als we het nu laten schieten, dan kunnen we het...Ja, dan kunnen we het bij de begroting niet meer opnieuw indienen. Want het zou wel kunnen, maar het geld zouden we liever nu, of we zouden de wens nu vast willen leggen, zodat we dan integraal kunnen kijken.

De voorzitter: Mijnheer De Heer, gaat uw gang.

De heer De Heer: Ja, een korte vervolgvraag. Heeft de PvdA ook een idee van een bedrag waarmee dat fonds gevuld zou moeten worden?

Mevrouw Schnabel: We hadden natuurlijk die 150 duizend, dat was ideaal geweest, dat zou ook minder kunnen, dus dat zou ook rond de 100 duizend kunnen zijn. In ieder geval een aanzienlijk bedrag om ervoor te zorgen dat je als inwoner in alle wijken projecten zelf kunt initiëren.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even naar de onderwerpen. Want dan hebben we zo eigenlijk alle onderwerpen gehad. Is dit voor de commissie zo voldoende en kan ik het woord geven aan het college? Nee, ik zie nog wat handjes. Ja, mevrouw Kruger, daarna de heer De Heer.

Mevrouw Kruger: Dank u wel. Ik wil er eigenlijk een algemene opmerking nog over maken, want we noemen nu allemaal, Beter Voor Dordt had het ook over preventief kinderkwerk. We hebben het over de afvaldumpingen en de VVD geeft terecht aan een heleboel dingen worden al gedaan, worden al georganiseerd. Ik denk ook niet zozeer dat het zo belangrijk is dat we meer gaan organiseren en meer gaan onderzoeken en meer handhaving. Ik zie al deze zaken genoemd als een sociaal maatschappelijk probleem. Ik bedoel, we kunnen het hebben over dumpingen. Als ik gewoon in mijn straat loop, als ik zie wat er uit de huizen gegooid wordt, gewoon hoppata, ik heb mijn blikje cola op en ik, zelfs met statiegeld gooien ze naar beneden. Dus als je een paar keer raapt kan je een bosje bloemen voor kopen. Nee, dus ik vind het, ik zit meer te zoeken in de richting van, want u noemt zelf, Beter Voor Dordt noemt zelf, preventief kinderkwerk. Hoe gaan we preventief te werk met al deze problemen? Om eens een keer te kijken, hoe gaan we dat afval aanpakken? Hoe gaan we het gedrag van mensen überhaupt veranderen? Want alleen dan, denk ik, gaat het lukken om iets voor elkaar te krijgen. Alleen met straffen en met handhaving en dergelijke. Er is zoveel meer in de stad en we hebben ook niet al te veel handhavers. Maar goed, daar komt de wethouder denk ik zo wel op terug. Wat, ben ik u voor? Dat was uw antwoord.

De voorzitter: Dit wilde eigenlijk de wethouder doen.

Mevrouw Kruger: Dat ik nog eens een keer...Nee, dan ga ik...

De voorzitter: Nieuwe woordvoerder van de wethouder.

Mevrouw Kruger: Maar dit was gewoon even mijn...Terwijl ik natuurlijk uiteraard ben om, als er initiatieven zijn, om daar ook aan mee te doen en ook om zelfs daar mee te komen. En dat we daar ook op moeten letten.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, mijn vraag was of er ruimte is om nog wat extra woorden te geven aan onze ingediende motie over het vuurwerk, om daar nog wat aanvulling op te geven naar aanleiding van de laatste raadsvergadering.

De voorzitter: Ja, wat mij betreft wel.

De heer De Heer: Wij hebben natuurlijk, samen met een aantal andere partijen, de motie over vuurwerk ingediend. Die bevelen we natuurlijk van harte aan. Maar ik wilde nog echt benadrukken, waar ook wat twijfel misschien ontstond vorige keer, dat dit zeker geen motie is die vuurwerk verbiedt of het afsteken van consumentenvuurwerk in de marge zou willen duwen. De motie pleit slechts voor een beperkte inspanning, voor een zoektocht naar meer mogelijke vuurwerk vrije zones. Wat ons betreft, voorzitter, zijn die er. Neem bijvoorbeeld, zoals ook genoemd, de kleinschalige woongroepen. Hier en daar in de stad daar zeker gebaat bij zouden zijn en meer rust in hun wijk, ouderen en

mensen met psychische aandoeningen zouden wensen. Maar ook maneges die zijn genoemd. Vorige week nog even de eigenaar van de Dordtse manege gesproken, die hing bijna de vlag uit, die zou dit enorm toejuichen. Elk jaar heeft zijn manege te maken met incidenten, ook met vuurwerk. Tijdens de jaarwisseling is hij eigenlijk de hele nacht aan het waken, omdat als hij dood is dat, dat rieten dak in de fik zou vliegen en de stallen daarmee ook in gevaar zouden komen, de dieren. De motie vraagt niet om een heel groot onderzoek, maar er zijn een aantal plekken in de stad, zoals bijvoorbeeld die maneges die als laaghangend fruit geplukt zouden kunnen worden, zodat er op die specifieke plekken wat meer rust kan komen in de jaarwisseling. En dat er tegelijkertijd dus ook kan worden genoten van vuurwerk in onze stad. Dat willen we daarmee ook niet met deze motie ter discussie stellen. Tweede punt over de communicatie in de motie, die is voor een deel al toegezegd. Daar zijn we blij mee. Richting de portefeuillehouder. Het is inderdaad echt nodig dat als we dan vuurwerkvrije zones hebben, degene die we nu hebben, of een kleine verruiming daarvan, dat het veel duidelijker voor inwoners wordt om te weten waar die zich dan verbinden, bevinden. Dank u wel.

De voorzitter: Een vraag van mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Even een aanvulling, want wij zijn ook mede-indieners van deze motie. Dat we op tijd dit jaar ook beginnen met het meldpunt vuurwerk overlast. De jaren heeft GroenLinks dat geïnitieerd en later is dat ook overgenomen door de gemeente. Maar niet altijd even duidelijk waar mensen dat dan kunnen melden. Dus dat zou mooi zijn als dat dit jaar op tijd wordt ingezet. Misschien wel met een vaste knop, want het hele jaar door wordt er vuurwerk afgestoken.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zie ik een hand van de heer Venderbos-Lambinon van de Partij voor de Dieren.

De heer Venderbos-Lambinon: Dank u wel, voorzitter. Ik wil nog wel even terugkomen op Louterbloemen. Daar is geen vuurwerkvrije zone, omdat er geen vuurwerk wordt afgeschoten. Daarom denken we dat juist een zone daar noodzakelijk is om te voorkomen dat het vuurwerk wordt afgeschoten en dan een grond is om in te grijpen. Nu kan je niet ingrijpen, want het is geen vuurwerkvrije zone. Het tweede punt is, even aansluitend op mevrouw Kruger, als Partij voor de Dieren hebben wij zelf een meldpunt. Daar hebben we het in het verleden ook al over gehad. Er zijn vele malen meer meldingen binnengekomen dan bij de reguliere en bekende meldpunten. Ik ga kijken of wij dit meldpunt door kunnen sluizen naar reguliere meldpunten, zodat als ze bij ons melden, dat ze daar ook gemeld worden.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zag een hand van de heer Kolkiliç van DENK.

De heer Kolkiliç: Dank, voorzitter. Voorzitter, een aantal weken geleden hebben we dit onderwerp tijdens de beeldvormingscommissie besproken. De handhavers, of de veiligheidsdiensten, hebben heel duidelijk aangegeven dat dit eigenlijk niet handhaven is. Dan ben ik benieuwd hoe de, of de indieners van deze motie daar andere plannen over hebben, of dat zij denken dat het alsnog wel te handhaven is? Want als gemeente voer je natuurlijk een beleid, je kan regels laten invoeren, alleen je moet natuurlijk ook wel controle kunnen houden over die regels.

De voorzitter: Mijnheer De Heer wil daarop antwoorden?

De heer De Heer: Voorzitter, het is een hele terechte vraag en dit was ook een van de gedachten natuurlijk van: maar is dit dan te handhaven? Het hele korte antwoord is ook: nee, dit is niet te handhaven. Dat is tijdens de ronde tafel die we hebben gehad inderdaad rondom dit onderwerp duidelijk geworden. Dat is niet de handhaven. Er zijn van die moties die langskomen en dan kan het een goed argument zijn om te zeggen: dan moet je het niet doen. In het geval van deze is het juist mooi om te zien dat daar waar de vuurwerkvrije zones nu zijn, bijvoorbeeld de binnenstad, dat je daar ondanks dat het niet te handhaven is, want dat erken ik ook, dat je toch een afname van het afsteken van vuurwerk ziet. Dat daar een terugloop is van het gebruik van consumentenvuurwerk. Dat is wat inwoners van onze binnenstad ons ook teruggeven. Dat is ook voor een deel erkend tijdens het ronde tafelgesprek. Dus dat zou wat ons betreft ook een argument zijn om te zeggen: op die paar plekken om dat te verruimen kun je zonder dat het moet worden gehandhaafd, want inderdaad, het is bijna niet te doen zie je, omdat een deel van de inwoners die daar woont zegt van: dat is een regel, die is duidelijk met mij gecommuniceerd en ik ben een burger die gewoon wil luisteren naar regels, dus zie je daar gewoon een afname van het gebruik. Dus dat is even onze context daarbij, want een terechte vraag.

De voorzitter: Mevrouw Kruger, een aanvulling als mede-indiener van de motie?

Mevrouw Kruger: Ja, zeker, zeker. Het is altijd makkelijk om te zeggen: ja, je kan het niet handhaven, dus we gaan het niet doen. Net zoals een 30 kilometerzone, dat gaan we dus niet doen als het niet gehandhaafd kan worden. Maar ik denk het feit, als iets niet mag, gelukkig zijn er ook, en dat kwam ook tijdens dat ronde tafelgesprek naar voren, zijn er altijd mensen, omdat het niet mag en de kans op een boete is, het ook niet gaan doen. Die zijn er. Dus dat scheelt ook alweer heel wat mensen die dan normaal gesproken, omdat het wel mag, het zomaar wel gaan doen. En dan op het moment dat iemand wel betrappt wordt, dan kan je ook handhaven. Dus het is niet zo dat het niet te handhaven is, het is moeilijk te handhaven. Dat is de aanvulling.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik nog even de commissie rond. Ik zie rustgevende gezichten. Dus dan kijk ik rechts van mij naar het college. Mag ik de heer Merx het woord geven?

De heer Merx: Dank u wel, voorzitter. De burgemeester zal ingaan op de fatbikes en op het vuurwerk, neem ik aan. Zijn specialiteit, dus dat is...Afval. Laat ik vooropstellen dat ik gewoon blij ben met de aandacht die deze commissie voor dit probleem heeft. Voor een hardnekkig probleem in onze stad, waar ongelooflijk veel aandacht aan wordt besteed, op allerlei manieren. En we ook nog steeds op dat punt een lerende organisatie zijn waar we dingen proberen. Sommige dingen succes hebben, andere dingen niet. En dan moeten we weer andere zaken verzinnen waarmee we misschien wel verder succes halen. Als ik kijk naar de motie, daar heb ik inderdaad behoorlijk positief op gereageerd. Dat klinkt allemaal erg flauw, daar ben ik me erg van bewust, maar zo bedoel ik het niet, ook omdat we een hele hoop van die zaken...Ik heb nou de verkeerde motie voor mijn neus. Die daarin staan, ook inderdaad al doen, maar dat is niet het enige. Waar ik wat minder...Dat is bij de overwegende, dat we nog geen maatregelen genomen hebben. Nou, daar ben ik het volstrekt mee oneens. En één puntje waar ik gewoon nog een vraag

over heb, is bij de derde bullet van verzoeken het college, is hoe vervuilers uit de anonimiteit gehaald kunnen worden. Ja, ik heb ook in de raadsvergadering geantwoord dat wij, voor zover dat mogelijk is, deze uit de anonimiteit halen namelijk door de vuilniszakken door te spitten op zoek naar identificerende gegevens. We zien tegelijkertijd dat onze inwoners steeds slimmer worden en onze handhavers steeds betere puzzelaars. Want zij moeten kapotgescheurde adresetiketten op de bak aan elkaar plakken om te kijken of daar nog iets van een adres en een naam uit te halen is. Op die manier halen we wel mensen uit de anonimiteit. Ik weet eerlijk gezegd niet, ik kan me verder van alles bij voorstellen wat u daar bedoelt, of dit uit de anonimiteit halen is of als we helemaal doorstaan de andere kant op, dat de indieners bij wijze van spreken een foto van degene die gepakt is bij de afvalbak willen hebben: dit is de vervuiler van de wijk. Nou, dat geloof ik ook niet dat u dat bedoelt, maar ik ben wel op zoek naar: wat bedoelt u met verder uit de anonimiteit halen want daar struikel je ook al gauw over AVG's en dat soort zaken. Er komt, zoals we beloofd hebben, elk jaar een voortgangsrapportage. Dat staat niet alleen in wat we doen en wat we gedaan hebben, maar ook vooral wat we geleerd hebben, waar we succes hebben. Ik heb ze ook in de raadsvergadering genoemd, zoals de Eisingahof, Noorderstraat, Warmoezierspade en Dubbeldamseweg Zuid, waar we echt wel successen hebben gehaald. Dat doen wij namelijk niet alleen en dat doen niet onze handhavers die voor 20 procent, ik herhaal, 20 procent van hun capaciteit hier elke dag mee bezig zijn. Meer tijd, naast alle wensen die u ook heeft, en terechte wensen die u heeft, om op handhaving in te zetten, kunnen we gewoon niet realiseren. Dus we zullen ook moeten gaan kijken naar slimmer handhaven. Maar het zijn niet alleen de handhavers, het zijn ook onze wijkambassadeurs. Dat zijn inwoners van onze stad die in de buurt van hotspots wonen, want we hebben hotspots in beeld en elke drie maanden beoordelen we hoe het ervoor staat en of een hotspot geen hotspot meer is en of er een ander voor in de plaats kan komen, die daar de boel schoonhouden en zoveel mogelijk naar binnen halen. En terecht, een van u heeft het gezegd, waar we nu mee aan de slag gaan en op dit moment wordt voorbereid is echt een diepgaande analyse gaan maken bij twee of drie hotspots. Dat betekent dat we echt de wijk ingaan, aan gaan bellen met handhavers, met afvalcoaches en de wijkambassadeurs gaan leegtapen, zoveel als mogelijk, met de kennis en ervaring die zij hebben om erachter te komen wat nou precies de oorzaak is. Want wat wij nu tot nu toe doen, is eigenlijk het dweilen met de kraan open. We ruimen de rotzooi op, we geven boetes daar waar het kan. Die zijn echt enorm toegenomen. Op een aantal plekken leidt dat tot succes, maar op te veel plekken nog niet. We moeten echt achter de oorzaak komen. Op een aantal plekken waar we bijna alles geprobeerd hebben wat we maar konden bedenken en maar nog nul resultaat halen, zijn we nu een voorstel aan het voorbereiden om daar echt cameratoezicht, en dat zijn geen smartcamera's, dat zijn camera's, gewone camera's zoals u die kent, of we die kunnen gaan inzetten. Nou, dat moet allemaal een proces in, dat is geen zekerheid dat, dat kan gebeuren, want er gelden strenge voorwaarden voor, maar ook dat willen we gaan inzetten. We zijn bezig om, om te zetten naar bestuurlijke boete. Ik weet niet of u dat bedoelt met de vervuiler betaald maar een van de dingen die we daarbij kunnen doen, en daarvoor zijn we ook in contact met andere gemeenten, is bijvoorbeeld niet alleen een bestuurlijke boete, maar ook een speedlast onder bestuursdwang. Dat betekent dat wij de rotzooi opruimen en dat de vervuiler dan die opruimkosten betaalt. Maar dat zijn we aan het voorbereiden. Dat lijkt mij geen onmogelijkheid, maar het kost gewoon even tijd om dat voor elkaar te krijgen. U heeft terecht ook gezegd: die plastic afvalzakken met die PMD die vroegtijdig

aan de paal worden gehangen, die door meeuwen enzovoort, enzovoort worden opgehaald, daar zou ook wat mee moeten gebeuren. Dat valt onder het afvalstoffenbeleid en daar is het college op dit moment al in voorbereiding. Bijvoorbeeld in de wijk Wilgenwende, volgens mij, wordt deze week plastic containers neergezet, maar ook bij hoogbouw gaan wij afvalcontainers uitrollen, als het ware. Dat zijn niet van die kleintjes, maar van die grote bakken waar de mensen hun plastic afvalzakken in kwijt kunnen, zoals het op sommige plekken al is. Zodat dat ook geen probleem is. Voor wat betreft de motie '...', daar zal binnen niet al te lange tijd een reactie van het college op komen. Die wordt op dit moment voorbereid hoe we daar mee om denken te kunnen gaan. Dus als ik kijk naar de motie dan zeg ik: ja, het enige puntje waar ik niet zonder meer ja op kan zeggen is uit die anonimiteit halen, de rest doen we al en terecht wat u zegt ook. Ja, we moeten een lerende organisatie zijn. We moeten blijven kijken naar: wat kan beter, wat kan anders en hoe kunnen we nog verder aanpakken? Dat doen we niet alleen. Dat doen we ook samen met andere gemeenten om te kijken hoe zij en wat hun ervaringen zijn of zij iets bedacht hebben wat wij nog niet bedacht hebben. We leven dan wel op een eiland, maar we kunnen gelukkig nog steeds de brug over en informatie halen bij anderen. Dan is er ook weer het een en ander gezegd over het preventief kindwerk. Daarvan hebben we afgesproken dat we daarop terugkomen met een beeldvormende bijeenkomst. Dat we daar met elkaar over gaan hebben. Dat in de tussentijd die kinderen echt niet tussen wal en schip vallen. Maar dat zij of door jongerenwerk, of door buurtwerk, of door anderen kunnen worden opgevangen. Aan de heer, voorzitter, via u, de heer Schalken de vraag: de mensen die hij spreekt, die zeggen: er gaat weer van alles mis en jongeren op het foute pad en ze worden verleid tot. Laat die mensen alsjeblieft contact opnemen, ook met onze wijkmanager. Want die heb ik voor de vorige raadsverandering nog gevraagd: hoe staat het ermee, want dit gaat natuurlijk terugkomen in de raadsverandering. Dat voelde we allemaal aankomen en die zei: nou ja, we hebben, wat ik ook in de raadsvergadering gezegd heb, drie jongeren in beeld van oudere leeftijd, dus niet kinderen, en daar wordt op dit moment actie op onderzet. Voor de rest, ja, zijn het gewoon jongeren en kinderen. Dus laat ze alsjeblieft contact opnemen, want dan hebben we dat daar in beeld, dan gaat die communicatie ook rechtstreeks. Smartcamera's, nog even terugkomend op de afval, daar komen we op terug, wat precies de oorzaak en de reden is waarom we er niks mee kunnen op dit moment, bij de voortgangsnota. Even kijken, de veiligheid en de leefbaarheid door de VVD Beverwijksplein, ja, heb ik ook al in de raadsverandering gezegd: daar is het op dit moment onder controle. Daar zeg ik niks te veel mee, maar ook niet dat het helemaal altijd schoon zal zijn. We hebben te maken met een hardnekkige groep, heb ik ook al eerder gemeld, en die pompen als het ware rond door de stad. Als ze hier bezig zijn dan jagen we ze hier weg en dan komen ze daar weer naar boven toe. En dan jagen we ze daar weer weg en dan komen ze ergens anders naar boven toe. Dat is een hardnekkige groep die niet een sociale achtervang heeft. Want we hebben een interventieteam. Bij, zeg maar, normale jongeren, normale overlastgevers, die hebben vaak nog ouders, een netwerk thuis en dat soort zaken en dat soort mensen die je dan aan gaat spreken die je ook mee gaat betrekken in de oplossing van het overlastgevend gedrag van hun kinderen. Dat hebben deze lui niet, althans niet in Nederland. Daarmee wordt het een ingewikkelder probleem om ook dat netwerk om die mensen heen dat te spreken. Want het netwerk wat ze hebben, dat staat namelijk naast hen op het plein. Dus daar heb je er niet zo heel veel aan. Dus dat is wel een hardnekkig

probleem waar we ook nog steeds op zoek zijn naar: hoe kunnen we daar verder mee om?

De voorzitter: Een interruptie van mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Wij hebben volgens mij twee jaar geleden of nu, anderhalf jaar, hebben wij daar ook vragen over gesteld over het Beverwijksplein. En toen zijn we aangesloten bij Platform Dak- en Thuisloos en toen hoorden we dat die groep inderdaad, wat de wethouder ook aangeeft, heel divers is. En dat die mensen uit de Oekraïne opvang kwamen, maar ook bijvoorbeeld uit het Leger des Heils. Dat daar misschien op basis, dat daar gekeken kan worden wat je daar vanuit die plekken ook aan zou kunnen doen. Heeft de wethouder daar gedachten over?

De heer Merx: Ja, zeker. Wij proberen dan die organisaties in te betrekken in de aanpak. Ik heb geen informatie dat het mensen uit het Leger des Heils zijn. Dit zijn andere mensen. Misschien wel eens een keer overnachten in het Leger des Heils, dat zou kunnen. Maar dat is niet de informatie die ik heb. Het zijn andere mensen met echt wel wat andere problematiek. We proberen iedereen die er ook maar iets aan kan doen, daarin te betrekken. Dan naar wat u ook zei, het leerpark. Dan denk ik dat ik alles gehad heb. Daar komen wij dus in het vroege najaar met een plan van aanpak waar op dit moment hard aan gewerkt wordt. En ook daar moeten we eerst de analyse maken. Om wie gaat het? Waarom gebeurt dat daar? En wat zijn dan de meest geëigende maatregelen die we kunnen nemen? Als dat een extra lantaarnpaal is, dan is het een extra lantaarnpaal, bij wijze van spreken. Daar komt binnenkort overigens een voorstel voor naar de raad. Niet voor extra lantaarnpalen, maar wel smartverlichting. En we kunnen dus straks, als we hiermee klaar zijn, dat is vast een cliffhanger, zijn we in staat om op afstand lantaarnpalen te dimmen of juist heel veel sterker aan te zetten waardoor een bepaalde plek heel erg verlicht gaat worden. Maar dat is de nabije toekomst.

Eerst daar op dat punt de analyse en dat wordt op dit moment gemaakt en in het begin komt er dan, van het voorjaar een aanpak. En daar gaan we u gewoon over informeren. Heb ik dan alle punten gehad, voorzitter?

De voorzitter: Ik denk het wel, maar ik zie ook nog een interruptie van de heer Tutupoly van Op ons Eiland.

De heer Tutupoly: Ik wil even naar aanleiding van de vraag van de wethouder over het uit de anonimiteit te halen van de vervuiler. Dan hebben we het erover, zoals u zelf aangeeft, het aanbellen bij huizen om te vragen van: wie heeft het gedumpt? Mensen weten het wel. Als men ook met de consequenties bekend is, namelijk op deze manier zou uiteindelijk bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing uiteindelijk omhoog gaan als dit zo door blijft gaan. De kliklijnen, bijvoorbeeld, zou een mogelijkheid kunnen zijn en dan haal je eigenlijk een vervuiler uit de anonimiteit, want mensen weten het wel, maar laten het over het algemeen liggen, want er vraagt niemand naar. En de consequenties zijn ook vaak niet heel erg duidelijk voor de rest van de wijk. Iedereen heeft er last van, maar men noemt het niet, omdat niemand er ook naar vraagt. Dat bedoelen we even met uit de anonimiteit halen. Vervolgens had ik nog even een vraag aan de wethouder, want wat je vaak nu ook ziet, is op het moment dat er bijvoorbeeld verkeerd vuil neergezet wordt en HVC leegt bijvoorbeeld containers, dan laten ze dat liggen. En dat betekent

vervolgens dat het één, twee dagen ligt en mensen moeten uiteindelijk een melding maken bij Fixi en dan komt hetzelfde karretje van de HVC langs om het alsnog op te halen. Is het nou niet mogelijk als ze op dezelfde locatie al containers bijvoorbeeld legen en er zit daar een opengescheurde zak waarvan ze zeggen: ja, dat was verkeerd aangeboden, om het toch mee te nemen, want de volgende keer met die Fixi meldingen gaan ze toch weer opnieuw langs en dat kost alleen maar geld om er twee keer langs te rijden.

De heer Merx: Voorzitter, dank u wel. Voor wat betreft de anonimiteit, helder. Dat is, het klinkt echt heel erg flauw, ook datgene wat we doen als we aanbellen. We vragen ook: meld het alsjeblieft. Als je weet wie het is, de meeste mensen zeggen: ik heb geen idee. Want in bepaalde wijken, ze zijn geen verklikkers, om het zo maar te zeggen. Maar het zijn wel de gesprekken die we voeren. En desnoods zeggen we: meld dan hoe laat dat meestal gebeurt. Je hoeft niet te zeggen wie het doet, maar als u zegt: nou, het is elke dinsdagavond tussen zeven en acht, dan weten wij genoeg. Dan zorgen we dat we in de bosjes liggen tussen zeven en acht op dinsdagavond. Dus dat voor wat betreft dat ene punt. Het andere punt is, dat is ook een punt wat we ook in overleg met de HVC inmiddels op de agenda hebben staan. En dat betreft inderdaad van: kan het niet gewoon in één keer mee, in plaats van dat je dingen opruimt? We hebben ook voorbeelden van, dat is de manier waarop we het georganiseerd hebben en dat is dus echt wel voor verbetering vatbaar, dat als vuil in de bosjes ligt, is het voor degene die de bosjes onderhoudt. Als het op de straat waait, voordat degene die de bosjes onderhoudt er is geweest is het niet meer van de bosjes, maar dan is het van de HVC en zet men een matras tegen de gevel aan, dan kan het wel eens van de eigenaar zijn van de woning die het dan op moet ruimen. Nou, en zo komen er voor één matras drie verschillende partijen langs.

Dat is wel een punt van aandacht wat we hebben en wat we ook wel willen oplossen, want ja, het is gewoon idioot dat we daar drie keer voor langs moeten komen en dat ondertussen dan die rommel een week lang op straat ligt. Dus dat ben ik helemaal met u eens.

De voorzitter: Dan is er nog een vraag van de heer Hartmeijer._

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. Toch nog eventjes om terug te komen op de handhaving. Als wij mensen in Crabbhof spreken, waar nu echt gewoon hele grote problemen zijn, dan is het sentiment daar van: ja, we hebben wel handhavers, maar we zien ze nooit. Dan komen ze naar de stad en dan staat er een groepje boa's, politie staat daar maar een beetje te staan en niks te doen. Dat is niet wat ik zeg, maar dat is wat wij ophalen uit die wijk. Ja, wat zegt de wethouder dan tegen die mensen?

De heer Merx: Nou, dat het onzin is, omdat onze handhavers echt in alle wijken aanwezig zijn. Dat is namelijk ook het beleid wat we nu hebben ingezet, dat de handhavers zichtbaar en aanspreekbaar, en dat betekent dus bij voorkeur niet in het busje, in de wijken aanwezig moeten zijn. Juist Dordt west, waar Crabbhof onder valt, waar de meeste afvaldumpingen zijn en hotspots zijn ja, van de 20 procent tijd die handhaving bezig is, is het 18 procent in die wijken. Dus het verhaal klopt niet en dat ze niks staan te doen in de binnenstad, dat gaat er bij mij ook moeilijk in. Dat is misschien een beeld, maar dat klopt niet. Ze hebben vandaag weer staan controleren, zal de burgemeester

dadelijk op ingaan. Vorige week nog op fietsers en de week daarvoor ook. Ja, als ze toevallig net voorbij komen rijden dat er drie man staan en ze zijn niet met een fietser bezig, dan doen ze in hun ogen niks, terwijl ze daarvoor net vijftig mensen hebben opgeschreven. Dus het verhaal klopt niet. Dat is wat ik zeg dan.

De voorzitter: Wethouder, u gebaarde net dat er nog één puntje was.

De heer Merx: Sorry. Ja, uw motie over de culturele, wat op een gegeven moment neigde naar, voor mijn gevoel, wijkbudgetten en wijkwensen. En een heel aantal van die zaken die u noemde, valt volgens mij, maar ik ben er nu even op dit moment door overvallen, dus hou me ten goede en met een slag om de arm. Maar valt volgens mij voor, nou laat ik het met een slag om de arm, 90 procent onder de wijkwensen. Dus volgens mij is er in voorzien en daar is ook budget voor.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel voor de beantwoording daarvan. Wat is eigenlijk het budget voor de wijkwens?_

De heer Merx: Dat is een technische vraag. Die kan ik zo niet beantwoorden. Ik kijk even naar links en zelfs als hij het niet weet, dan...

Mevrouw Schnabel: Excuus, inderdaad. We gaan er nog even achteraan. Bedankt.

De voorzitter: Dank u wel. Kan ik dan het woord geven aan de heer Kolff?

De heer Kolff: Dat antwoord daarop is ja. Dus bij deze.

De voorzitter: Brand los.

De heer Kolff: Dank. Een paar vragen en zaken die op mijn vlak liggen. Als eerste nog even inhakend en aanvullend op wat de wethouder al zegt over Beverwijcksplein en met name centrum binnenstad. Eens met de VVD-fractie als er wordt gezegd dat de veiligheid een kerntaak is van de overheid. Daar werken we dus inderdaad ook aan met man en macht, als het gaat om mensen van handhaving, maar ook van politie. We hebben natuurlijk wel capaciteit die je maar één keer kunt inzetten, die op allerlei vlakken moet worden ingezet dag en nacht, ook in het weekend en op ingewikkelde uren. Dus we proberen dat zo effectief mogelijk te doen, ook conform het door de raad vastgestelde integrale veiligheidsplan. En natuurlijk is er ook ruimte voor zaken die oppoppen, want dat veiligheidsplan hebben we een aantal jaar geleden vastgesteld. En bijvoorbeeld die veiligheidssituatie in de binnenstad, die heb ik afgelopen maandagochtend ook nog weer met de politie in het veiligheidsoverleg met ze besproken. Ik heb stellig de indruk dat de politie precies weet om wie het gaat, op welke momenten ze er staan, wat er moet gebeuren om die groepen, want het gaat om twee groepen, uit elkaar te houden. En de indruk die ook in de media wel is gewekt over dat die groepen daar zo ongeveer permanent staan en elkaar naar het leven staan, dat is ook wel een beetje overdreven. Het is wel zo dat als die groepen er zijn dat het intimiderend kan overkomen voor mensen die daar rondlopen. Dus het is van belang dat we die groepen sterk en scherp in de gaten houden en dat we ook van tijd tot tijd met

aanvullende capaciteit komen. Laatst hebben we daar ook bijvoorbeeld met politie te paard op een wat drukker moment gestaan. Dat had enorm goed effect. Dus dat zullen we ook blijven doen als dat nodig is. Dan even over de fatbikes. Vandaag inderdaad toevallig nog een controle geweest. Een samenwerking tussen handhaving en politie. Er zijn zes fatbike-eigenaren bekeurd en er zijn vier fatbikes ook in beslag genomen. Dus dat zijn fatbikes die in beslag worden genomen, onder andere omdat ze niet voldoen aan de wettelijke vereisten. Dan het vuurwerk. Daar ligt een motie inderdaad, er is ook nog het een en ander over gevraagd. Ik heb die motie al behoorlijk van een duiding voorzien vanuit het college tijdens de algemene beschouwingen. De hoofdlijn eigenlijk is dat we vijf jaar geleden eigenlijk nieuw vuurwerkbeleid hebben afgesproken, of eigenlijk nieuw, oud en nieuw beleid hebben afgesproken hier met u, waar onder andere de binnenstad vuurwerkvrij werd. Het is zo dat daar nog steeds vuurwerk wordt afgestoken, maar dat is ook aanzienlijk minder dan voorheen. Dus het heeft wel degelijk effect. Het heeft ook te maken, denk ik, met de relatie die we leggen met de vuurwerkshow die wordt gehouden, waardoor bewoners van de binnenstad ook vrij makkelijk die vuurwerkshow kunnen bezichtigen en misschien minder de neiging hebben om zelf vuurwerk af te steken. Dus er wordt nog steeds vuurwerk afgestoken. Ik heb ook nooit de illusie dat we dat helemaal kunnen uitbannen. Er wordt ook op geschreven als het wordt gezien door de politie, maar we gaan er niet op elke hoek van de straat een agent neerzetten, want die heb ik nou helemaal gewoon niet tijdens oud en nieuw. Als het gaat om het uitbreiden van vuurwerkvrije zones, dan hebben we daar zelf op dit moment echt geen enkele aanleiding toe. Er is geen enkele melding geweest de afgelopen vijf jaar van de instellingen die worden genoemd, ook niet van de manege.

Dus als er een melding vanuit de manege is bij u, leid hem alstublieft door, want dan kan het ertoe leiden dat we bij een eerstvolgende APV-wijziging dat misschien wel zullen doen. Maar het helpt natuurlijk wel als mensen, ook echt partijen die zeggen: ja, ik wil graag een vuurwerkvrije zone in mijn omgeving, want ik heb iets wat met zorg te maken heeft of met ouderen of met dieren. Meld het, want dan kunnen we hem logischerwijs ook opnemen. Ik vind het, nogmaals, de niet handhaafbaarheid vind ik niet de grootste reden. Want je ziet dus dat er voorbeelden zijn waarbij het wel degelijk afneemt. Maar als er geen meldingen zijn, en van Louterbloemen bijvoorbeeld, weten we dat mensen hun dieren daar juist naartoe brengen, omdat het daar zo rustig is. Ik vind het heel raar om een vuurwerkvrije zone in te stellen op een plek waar nog nooit een melding is geweest dat er overlast was van vuurwerk. Want dan kun je bezig blijven. We moeten wel problemen oplossen.

De voorzitter: Een interruptie van mevrouw Kruger, GroenLinks.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, de heer Kolff noemt net als er meldingen zijn. Moet je dan ook aan bepaalde voorwaarden voldoen? Ik heb het geloof ik ook al een keer eerder gezegd. Er waren mensen in straten die zeiden van: goh, kan onze straat niet vuurwerkvrij zijn? En toen was er, ik ben het even kwijt, maar een bepaald quotum, je moest een aantal handtekeningen hebben of zoiets dergelijks, om dan daarvoor in aanmerking te komen. Als bijvoorbeeld ook een manege nu gaat zeggen van: joh, kan dat bij ons komen, want elk jaar hebben we er last van, we hebben het eigenlijk zo druk met het controleren en handhaven van voor onszelf, en we hebben eigenlijk geen tijd om daar melding van te maken. Als ze dat van tevoren de ruimte krijgen. Kan men dat

zonder meer doen of moeten we inderdaad, moet iemand dan aan bepaalde criteria voldoen? Dat is de vraag.

De heer Kolff: Nee, dat kan men dus niet zonder meer. Ja, je kan alles aanvragen. Maar het antwoord, als een reguliere straat zal zeggen: wij hebben 40 procent, of 51 procent van de mensen in de straat bereid gevonden om te tekenen, kan dit een vuurwerkvrije zone worden, zal het antwoord zijn nee. Want dan is het einde zoek en dan is het voor ons totaal niet meer realistisch om daar ook nog maar iets mee te doen. Ook niet als er wel vuurwerk wordt afgestoken. Bovendien, wat doe je dan met de 49 procent die in een reguliere wijk woont en het wel wil? We hebben vuurwerkvrije zones. Ook voor de herkenbaarheid daarvan aangegeven de volledige binnenstad van Dordrecht, dus de oude binnenstad. Vijftien zorg- en verpleegtehuizen en centra. Schoolpleinen zijn vuurwerkvrij en nog een aantal andere van dit soort locaties. Maar als we nu zeggen die straat wel en die straat niet en zus en zo, dat heeft geen enkele toegevoegde waarde.

Mevrouw Kruger: Voorzitter?

De voorzitter: Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Ik begrijp wat de heer Kolff zegt, want ik snap dat prima. Ik vind het geen argument als 51 procent, laten we zeggen, 60 procent voor het vuurwerkvrij maken van de straat is en 40 procent niet, dat is een democratisch besluit, zou je zeggen. Dus dan zou je dat gewoon moeten doen.

En wie weet, en daar ga ik toch een ijdele hoop uitspreken, wordt dan de hele stad eens een keer vuurwerkvrij. Maar ik heb het nu niet over die afzonderlijke straten. Ik gaf dat als voorbeeld. Maar als bijvoorbeeld de maneges nu een verzoek doen, omdat ze het ieder jaar toch zo ervaren, moeten ze dan aan bepaalde voorwaarden voldoen? Of is een mailtje naar u, naar de heer Kolff, voldoende om daar dan op te acteren?

De heer Kolff: Nee, dat zou zeker helpen. Ik heb in zeven jaar tijd dat ik hier burgemeester ben nog nooit een mailtje gekregen van een manegehouder of een andere dierenpension of wat dan ook dat er vuurwerkoverlast wordt ervaren. Dat is één. Twee: dat kwam net ook al even ter sprake in de bespreking, er zou een meldpunt zijn voor vuurwerkoverlast van de gemeente. Dat is er niet. De Partij voor de Dieren heeft volgens mij in het verleden wel eens een meldpunt gehad of een aantal keer. Volgens mij GroenLinks ook, dat weet ik eigenlijk niet eens. Ja, hè? De gemeente heeft dat niet specifiek voor vuurwerk, maar er kan altijd een melding worden gedaan op Fixi. Dat is niet zo dat er dan meteen een autootje gaat rijden als zo'n melding wordt gedaan, maar als er nou uit een bepaald gebied veelvuldig wordt gemeld, dan kan het zijn dat we daar wel wat vaker surveilleren bijvoorbeeld. Dus als daar veel meldingen van komen, kan ook via de politie, dan kan het zijn dat er meer wordt rondgereden, maar dat zal dan vaak zijn tijdens de momenten dat vuurwerk sowieso overal al verboden is. Dus dan heeft een vuurwerkvrije zone geen toegevoegde waarde, want die vuurwerkvrije zone heeft alleen toegevoegde waarde voor alle duidelijkheid, tijdens de uren dat het mag. Dat zijn maar een paar uur per jaar.

De voorzitter: Dit roept nog meer vragen op bij mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Ja, zeker. De heer Kolff geeft aan, moet ik even kijken, ik ben het even kwijt. De heer Kolff zei over vuurwerkvrije zones, een paar uur per jaar. Die paar uur per jaar zijn behoorlijk verzoekend voor...Daar hoeven we het allemaal niet over te hebben. Ik dacht even over...Ik ben het even kwijt gewoon. Misschien kom ik er zo nog even op.

De voorzitter: Dan ga ik even naar de heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, dank aan de portefeuillehouder voor de duiding ook. Wat ik toch wat opmerk, is dat de houding daarin die vind ik toch wat reactief, omdat er eigenlijk wordt gezegd: we zien geen enkele aanleiding om dat te verruimen. Je zou kunnen zeggen: dat is ook niet zo heel gek als je geen meldpunt hebt of als meldingen die in het verleden zijn aangekomen bij andere partijen niet direct zijn overlegd en gecommuniceerd met de gemeente. Daarnaast zou je ook kunnen zeggen: wanneer kom je als gemeente in actie? Zeg je dan: er moet eerst een melding worden gedaan, dan pas als overheid of als gemeente komen wij in actie? Of zou je kunnen zeggen: we zien bij heel veel andere gemeenten in Nederland die, zoals ik dat benoemde, dat laaghangend fruit zoals een manege en bepaalde zorglocaties, die soms op een hoek van een wijk zitten, net als een schoolplein of de manege van, de Dordtse manege die daar op die hoek van dat kruispunt zit. Die prima op zo'n manier ook op dat lijstje zou kunnen komen, dat je zegt: we gaan niet wachten tot er meldingen komen, want deze manege, ja, waar had die dat dan moeten melden?

Weet een burger altijd precies waar hij naartoe moet, ondanks die oprechte zorgen die ik daar aan de telefoon hoorde? Of zou je dan kunnen zeggen: nou, we horen inderdaad een aantal vanuit onze eigen raad en vanuit andere gemeenten een aantal voor de hand liggende locaties, laten we daar eens naar kijken zonder al te veel inspanning en daar waar het kan, zetten we de stap naar voren en voegen we die toe aan het lijstje. Hoe kijkt de portefeuillehouder daarnaar?

De heer Kolff: Niet zo heel erg anders als wat ik net zei. We hebben vijftien verpleeg- en woonzorgcentra al aangemerkt. Dan heb je eigenlijk wel een heel groot deel daarvan in Dordrecht al genoemd. Die staan ook bij naam genoemd. En dat beperkt natuurlijk ook, tijdens die paar uur nogmaals, en dat is niet om het te bagatelliseren, maar dus om aan te geven dat bij alle andere uren is het al verboden. Dus het gaat echt om die paar uur tijdens oud en nieuw. Of je kiest ervoor om als stad te zeggen: we willen gewoon geheel vuurwerkvrij zijn. Daar geloof ik eerlijk gezegd helemaal, geloof ik gewoon niet in dat, dat werkt. Ik zie dat ook bij andere gemeenten. Apeldoorn heeft het bijvoorbeeld geprobeerd. Daar is meer vuurwerk afgestoken dan in welke jaren daarvoor dan ook. Dus dat heeft kennelijk een soort van uitnodigende, protesterende werking. Dus ik vind het wel belangrijk dat als je zegt van: die paar uur per jaar mag je nog vuurwerk afsteken in onze stad, in reguliere woonwijken, dat je daar mensen dan ook wel enige ruimte voor geeft. We hebben gezegd: we gaan dat beperken. Geen schoolpleinen, geen parken, geen Biesbosch, geen verzorgingscentra. De hele binnenstad is vuurwerkvrij, de rest van de stad niet. Dat is de keuze die gemaakt is. Ik sta daar eerlijk gezegd achter. Als er nou inderdaad een plek is waar dieren verblijven of worden verzorgd waar men structureel of misschien zelfs een zeer ernstige overlast ervaart, stuur me een bericht, gaan we er naar kijken, kunnen we die eventueel toevoegen in het eerstvolgende APV. Maar om dat nu breed over de stad te gaan doen, dan blijft er eigenlijk straks de facto een vuurwerkvrije

stad over die waarschijnlijk uitnodigender wordt om vuurwerk af te steken, zoals we dat ook in andere steden zien.

De voorzitter: Mevrouw Kruger weet haar vraag weer.

Mevrouw Kruger: Ja, over het meldpunt. Want de heer Kolff gaf aan van: we hebben Fixi. Dat is allemaal heel erg leuk. Dat meldpunt was niet zozeer, zoals wij dat toen bij GroenLinks deden, was dat niet zozeer om dan op dat moment de politie te kunnen waarschuwen van: daar wordt vuurwerk afgestoken. Nee, juist om in kaart te brengen waar de overlast het meest wordt ervaren. Dat was heel duidelijk zichtbaar door al die meldingen. En dat was een apart meldpunt. Volgens mij is het voor de gemeente, en ik weet dat de heer Burggraaf zich daar ook al een paar jaar toen voor hart heeft gemaakt, om op de website daar speciaal aandacht voor te geven, een bepaalde knop in te zetten. Het schijnt heel makkelijk te zijn. Laten we dat dan promoten, dat mensen als ze vuurwerkoverlast ervaren, dat meldpunt benaderen en niet dat het ondergaat in Fixi, want daar hebben we niet altijd even...

De heer Kolff: Ja, maar als ik de afgelopen zeven jaar mag bekijken voor hoeveel verschillende activiteiten van de gemeente er vanuit de r vragen komen voor een apart meldpunt, dan hebben we bijna meer meldpunten dan medewerkers.

Ik vind het belangrijk dat wij toch Fixi gebruiken, want Fixi is een systeem waar registratie aan gekoppeld is waar mensen achter zitten die precies kunnen duiden van: oké, dit hoort daar en dit hoort daar. Fixi is een systeem waar we keurig kunnen zien, als mensen daar meldingen maken over vuurwerkoverlast, waar, om de term maar weer eens te gebruiken, hotspots zitten. Als we een apart knopje op de website maken, moet ik dat nog maar weer zien. En de vraag is ook: hoe koppel je dat dan vervolgens weer aan politiebesteden en dergelijke. Dus wij kunnen, door gewoon dat via Fixi te laten doen, dat keurig in kaart brengen. Overigens moeten mensen dat dan wel weten. Ik vind ook, dat heb ik ook al eerder gezegd in de richting van de heer de Heer, wij kunnen best nog wel een goede slag maken op de website van de gemeente en op andere manieren qua communicatie om de vuurwerkvrije zones die er zijn goed onder de aandacht te brengen. Daar kunnen we ook in meenemen waar mensen terecht kunnen met klachten over vuurwerk. Tegelijkertijd wil ik daar ook de verwachtingen bij managen, want het is niet zo dat als jij een klacht indient, dat je daarna de rest van het jaar vuurwerkvrij achter de bloemetjes kunt zitten.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, ik dank de heer Kolff dat hij inderdaad daar extra aandacht aan wil besteden, aan dat er mogelijkheid voor melden is en waar men dat dan kan doen. En natuurlijk moet je aan verwachtingsmanagement doen. Maar ik vind het toch wel weer een beetje jammer dat, dat nu zo gezegd wordt alsof mensen...Waarom heeft het zin? Het heeft altijd zin om te melden. Laten we dat gewoon promoten. En het verwachtingsmanagement, dat zit er altijd al in. Mensen hebben niet altijd de hoop dat als ze melden dat er wat aan gedaan wordt. Integendeel. Dus laten we nou gewoon massaal melden en daar ook actie op ondernemen. Dan komt het vertrouwen in hoe wij met onze meldingen omgaan ook weer een beetje terug.

De voorzitter: Nog een reactie van de portefeuillehouder?_

De heer Kolff: We zitten niet zo heel gek ver uit elkaar. Laat ik het niet verder uitkristalliseren. Ik hou er altijd wel van als iemand een melding doet, dat mensen ook even een terugkoppeling krijgen of dan een signaal over wat er met die melding is gebeurd. En als je straks precies tijdens die paar uur dat vuurwerk niet is verboden, ik zeg maar wat, tienduizend meldingen krijgt, ik weet niet of we dat kunnen. Ik weet niet of we het kunnen waarmaken. Dat vind ik wel belangrijk. Ik hou ervan dat een overheid betrouwbaar is en dus ook antwoord kan geven op meldingen. Het is goed om het in kaart te brengen. Misschien komen er hotspots uit voort. Ik heb in mijn vorige gemeente weleens een speciaal apparaat tijdens oud en nieuw ter beschikking gehad. Dat heeft ons toen, ik geloof, tien- of twaalfduizend euro gekost. En dat zou precies in kaart brengen in welke buurten en wijken er bovengemiddeld veel vuurwerk overlast was. Het gaf een kaart van de gemeente uiteindelijk als resultaat met één grote rode vlek. Toen heb ik gezegd: die twaalfduizend euro die had ik liever anders ingezet. Dus ik heb gewoon niet de illusie dat tijdens oud en nieuw, dat dat soort dingen enorm werken. Maar nogmaals, het is goed om het in kaart te brengen, met name voor de momenten dat het wel verboden is. In de aanloop bijvoorbeeld naar oud en nieuw.

De voorzitter: Ik heb een vraag van de heer Lambinon van de Partij voor de Dieren.

De heer Venderbos-Lambinon: Geen vraag, maar met een opmerking. Indien geïnteresseerd, kunnen wij een link van ons meldpunt doorsturen. Ik geloof dat er vier- of vijfhonderd meldingen gedaan zijn, waar je dan ook de hotspots kan zien waar het plaats heeft gevonden. Dus die kunnen we zo doorsturen.

De heer Kolff: Dat mag, graag zelfs.

De voorzitter: Nou, dank u wel. Ik kijk even rond in de commissie. Zijn er nog vragen, wensen, opmerkingen? Nou, we zijn vrij rustig. Dat is mooi. En we zijn netjes binnen de tijd. Dan gaan we dit natuurlijk verder behandelen op 9 juli. Dan dank ik jullie allemaal voor jullie aanwezigheid. Vergeet de flesjes niet, de kopjes, de bekertjes. Ja, heel fijn.

4. Bouwend en Bereikbaar - Vaststellen Perspectiefnota 2025

Voorzitter: Mevrouw Van Engelen
Raadsgriffier: De heer Den Boer
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Dhr. Damen (Partij van de Arbeid)
Mevr. Van Herwijnen (Partij voor de Dieren)
Mevr. Jager (Beter Voor Dordt)
Mevr. Kamphuis (SP)
Dhr. Klerk (CDA)
Mevr. Kruger (GroenLinks)
Dhr. Van der Kruijff (CDA)
Dhr. Laban (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Noldus (VVD)
Dhr. Van Pelt (Forum voor Democratie)

Dhr. Safranti (DENK)
Dhr. Schalken-den Hartog (Beter Voor Dordt)
Dhr. Struijk (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Uysal (GroenLinks)

Portefeuillehouders: Wethouder M. Burggraaf.

De voorzitter: Nog eentje. Ik drukte maar twee keer. Goedenavond. Ik hoop nou niet dat die vastloopt, want dan hebben we dit een uur lang er doorheen. Valt mee.
Goedenavond allemaal. Welkom bij de tweede ronde commissievergaderingen over het vaststellen van de perspectiefnota 2025. Welkom iedereen die hier aanwezig is en thuis ook meekijkt. Voor het verslag beginnen we even met een namenrondje en dan zal ik de vergadering even kort toelichten. Begin ik hier rechts van mij bij de commissiegriffier.

De heer Den Boer: Mark den Boer, commissiegriffier.

De heer Uysal: Abdullah Uysal, GroenLinks Dordrecht.

Mevrouw Van Herwijnen: Irma van Herwijnen, Partij voor de Dieren.

De heer Klerk: Albert Klerk, CDA.

De heer Van der Kruijff: Wim van der Kruijff, CDA.

Mevrouw Jager: Ineke Jager, Beter Voor Dordt.

De heer Schalken-den Hartog: David Schalken, Beter Voor Dordt.

De heer Van Pelt: Dirk van Pelt, Forum voor Democratie.

De heer Safranti: Mehmet Safranti, DENK Dordrecht.

De heer Damen: Leo Damen, Partij van de Arbeid.

De heer Laban: Vincent Laban, ChristenUnie/SGP.

De heer Struijk: Leen Struijk, ChristenUnie/SGP.

De heer Noldus: Robin Noldus, Dordtse VVD.

Mevrouw Kamphuis: Meta kamphuis, SP Dordrecht.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks Dordrecht.

Mevrouw Kruger: Kitty Kruger, GroenLinks Dordrecht.

De heer Burggraaf: Maarten Burggraaf, college.

De voorzitter: Dank u wel. Dan vanavond. In de raad van 18 juni zijn de algemene beschouwingen geweest over de perspectiefnota. Vandaag gaan we hierop verder in de

commissie. De commissie zal een eerste termijn voeren met elkaar en het college zal daarop reageren. Nu is het bij onze vergadering over Bouwend en Bereikbaar zo dat er geen moties en amendementen voorliggen, maar alleen bespreekonderwerpen. Dat zijn er vier. Twee van de VVD, twee van het PvdA. Dus mijn voorstel is om ook eerst die partijen toe te laten lichten waarom het is ingediend. Van de VVD is er ingediend voorkomen onnodig stapelen van regels om huizen betaalbaar te kunnen bouwen en versimpeling en vermindering van beleid ter bevordering van structureel lagere lasten op behandeling, toetsing en handhaving. De heer Noldus van de Dordtse VVD, mag ik u vragen om een toelichting op de besprekpunten?

De heer Noldus: Ja, voorzitter, zeker. We zien dat de bouwambitie is groot. We hebben hard meer woningen nodig. We zien echter ook dat de markt complex ingewikkeld is en dat het moeilijk is om projecten tijdig door te laten gaan en ook dat de betaalbaarheid van woningbouw, vooral nieuwbouw ook onder druk staat.

Dus wat ons betreft gaan we ook aan de slag met het versimpelen van regelgeving daaromtrent, het minder stapelen van allerlei sectoraal beleid dat we op verschillende aspecten toch zelf echt toevoegen hieraan, zodat we daar onze woningen bereikbaarder en betaalbaarder kunnen maken voor grote groepen mensen.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter?

De voorzitter: Dit is alleen nog maar een toelichting op het besprekpunt, waarom we het bespreken. Dus zo meteen mag u het debat aangaan.

De heer Noldus: Dank u wel, voorzitter. Ga ik nog even verder en dan kom ik zo meteen denk ik wel op de vraag uit. Wat ons betreft, net als dat je af en toe je zolder opruimt, is het ook zaak om af en toe het beleid en de regelgeving op te ruimen. Je ziet dat we dat weinig doen. We hebben nu een hoop capaciteit gericht op de realisatie van projecten en dat is terecht. We komen echter van een jaar of acht geleden denk ik ook uit een periode dat we een stuk minder projecten hadden, dat we in de vorige bouwcrisis hebben afgeschaald qua capaciteit. Wat ons betreft is het iets om niet nog een keer te doen en te zorgen dat we capaciteit die we eventueel krijgen en als minder vraag uit de markt komt, ook inzetten om actief die zolder op te ruimen en de versimpeling, minder regels en ook minder kosten voor beleid maken en de handhaving van beleid. Dus wat ons betreft is dat niet alleen iets om de bouwopgave te versnellen, maar ook iets om met een investering nu structureel lagere lasten te krijgen vanaf het jaar 2026, op het moment dat we minder geld beschikbaar hebben.

De voorzitter: Dank u wel voor de toelichting. Dan het PvdA heeft ook twee onderwerpen ingediend, sociale woningbouw en investeringen fietsen netwerk. Mijnheer Damen, kunt u daar een korte toelichting op geven waarom u dit wil bespreken in de commissie vanavond?

De heer Damen: Ja, voorzitter. In de perspectiefnota wordt vooral ingegaan op structurele inkomsten en uitgaven. Maar wij vinden dat we ook over de reserves en de bestemming van de reserves moeten praten. Er is vijftig miljoen gereserveerd voor het Park XXL. Daar schijnt geen Europese subsidie bij te komen. We zien tegelijkertijd dat er een nota ligt over het mobiliteitsbeleid. Daarin worden allerlei, ons inziens, zeer zinvolle

voorstellen gedaan over het bevorderen van het gebruik van de benenwagen en van de fiets. Daar wordt ook gesproken van een fonds om investeringen daarvoor mogelijk te maken, een mobiliteitsfonds. Wij zien daar echt helemaal geen dekking voor. En wij vinden dat op dit moment in het fietsbeleid er heel efficiënt en praktisch gewerkt wordt. Er wordt werk met werk gemaakt. Maar dat brengt wel met zich mee dat je steeds her en der stukje van het fietspadennetwerk uitvoert, maar zelden toekomst aan complete fietsroutes. En om het fietsen aantrekkelijk te maken, moeten fietsroutes, die zijn net zo mooi als het slechtste punt in de route. Dus je moet zorgen dat de knelpunten uit de routes gaan verdwijnen. Die knelpunten blijken steeds vaker dure plekken te zijn om een oplossing te vinden, kruising met Laan der Verenigde Naties. Dus daar is geld voor nodig.

De voorzitter: Het is helder waarom u dat wil bespreken.

De heer Damen: Iets soortgelijks geldt voor sociale woningbouw. Er is in het verleden veel gegoocheld met cijfers over hoeveel nieuwbouw in de sociale huursector gerealiseerd wordt. We hebben in het verleden er al op gewezen dat je niet alleen moet kijken naar de nieuwbouw in de sociale sector, maar dat je ook moet kijken wat er verdwijnt door sloop. Dan blijkt opeens dat de helft van de nieuwbouw die we in deze periode gepland hebben, als je tot 30 procent van de nieuwbouw wil komen in deze collegeperiode, dat je, als je de sloop daarvan aftrekt in deze periode, dat je nog maar 15 procent toevoegt. Wij vinden dat, nou ja, voor de woningzoekende is dat gewoon een probleem. Die hebben gewoon niet 30 procent ter beschikking, maar 15 procent ter beschikking. Wij denken dat je daarvoor extra moet investeren in sociale woningbouw. Dat betekent meer sociale woningbouw in de verschillende projecten. Dat levert automatisch minder grondopbrengsten op. Een kavel voor een sociale woning is een stuk goedkoper dan voor een koopwoning.

De voorzitter: Het is volgens mij helder waarom u dit wil bespreken vanavond.

De heer Damen: Ook daar denken wij aan de reserve van Park XXL.

De voorzitter: Dank u wel voor de toelichting. Dan gaan we naar de commissietermijn. Welke partijen willen allemaal graag het woord voeren? Oké, dan begin ik bij de heer Schalken van Beter Voor Dordt. Gaat uw gang.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dank u wel. Niet zozeer het woord voeren, maar ik probeerde net al een verduidelijkende vraag richting de VVD te stellen met betrekking tot de onnodige stapeling van regels. Ik denk dat we op hetzelfde spoor zitten, maar ik hoor graag van de heer Noldus waar de VVD aan denkt met betrekking tot die onnodige regels.

De heer Uysal: Voorzitter, een aanvullende vraag, want ik had ook een soortgelijke vraag.

De voorzitter: Als het inderdaad heel erg hierop lijkt en de heer Noldus daar in één keer antwoord op kan geven, gaat uw gang.

De heer Uysal: Wij zijn inderdaad ook wel benieuwd waar de VVD dan precies op doelt, want als je kijkt naar de procedures wat betreft plan en besluitvorming voor nieuwbouw

in Dordrecht, dan zien we dat die procedure tweeënhalp jaar is en als je dat ook afzet tegen landelijk is dat vijf jaar. Dus wat ons betreft zijn die cijfers al best wel, die procedures die verlopen al snel. Dus op welke regels doelt de VVD dan als ze dat nog sneller moeten doen? Daar horen wij graag meer over.

De voorzitter: Mijnheer Noldus, kunt u beide vragen beantwoorden?

De heer Noldus: Voorzitter, ik ga een poging doen. Dank daarvoor. Wat ons betreft zitten we, om met die laatste vraag gelijk wat te zeggen, zitten we qua processen en procedures zitten we inderdaad veel sneller dan gemiddeld. Daar hebben we ook echt stappen gemaakt.

Dat zien we ook niet alleen in ons beleid, dat zien we vooral ook op de straat waar woningen echt opgeleverd worden. Tegelijkertijd zit in dat proces van besluitvorming is er één aspect waar het ons meer om gaat is dat we ook heel veel projecten meerdere malen toch zien sneuvelen op, wat wij soms denken, details. Dan zit het op dingen rondom welstand, materiaalgebruik, dat zit dan op circulariteit, op bijkomend beleid. Niet zozeer op het bestemmingsplan of op de planvorming an sich, maar alles wat daar nog tegenaan geplakt wordt wat uiteindelijk een project minder haalbaar maakt. Wat ons betreft moeten we daar kritisch op zijn. Wij zijn altijd goed in dingen, extra ideeën met elkaar vinden waar we het met elkaar eens zijn, wat we extra gaan doen. Maar ik zou de handdoek, of niet de handdoek in de ring. Ik zou hem hier in de ring willen gooien om ook met elkaar scherp te kijken om af en toe qua beleid wat minder te doen. Zeker als er mogelijk tijden aankomen waar minder vraag is, dat we dan ook zorgen dat we en de mensen die we keihard nodig hebben om plannen te toetsen, vasthouden, dat we die kennis aan boord houden, dat we als de markt weer aantrekt verder kunnen. Maar dat we ook onszelf de doelstelling opleggen om beleid te schrappen en wat ons betreft zelfs een jaarlijkse norm daarvoor.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie heel veel handen omhoog gaan, maar we zitten eigenlijk soort van in de termijn van de heer Schalken. Zo meteen kunt u alle pijlen op de heer Noldus in dat termijn. Mijnheer Schalken, had u nog verdere woordvoering?_

De heer Schalken-den Hartog: Nou, voorzitter, ik heb niet echt zozeer een hele termijn voorbereid, maar richting de heer Noldus misschien nog meer specifiek: heeft u het daarbij ook over scherpere eisen die wij stellen aan het bouwen, waardoor bijvoorbeeld soms projectontwikkelaars denken van: nou, we gaan maar bouwen in een andere gemeente. Er is vraag genoeg en dat we op die manier buitenspel raken en als gemeente dus een project niet kunnen realiseren, omdat wij wellicht soms meer eisen stellen dan andere gemeenten stellen?

De voorzitter: Mijnheer Noldus, kunt u dat straks in uw termijn beantwoorden, alstublieft?

De heer Noldus: Ik kan nu heel kort antwoorden, zeer zeker, voorzitter.

De voorzitter: Want anders wordt het heel rommelig. Ja, nee, maar het is nu al rommelig. We kunnen straks in de termijn van de VVD, kunnen we al deze vragen gaan stellen. Maar het is niet zozeer de bedoeling dat uw termijn alleen maar bestaat uit interrupties op.

De heer Uysal: Misschien een ordevoorstel, dat deden we net in vergaderzaal 1 ook. Volgens mij hebben weinig mensen hier een termijn voorbereid, omdat er geen moties of amendementen voorliggen. Het zijn onderwerpen van fracties die zijn voorgedragen, waarvan de meeste andere partijen niet weten wat dat precies inhoudt. De initiatiefnemers van die onderwerpen hebben dat nu net toegelicht. Het lijkt mij beter om daar dan meteen als vraag-antwoord op in te gaan. Dan kunnen we een constructief gesprek met elkaar voeren in plaats van per fractie een termijn af te gaan.

De voorzitter: Dan, dat lijkt me een goed voorstel, dan geef ik inderdaad als toevoeging op de toelichting gewoon eerst het woord voor de termijnen aan de VVD en PvdA. Net waren er veel interrupties op de Noldus, dus die mag van mij dan als eerst. Gaat uw gang.

De heer Noldus: Ja, voorzitter, dan zal ik eerst een paar woorden zeggen en dan kan iedereen alvast naar de knop. Nee, ik heb over deze twee punten niet heel veel aanvullends nu in de termijn, dus als er vragen zijn, beantwoord ik die met liefde en anders ga ik naar de Partij van de Arbeid over de moties of over de ideeën.

De voorzitter: Ik zie een hoop interrupties. Mijnheer Damen, PvdA.

De heer Damen: Ik zou graag onderbouwd zien waarom of in hoeverre de extra eisen die wij stellen, dat dat leidt tot het stilvallen van bouwprojecten. Want ik heb die informatie simpelweg niet. Misschien heeft de heer Noldus een kortere lijn naar het college. Die heb ik niet, maar die informatie wil ik graag. Een bijkomende vraag is: belangrijke bijkomende kosten bij woningbouw zijn de parkeerplaatsen. We hebben hier een prachtig experiment onderhanden waarbij we buitengewoon weinig parkeerplaatsen realiseren. Maar dat moet nog een beetje van de grond komen. Is de heer Noldus het ermee eens dat je dat vaker zou moeten proberen? Het verlagen van de parkeernorm.

De voorzitter: Mijnheer Noldus, Dordtse VVD.

De heer Noldus: Voorzitter, dank u wel. Dan ben ik door de hele betogen de eerste vraag eigenlijk al vergeten. De eerste vraag, het heeft niet zozeer te maken met een kortere lijn naar het college, maar meer zien welke projecten er spelen in de stad, welke initiatieven er zijn en waar partijen dan ook tegenaan lopen. Het zijn een verscheidenheid aan trajecten, maar ook als je vanuit de media volgt, maar ook als je wat directe contacten hebt, dan zie je waar partijen vastlopen. En het is echt een verscheidenheid aan onderwerpen. Ik denk dat we daar veel goed doen, wat de heer Uysal, Abdullah wou ik zeggen, de heer Uysal ook terecht zei. We doen er veel goed in het proces. We hebben daar direct contact. We betrekken partijen vroeg. Maar tegelijkertijd vind ik dat we daar nooit helemaal tevreden mee moeten zijn. Dat we daar, in lijn met de rest van het antwoord dat ik net al even gaf naar de heer Schalken-den Hartog, dat we daar kritisch moeten zijn op alles wat we extra eisen ten opzichte van andere gemeenten. En als ik mag, voorzitter, het antwoord op de tweede vraag. Of over parkeren. We hebben nu een project in de stad waar het aan de hand is. Dan gaan we het meemaken hoe scherp we daarin zijn. We hebben eerder ook bij Amstelveen hebben we daar met een andere bril naar gekeken. Dus ja, dat moeten we iedere keer aan sich wegen. Maar we kunnen ook niet doen met elkaar alsof parkeren en parkeereisen niet aan een behoefte voorziet bij woningbouw. Want er gaan namelijk gewoon mensen

wonen die verwachten hun auto te kunnen gebruiken en kwijt te kunnen. Dus daar moeten we heel pragmatisch mee omgaan.

De voorzitter: Oké. Dan de andere interrupties die nog open stonden. Mijnheer Uysal, GroenLinks Dordrecht.

De heer Uysal: Dank, voorzitter. Ik werd getriggerd door het woordje materiaalgebruik, wat de heer Noldus aangaf. Dat valt dus kennelijk onder een van de voorwaarden waarvan de VVD ziet van: daar kunnen we nog misschien wat mee doen. We hebben in het politiek akkoord de ambitie geformuleerd om in 2040 klimaatneutraal te zijn als stad. We zien dat we tegen onze ecologische en economische grenzen aanlopen en dat vraagt van ons dat we heel anders moeten omgaan met onze natuur en ook met de omgeving en ook dus met het gebruik van de materialen. Doen we dat niet, dan levert dat voor de lange termijn veel maatschappelijke kosten voor ons op. Ik ben benieuwd hoe de VVD daar tegenaan kijkt en ik ben ook benieuwd hoe de VVD aankijkt tegen het feit dat we volgens mij ook huizen toekomstbestendig moeten bouwen. Wat je ziet als voorbeeld, na de Tweede Wereldoorlog hebben we in kort tempo, in hoog tempo hebben we heel veel huizen gebouwd waarvan later ook wel bleek van: ja, als we daar met de huidige blik naar kijken dan is dat niet zo heel toekomstbestendig. Volgens mij kunnen we die fout nu opnieuw niet nog een keer maken als we nu heel veel huizen in korte tijd willen gaan bouwen waarvan een tien, twintig, dertig jaar later blijkt dat het toch niet helemaal toekomstbestendig is. Hoe reflecteert de VVD daarop?_

De voorzitter: Mijnheer Noldus, Dordtse VVD.

De heer Noldus: Voorzitter, dank voor de vraag. Tweeledig, voorzitter. Tweeledig, voorzitter. Aan de ene kant zien we dat ander materiaal gebruik ook iets doet met de prijs. En die betaalt iemand, dus dat is één aspect. Het tweede is, en daar heb ik een tweetal voorbeelden bij, bij bijvoorbeeld materiaal gebruik waarbij houtskeletbouw een optie was, waarbij in een project hier in onze stad, het om redelijk dure woningen ging, werd een houtskeletbouw gebouwd op zo'n voorwaarde gestoeld. En dat de reactie van veel kopers was die ik heb gesproken van: ja, dan betaal je vijf, zes tot zeven ton voor een woning en dan heb je niet eens betonnen vloeren en betonnen funderingen. Dat is toch wat? Dus het doet iets met zo'n kwaliteitsbeleving vanuit de koper. En het tweede is een ander project, ook in onze stad, waar we zeggen: we hebben een bepaalde norm ook qua hoogte. We stellen een partij aan, of de partij die wil ontwikkelen, stellen we ook mee: ga met houtconstructiebouw aan de slag. Dat doet iets met je bouwhoogte, een beetje technisch, maar dat doet iets met je bouwhoogte, waardoor het ook niet meer in die hoogte past. Dus door een combinatie van allerlei eisen maken we sommige projecten gewoon enorm moeilijk. Wat ons betreft gaan we daar pragmatisch voortvarend mee aan de slag en moeten we ook kritisch naar onze eigen regels kijken.

De voorzitter: Dank u wel. Dan staan er nog een aantal interrupties open van mevrouw Van Herwijnen, van de heer Struijk, van de heer Van der Kruijff en mevrouw Kamphuis. Mijnheer Uysal, heeft u nog een dringende vervolgvraag?

De heer Uysal: Het is geen vraag, maar wel een constatering. Volgens mij is juist natuurinclusief bouwen, maar ook circulair bouwen, dat heeft een toegevoegde waarde voor de kwaliteitsbeleving van de mensen in de buurt. Nu haalt de heer Noldus van de

VVD een aantal projecten uit waarbij dat dan misschien niet zo heel gunstig uitpakt. Maar volgens mij is dat juist een positieve impuls op de woonbeleving van de mensen die in dit soort huizen wonen.

De voorzitter: Als afsluiting van de discussie, dank u wel. Dan eerst mevrouw Van Herwijnen, Partij voor de Dieren._

Mevrouw Van Herwijnen: Dank u wel. Ook wij hadden wel wat vragen bij het onnodig stapelen van regels. Wanneer is dat dan onnodig? U noemde een aantal zaken, waaronder bijvoorbeeld welstand. U noemde later ook nog een keertje over die regels. Wil de VVD dan van welstand af? Moeten we als gemeente dan welstandsvrij gaan worden? En is dat niet te tegenstellend met het feit van: willen we dan met kwaliteit bouwen? Dat is dus de eerste vraag. Mag ik dan ook gelijk een vraag stellen over het versimpelen en verminderen van beleid?

De voorzitter: Zeker, gaat uw gang.

Mevrouw Van Herwijnen: Want daar hadden we eigenlijk hetzelfde. Je maakt beleid, omdat je ergens naartoe wil gaan werken. En dan, wat voor effect heeft het dan als je beleidsarmer gaat worden als gemeente? Heb je dan nog wel op papier staan waar je naartoe wil en hoe je dat wil doen? Want uiteindelijk ga je natuurlijk naar een uitvoeringsbeleid.

De voorzitter: Mijnheer Noldus, Dordtse VVD.

De heer Noldus: Voorzitter, dank u wel. Twee vragen. Op de eerste vraag: nee, de Dordtse VVD stelt hier niet voor om de welstand helemaal af te schaffen. Ik denk dat er landen om ons heen zijn waar je kan zien dat welstand an sich iets toevoegt. Bij welstand zitten allerlei instrumenten, je hebt allerlei verschillende gradaties en je hebt allerlei verschillende zones waar je ook gradaties aan mee kunt geven. Dus daar kan wat ons betreft wel kritisch naar gekeken worden. En het is vooral de combinatie en de manier hoe je daar dan ook weer mee omgaat. Dat is een beetje het antwoord ook op de tweede vraag. Een aantal beleidsaspecten zijn goed om daar beleid op te hebben, een stuk op de horizon te hebben maar het is ook goed om dan prioritaire doelen met elkaar te hebben en te zeggen: ja, maar sommige doelen gaan even voor en die moeten ook doorgaan als het dan even op een ander terrein een tandje minder moet. En zo zien wij eigenlijk de bouwopgave die we hebben. Die kunnen we heel goed onder bepaalde kaders meegeven, wat ons betreft, om bepaalde projecten uit het slop te krijgen of te zorgen dat ze daar niet in komen, is er echt wel wat speelruimte.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw van Herwijnen, een vervolgvraag?

Mevrouw Van Herwijnen: Ja, eigenlijk twee, want de eerste eigenlijk: is het dan meer de tegenstrijdige regels waar de heer Noldus op doelt? Dus zijn het tegenstrijdige regels als het gaat om beeldkwaliteit en circulair bouwen, die met elkaar dus tegenstrijdig werken tot een uiteindelijk concreet plan?

De voorzitter: Dan doen we eerst één.

Mevrouw Van Herwijnen: Ja, dat is prima.

De voorzitter: Mijnheer Noldus

De heer Noldus: Het lastige hierin, voorzitter, is dat het altijd een beetje wisselt per project. Maar ook als je de welstandscommissie volgt, zie je dat er op verschillende aspecten en onder andere groen en uw buurman gaf daar net ook iets over aan, dat mensen, duurzaamheid en groen doet iets met de beleving van mensen. Dat is positief, zolang het ook gaat over openbaar groen, maar als het gaat over constructie, of die van hout of beton is dan werkt dat soms een hele andere kant op. Dan geeft zo'n kwaliteitsbeleving geeft iets heel anders mee. Dan is hout niet per definitie iets wat mensen met kwaliteit associëren als het op een woning aankomt.

De voorzitter: Oké. Punt twee, mevrouw Van Herwijnen. Wat was het ook alweer?

Mevrouw Van Herwijnen: Ik heb even moeten pauzeren en nu is hij me ontschoten. Mag ik hem eventjes later nog...

De voorzitter: Tuurlijk, als u er straks op terugkomt. Ik deed het om het voor de heer Noldus helder te houden en daarmee heb ik u in de war gebracht. Excuus. Voor de speling ga ik even naar de overkant en dan ga ik straks weer terug. Mijnheer Struijk, ChristenUnie/SGP._

De heer Struijk: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik vind het ook lastig worden om nog precies te onthouden wat nu wel en wat niet gezegd is. Ik zou toch graag van de heer Noldus wat meer concrete voorbeelden horen van waar ze nu bij projecten tegenaan lopen. Want hij heeft wel het woord veel genoemd, maar per saldo heb ik iets gehoord over hout wat een belemmering kan zijn en heb ik iets gehoord over welstand wat een belemmering zou kunnen zijn. Ik zou eigenlijk graag nog wat meer voorbeelden hebben, want kijk onnodig, daar zijn we ook voor. Je moet alleen dingen doen die nodig zijn en je moet niet dingen doen die onnodig zijn. Dus dat is mijn eerste, graag toch nog iets meer concreter. En het tweede, dat vind ik eigenlijk een beetje in tegenspraak met wat de heer Noldus zelf zegt. Om projecten uit het slop te trekken, dan moet je gaan prioriteren en dan moet je, nou ja, iets anders, maar eventjes moet je maar niet zo krap kijken. Bedoelt de heer Noldus daar dan mee van: nou ja, we moeten in ieder geval kosten wat kost gewoon bouwen, bouwen, bouwen. Net als dat we na de Tweede Wereldoorlog gedaan hebben?

De voorzitter: Met die eerste vraag voedt het ook gelijk aan de tweede interruptie van mevrouw Van Herwijnen. De heer Noldus, Dordtse VVD. Dan mag de heer Struijk zijn microfoon even uitzetten.

De heer Noldus: Dank, voorzitter. Ik heb een aantal voorbeelden genoemd. Het is misschien een wat abstracter niveau, maar je ziet: het gaat inderdaad over materiaalgebruik. Het gaat over circulariteitseisen. Het gaat over welstandseisen die vrij breed geformuleerd zijn. Maar het gaat over heel veel meer aspecten. Parkeren is even in de vraag meegenomen. Het gaat over hoogte. Het gaat over rooilijnen. Het gaat over best wel wat aspecten die naar voren komen die een ontwikkeling, zeker binnen steden, complex maken. Dat zijn een aantal die ik er zou willen uitlichten.

Het gaat me er niet nu hier vanavond om, om er eentje specifiek te schrappen, maar meer of we met elkaar in de modus kunnen komen dat we bereid zijn om met elkaar ook wat concessies in onze eisen te doen. Richting de, over de tweede vraag of het schrappen van projecten uit het slop trekken van projecten dan zegt dat we alleen maar moeten bouwen, bouwen, bouwen en niks meer te doen aan kwaliteit. Nou, dat is ook niet wat we hier willen bepleiten. En ook niet iets wat we op dit moment zien gebeuren in de stad. We denken ook dat er heel veel partijen zijn die goed kwalitatief willen kunnen bouwen en dat er heel veel behoefte is aan goed kwalitatieve woningbouw. Dus daar hoeven we wat ons betreft echt niet op in te boeten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Van der Kruijff en daarna naar mevrouw Kamphuis. Daarna wil ik eigenlijk graag naar de PvdA. Maar misschien dat mevrouw van Herwijnen ook nog iets heeft. Maar eerst de heer van der Kruijff, CDA Dordrecht._

De heer Van der Kruijff: Dank u wel, voorzitter. U zegt zowaar CDA Dordrecht, dat zeggen wij nou nooit. Wij hebben niet zozeer een vraag, maar meer een opvatting erover. Want dat zag je net al gebeuren, over onnodige regels, over het versimpelen van beleid. Dat voor je het weet ontstaat er een politieke discussie wat dan onnodige regels zijn. En dan zie je GroenLinks alweer reageren van: dat zal over duurzaamheid en circulariteit zijn wat u kwijt wilt. Die discussie moet je natuurlijk wel uit weg blijven. Dus als het echt over efficiency gaat en doelmatigheid, kunnen we er in meegaan. Maar politieke discussies moet je wel politiek blijven voeren en niet over de procedurele as, denk ik, gaan voeren. Wat we wel veel horen, als we met projectontwikkelaars spreken of met bouwers, is dat ze behoefte hebben aan standaardisatie. En dat is heel wat anders. Want het lijkt wel alsof elke gemeente in Dordrecht, of niet in Dordrecht, elke gemeente in Nederland, zo'n beetje zijn eigen set aan bouwregels aan het creëren is, waar je aan moet voldoen. Daar hoor je bouwers, als je met ze spreekt, wel over klagen. Omdat het daar duurder van maakt, het onvoorspelbaarder maakt als ze kant-en-klaar woningen, want die zijn er ook, realiseren dat ze dan weer niet voldoen aan de eisen van de gemeente links en rechts, omdat ze allemaal verschillend zijn. Dus als CDA zouden we vooral willen pleiten over standaardisatie van regels, en dat was gemeenten, ik denk zelfs in VNG-verband het initiatief zouden bijvoorbeeld kunnen nemen, of je daar wat meer op één lijn in Nederland kunt komen. Want dat gaat echt helpen om het te versnellen als je gaat standaardiseren.

De voorzitter: Dank u wel. Geen vraag aan de VVD, maar dan heeft de VVD in ieder geval de reflectie van het CDA in de pocket. Dan gaan we naar mevrouw Kamphuis, SP.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel. We hebben nu 30 procent sociale woningbouw. Wij vinden dat je eigenlijk veel ruimer zou moeten zoeken in de mogelijkheden voor betaalbaar bouwen. In Arnhem worden huizen gebouwd van twee ton. In diverse plaatsen in de Randstad worden kleinere koopwoningen voor alleenstaanden op grote schaal neergezet. Dus hier zijn al ontwikkelingen gaande op de markt. Onze gemeente moet daar ook veel meer op inspreken. Hoe denkt de VVD daarover?

De heer Noldus: Voorzitter, dank. Het laatste stuk van de vraag kreeg ik niet helemaal mee. Daarvoor excuus. Maar het gaat over de insprekers bij betaalbare woningbouwprojecten. Is dat wat u bedoelt?

De voorzitter: Even nog ter verduidelijking, mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Ja, bij de, voor kleinere koopwoningen en voor alleenstaanden op grotere schaal neergezet.

De heer Noldus: Ja, ik zit even te denken hoe we dat hier kunnen positioneren. Op zich zijn we voor allerlei initiatieven. Wij zijn ook voor Leerpark 2F, hebben we denk ik ook een initiatief hier in de stad met wat mitsen en maren, maar wat wel in een bepaalde doelgroep en behoefte voorziet. We hebben ook met de huisvestingsverordening vorige week of twee weken geleden een uitvoerige discussie gehad waarbij we heel veel dingen mogelijk wilden maken, ook dingen die nu niet standaard zijn. Of nou echt de realisatie zit en echt hele grote aantallen tiny houses, zou ik dan bijna zeggen, dat vraag ik me oprecht wel af. Zeker gezien een relatief groot deel van de bestaande woningvoorraad in de categorie betaalbaar is zeker afgezet tegen de regio waarin we ons bevinden.

De voorzitter: Mevrouw Kamphuis, tweede interruptie.

Mevrouw Kamphuis: Wij hebben het niet over tiny houses, maar over eigenlijk kleine koophuizen van ongeveer een woonkamer, een keuken en een slaapkamer van ongeveer vijftig vierkante meter.

De heer Noldus: Ja, met mijn weten is dat ongeveer de grens voor een tiny house. Ik weet niet, misschien gaat het om andere vormen. Ik denk wel dat we in een stad waar we redelijk wat bestaande betaalbare voorraad hebben, dat we ook moeten inzetten op het toevoegen van kwaliteit en niet alleen maar op klein en op prijs moeten gaan zitten. Je ziet dat we in Dordrecht veel woningen ook te koop hebben in de gemiddelde koopprijs van 265 duizend euro. Daar bouw je niet een vergelijkbare nieuwbouwwoning voor. Dus we moeten met elkaar ook duidelijk hebben dat de bestaande voorraad ook echt een oplossing is voor heel veel mensen die een woning zoeken. En dat je niet iets concurrerends nieuwbouw daarnaast kan bouwen, zeker niet op zo'n schaal, verwacht ik, in onze regio.

De voorzitter: Oké, dan kijk ik nog even naar mevrouw Van Herwijnen of u nog een laatste interruptie op de VVD wilt doen?

Mevrouw Van Herwijnen: Dan gaan we weer even terug op die andere vragen.

De voorzitter: Dat mag.

Mevrouw Van Herwijnen: Is dat helemaal prima? Oké. Het ging toch weer eventjes over die versimpeling en vermindering van beleid. Want we hebben wel wat voorbeelden gehoord over hoe we die stapeling van regels kunnen gaan voorkomen.

Maar over het versimpelen en verminderen van beleid, daar hebben we eigenlijk nog niet heel veel voorbeelden van gehoord, van welk beleid...Want u had het ook over van: dan moeten we eigenlijk wel gaan prioriteren. Welk beleid geven we nou voorrang over een ander beleid? Waar, in welke hoek moeten we het dan zoeken?

De voorzitter: Concrete voorbeelden over het versimpelen van beleid door de Dordtse VVD. Mijnheer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, ik denk dat die twee redelijk in dezelfde lijn zitten, want uiteindelijk maak je beleid over verschillende assen. Het gaat over welstandsbeleid, het gaat over beleid over bijvoorbeeld circulariteit en materiaalgebruik en dat uit zich in regels en aan die regels wordt dan getoetst. Dus ik denk dat die dingen in elkaars verlengde liggen. Als we scherp kijken naar wat voor beleid je maakt, dan uit zich dat ook in meer of minder regels. En daar kun je dus wat ons betreft ook doelen in stellen of prioriteiten stellen tussen die beleidsdoeleinden, beleidsterreinen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan hebben we deze bespreekpunten hebben we dan het debat over gevoerd. Dan wilde ik eigenlijk graag naar de PvdA voor de volgende twee bespreekpunten: sociale woningbouw, investering in fietsennetwerk. Mijnheer Damen heeft nog iets toe te voegen aan de toelichting van net?

De heer Damen: Nee, maar ik zit nog wel met de vraag van wat nou de conclusie is van het debat wat we net gevoerd hebben?

De voorzitter: Ja, ik dacht: er zijn bespreekpunten aangeleverd, dus wie weet leidt dat tot een aankondiging van een motie of een amendement, maar dat heb ik niet gehoord van de VVD noch een andere partij.

De heer Damen: Mijn conclusie is een beetje, voorzitter, dat we behoefte hebben aan meer informatie. Op zich ben ik niet tegen het goedkoper bouwen en het verlagen van woonlasten.

De voorzitter: Deze bespreekpunten zijn ingeleverd om te bespreken bij de perspectiefnota. Dus als u dit verder wilt bespreken in een vergadering op het onderwerp zelf, dan kunt u het natuurlijk agenderen. Maar vanavond lijkt me de bedoeling dat er of concrete ideeën komen om hier iets mee te doen bij de perspectiefnota en het anders een andere keer te bespreken.

De heer Uysal: Voorzitter. Ja, ook misschien...

De voorzitter: Mijnheer Uysal, heeft u een ordevoorstel?

De heer Uysal: Nee, nou ja, aanvullend op de vraag en misschien ook een beetje om tegemoet te komen aan de wens van de heer Damen. Ik hoorde hem ook die vragen stellen, voorzitter. Misschien kan de wethouder een aantal punten meegeven waarin dit ook voorkomt in bouwprojecten of ook tegen...

De voorzitter: Er komt straks inderdaad gewoon een collegetermijn. Na het eerste termijn van de commissie.

De heer Uysal: Ik kreeg een beetje de indruk dat die vraag niet heel uitdrukkelijk gesteld was, dus ik wil hem bij deze toch uitdrukkelijk stellen: zijn er bouwprojecten waarbij we tegen allerlei regels aanlopen die eventueel voor vertraging zorgen? Dus die zouden wij graag van de wethouder willen horen als dat zo is.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de interrupties over de onderwerpen sociale woningbouw en investeringen fietsennetwerk. Mijnheer Damen.

De heer Damen: Ik dacht dat ik duidelijk was geweest. Dus ik wacht op reacties.

De voorzitter: Er waren misschien ook wellicht wat interrupties. Ik kijk eventjes rond. Mijnheer Uysal, GroenLinks Dordrecht.

De heer Uysal: Dank, voorzitter. Ik ken de heer Damen als iemand die altijd een warm pleidooi houdt voor sociale huurwoningen. Het onderwerp gaat ook het hart toe. En ja, er zijn grote lange wachtlijsten. Ja, we moeten veel meer sociale huurwoningen bouwen. Alleen wat ik wel mis in het verhaal van de heer Damen is dat het lijkt alsof we helemaal geen positieve stappen zetten richting het tekort wat we hebben. Dus ik hoop dat de heer Damen het ook erkent, dat hij het ook inziet dat we nu de juiste stappen zetten met het realiseren van sociale huurwoningen. De ambitie was om deze periode twaalfhonderd sociale huurwoningen te realiseren. De verwachting is dat we er achttienhonderd van gaan realiseren. En in tegenstelling tot de vorige periode, is ook deze periode de afspraak gemaakt met corporaties dat we alleen gaan slopen als er ook nieuwe afspraken gemaakt worden om daarvoor in de plaats nieuwe sociale huurwoningen te bouwen. Dat gaat ook vaak gepaard met verdichting. Dus er komen meer sociale huurwoningen ervoor terug in de plaats. Dus ziet de heer Damen van de Partij van de Arbeid ook in dat we het been bijtrekken? En ik ben het van harte mee eens dat het niet genoeg is, maar ik hoop wel dat hij ook inziet, voorzitter, dat we op de juiste weg zijn.

De voorzitter: Mijnheer Damen, ziet u dat?

De heer Damen: Geen millimeter, voorzitter. En ik vind ook dat er steeds halve waarheden worden verteld. We bouwen inderdaad, waar sociale huurwoningen worden gesloopt, bouwen we sociale huurwoningen terug. Maar dat levert maar een hele beperkte winst op. Er wordt ongeveer 10 procent meer aan sociale huurwoningen teruggebouwd dan er stonden. En voor een deel zijn dat sociale huurwoningen die niet voor de mensen met een bijstandsuitkering bereikbaar zijn. Die zitten boven de aftoppingsgrens. Dus die woningen zijn in veel mindere mate beschikbaar voor de mensen met de laagste inkomens. Daarnaast bouwen we maar heel beperkt toevoegingen. Dus we vervangen, we vervangen ruim, 10 procent extra, maar de toevoegingen die we doen zijn heel beperkt. Zitten vooral in zorgwoningen of, en dat was een paar jaar terug, of in woningen à la Leerpark en dadelijk à la Thureborgh.

Dat zijn particuliere woningen, die zijn niet duurzaam, die zijn geen eigendom van sociale verhuurders. En die woningen zijn behoorlijk aan de prijs en vrij beperkt wat betreft woonkwaliteit. Dus ik vind dat we volstrekt onvoldoende op de goede weg zijn. En ik vind dat we echt niet een tandje bij moeten zetten, maar ongeveer een extra motor erbij moeten zetten.

De voorzitter: De heer Damen ziet het niet zo in. Dan gaan we naar de interruptie van de heer Struijk, ChristenUnie/SGP.

De heer Struijk: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik vond het wel leuk dat ik de heer Damen het woordje duurzaam hoorde noemen, want kijk, meer sociale woningbouw en investeren in het fietsnetwerk, dat is allemaal prima, maar dat kost natuurlijk geld. Dat weet de heer Damen ook en ik vond het wel sympathiek dat hij ook gelijk voor de dekking zorgde, namelijk die 50 miljoen die op de plank ligt voor het Stadspark XXL. Maar vindt de heer Damen het nou wel duurzaam om daar een streep door te halen? Want ja, we hebben bij een groeiende bevolking en bij een opwarming van de aarde toch volgens mij ook wel meer groen nodig. Dat is punt één. En punt twee: als ik naar de plannen kijk van dat stadspark, dan zie ik daar ook heel veel mooie wandel- en fietsroutes in. Dus ja, als je dat geld weg gaat halen om fietsroutes te gaan ontwerpen, dan dat klopt niet. Want dan krijg je die juist minder. Dus ja, daar zou ik graag wat uitleg van de heer Damen op willen hebben.

De voorzitter: Mijnheer Damen, de uitleg hierop.

De heer Damen: We hebben niet zo lang geleden een RIB gekregen over het Stadspark XXL. Daar zou een rondweg in komen voor wandelaars en fietsers. Vergelijkbaar breed als het brede fietspad door het Weizigtpark, zeven meter. Dus een hoop asfalt. Die is vooral bestemd voor mensen die daar rond willen fietsen of rond willen wandelen in het park. Ik heb liever dat er geïnvesteerd wordt in het fietspadennetwerk voor dagelijks gebruik. Van je huis naar het wijkcentrum, of naar het winkelcentrum, of naar de binnenstad, of naar scholen, of naar het kinderdagverblijf. En niet voor mensen die in lycra gewoon lekker aan het sporten zijn op hun eentje.

De voorzitter: Dank u wel. Tweede interruptie van de heer Struijk, ChristenUnie/SGP.

De heer Struijk: Dank u wel, voorzitter. Ik heb ook behoorlijk uitvoerig gekeken naar de plannen voor het Stadspark. En een van de dingen die daarin zitten, is onder andere een fietsroute van de Schenkeldijk richting de Noordendijk, waar nu je levensgevaarlijke toeren uit moet halen over de Stevensweg, die onder handen genomen is, wat niet heel erg in het voordeel van de fietsers is, volgens mij. Ik zou dan, en ik hoop dat de heer Damen het met me eens is, heel erg blij zijn als die fietsroute langs de Stevenshof uiteindelijk gestalte gaat krijgen. Die is dan wel degelijk dus bedoeld om mensen van de ene wijk veilig naar de andere wijk te laten fietsen. Of zie ik het verkeerd, is mijn vraag aan de heer Damen.

De voorzitter: Mijnheer Damen, PvdA.

De heer Damen: Ik pleit al dertig jaar voor het voltooien van die fietsroute, want die zit al dertig jaar in de planning. Dat zou een stuk efficiënter kunnen. Maar dat sluit heel nadrukkelijk aan op het fietsroutenetwerk zoals dat voor het dagelijks gebruik is ontworpen. Een heleboel van de fietspaden in het Stadspark XXL sluiten daar op geen enkele manier op aan.

De voorzitter: Oké, dank u wel. De discussie over Stadspark XXL zullen we even ontwijken. Aangezien we gaandeweg samen de vergaderstructuur hebben bepaald, ook waarvoor dank, wil ik even de commissie rondkijken. Kunnen we overgaan naar het collegetermijn, reactie van het college of moet er nog iets gezegd worden? Mijnheer

Noldus, u heeft al wel heel veel kunnen en mogen zeggen. We gaan even kijken of het toegevoegde waarde heeft. Gaat uw gang.

De heer Noldus: Ja, niet even over onze eigen punten, maar over de Partij van de Arbeid twee punten. Waarbij ik in ieder geval het punt van sociale woningbouw dacht: nou, dat kunnen we het misschien mee eens zijn totdat we de invulling van de Partij van de Arbeid daarbij hoorden. Want onze inzet was eigenlijk een andere vraag die wij ook tijdens de raadsvergadering gesteld hebben en volgens mij in de eerste termijn van de wethouder niet beantwoord is. Maar we zien in de jaarstukken terug dat we niet 30 procent, maar 45 procent sociale huurwoningen gaan realiseren deze periode. Ziet het college ruimte om bij te sturen om toch richting die 30 procent te gaan en misschien meer woningen te realiseren in bijvoorbeeld betaalbare koop, waar ik net ook een aantal mensen hier in de commissie voor hoorde pleiten, om toch meer richting 30 procent te gaan in plaats van die 45 procent? Die vraag wilde ik even aan het college meegeven in deze termijn. Dank u wel. Dan de heer Safranti nog.

De heer Safranti: Ik hoor een aantal tegenstrijdige verhalen, want ik hoor nu de heer Damen over de woningbouw en de realisatie, de heer Uysal van GroenLinks die benoemde een en ander, maar ook de heer Noldus die dus opeens op 45 procent zit. Dus mijn vraag is: wat is nou waar? Wie moeten wij dan als raadsleden daarin geloven?

De voorzitter: Dat is misschien een goede vraag voor het college. Mijnheer Uysal, heeft u een interruptie op de heer Safranti of heeft u een vraag aan het college?

De heer Uysal: Ik heb een interruptie op de heer Noldus, want het is toch wel bijzonder merkwaardig wat de heer Noldus even op het aller-, allerlaatste moment even er in fietst. Dus ik wil daar toch wel even een opmerking over maken.

De voorzitter: Maar we gaan zo meteen...De heer Safranti stelt het al: er zijn heel veel verschillende getallen en dergelijk genoemd. We gaan zo meteen, als het goed is, ook horen waar de feiten zitten.

De heer Uysal: Nee, dat snap ik. Maar ik hoor nu van de VVD dat ze van achttienhonderd sociale huurwoningen, 45 procent, liefst naar 30 procent sociale huurwoningen wil. Dus ik vind dat bijzonder merkwaardig en daarop zou ik een aantal vragen willen stellen aan de VVD voordat we overgaan op de termijn van de wethouder.

De voorzitter: Nou ja, dit is eigenlijk een mening van de VVD over een punt wat PvdA heeft ingebracht. Dus dat wordt een totaal nieuwe discussie. En ik wil wel graag ook aan het collegetermijn toekomen. En het tweede termijn hierover dat wordt gevoerd volgende week in de raad.

De heer Uysal: Ja, nee, dat snap ik, voorzitter. Volgens mij hebben we ook tot elf uur en het scheelt ook dat we deze discussie volgende week in de raad gaan voeren. Vandaar dat ik een aantal vragen nu zou willen stellen aan de VVD en ik had mijn vragen intussen al vaker kunnen stellen in plaats van met u in discussie te gaan. Dus als u het toestaat, voorzitter, dan zou ik toch die vraag willen stellen aan de VVD, want de afgelopen periode hebben wij een tekort opgebouwd van sociale...

De voorzitter: Mijnheer Uysal, even ter inventarisatie, hoeveel vragen zijn het? Zijn het korte vragen of opent dit een nieuw debat?

De heer Uysal: Het ligt eraan wat voor antwoorden de VVD gaat geven.

De voorzitter: Dan wil ik u beiden verzoeken om het kort en krachtig te houden, zodat we daarna naar het collegetermijn kunnen gaan. Mijnheer Uysal.

De heer Uysal: We hebben de vorige periode zijn er heel veel sociale huurwoningen gesloopt en er zijn geen sociale huurwoningen ervoor in de plaats teruggebouwd. Dus dat betekent dat we een tekort hebben opgebouwd. We hebben met elkaar de afspraak gemaakt om dat tekort in ieder geval deze periode in te lopen. In te lopen betekent niet dat we dat tekort helemaal teniet doen. Daar hebben we nog een lange weg met zijn allen voor te gaan. De VVD schetst nu het beeld alsof we nu heel veel sociale huurwoningen bouwen en alsof we een overload aan sociale huurwoningen hebben, alsof we helemaal geen wachtlijsten meer hebben. Dat is natuurlijk een vertekend beeld wat de VVD schetst. En hoezo zou de VVD dan nu eigenlijk weer terug willen schieten in de reflex wat we de vorige periode hebben gedaan? We zouden toch juist, tenminste, die afspraak hebben we toch met elkaar gemaakt, om het been bij te trekken. Hoezo dan nu weer terugkrabbelen?

De voorzitter: Mijnheer Noldus, Dordtse VVD. Specifiek hierover, wat de heer Uysal heeft gezegd. Het voegt niets verder toe.

De heer Damen: Ik wil graag citeren uit een stuk van het college.

De voorzitter: Een citaat is geen vraag, maar als uw vraag over dit onderwerp gaat, dan mag u hem nu stellen.

De heer Damen: Dan wil ik vragen aan de heer Noldus om te reageren op wat het college hier zelf over zegt. In de Realisatiemonitor Bouwende stad 2023. Want daar staat dat, wat betreft nieuwbouw en sloop, dat er in de periode 2022-2026 in netto zeshonderdvierenzestig sociale huurwoningen worden toegevoegd. Dat is dus geen 45 procent. Waarbij nog geen rekening is gehouden met de aan- en verkoop van woningen door woningbouwcoöperaties.

En Woonbron gaat tot op de dag van vandaag gewoon door met het verkopen van sociale huurwoningen. Ik kan dit niet begrijpen als u zegt dat er we...

De voorzitter: Dus eigenlijk is de vraag van: klopt de stelling van de VVD met de feiten die de heer Damen net noemde? Mijnheer Noldus, Dordtse VVD.

De heer Noldus: Voorzitter, antwoord. Ik zal het kort houden, maar wel tweeledig. We hebben afgesproken met elkaar dat we de gesloopte sociale huurwoningen gaan compenseren en daarbij duizend sociale huurwoningen extra toevoegen. Dat is de bouwvisie die we hebben vastgesteld met elkaar. Daarbij hebben we in het politieke akkoord gezegd: we gaan 30 procent van de vierduizend woningen deze periode gaan we sociale huurwoningen realiseren. Uit de jaarstukken die we hebben gekregen, die ook afgelopen raadsvergadering, bij de volgende raadsvergadering voorstaan, staat dat we

in de periode 2022 tot 2026 uit lijken te komen op achttienhonderdzes sociale huurwoningen. Dat is ruim 45 procent van de vierduizend die gepland staan tot 2026. Dus dat is een duidelijk ander percentage dan die 30 procent waar we het over hebben. En dat is de duiding van onze vraag. Die percentages haal ik uit de jaarstukken die we hebben toegestuurd.

De voorzitter: De heer Noldus heeft genoemd waar zij hun percentage vandaan hebben gehaald. Mijnheer Uysal, GroenLinks.

De heer Uysal: Maar nu we dan toch in de jaarstukken zitten, als je dan een paar regels verder leest, dan zie je ook dat de ambitie tot 2031 is, uit conform de woonvisie die we in 2019 met elkaar hebben vastgesteld, dat we tweeduizend sociale huurwoningen bijbouwen. En dan zitten we nog op achttienhonderd, dat betekent dat we er nog lang niet zijn. Dus wat voor nut heeft dat dan om nu ineens een stop te zetten op de bouw van sociale huurwoningen, terwijl we nog ook in de komende jaren nog bij moeten bouwen?

De voorzitter: Mijnheer Noldus, Dordtse VVD.

De heer Noldus: Voorzitter, ik zou niet terug willen komen op de afspraken uit de woonvisie, maar de vraag gaat wel over, en misschien is het antwoord nee, dat hoor ik dan graag van het college, maar kunnen we ook binnen deze periode dan schuiven met projecten en zorgen dat we ook betaalbare koop ertussen kunnen krijgen? Want we hebben een opgave voor sociale huur, maar we hebben zeker ook een opgave voor de andere segmenten die voorliggen. We kunnen onze inwoners die op zoek zijn naar een koopwoning niet verleiden met een sociale huurwoning als ze daar niet naar op zoek zijn. Dus die behoefte ligt er ook, die bestaat. Er zijn echt mensen op zoek naar een koopwoning. Het is misschien een schok voor een aantal, maar we hebben echt een aantal projecten waar we mogelijkerwijs nog koopwoningen kunnen gaan toevoegen. Daar horen we graag een reactie op van het college.

De voorzitter: Ik denk dat we nu duidelijk hebben gekregen waar u het dus niet over eens bent en misschien ook niet wordt. Dit heeft toch geleid tot meerdere vragen. Mevrouw van Herwijnen, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Van Herwijnen: Dan wil ik toch nog even een aanvulling doen op de vraag die de heer Noldus doet aan de wethouder, aan het college, over het bouwen van meer betaalbare woningen. Is die mogelijkheid er dan zonder minder sociale huurwoningen volgens de afspraken te gaan bouwen?

De voorzitter: Dat is een hele duidelijke vraag. Dank u wel. Die gaat naar het college. Mevrouw Kamphuis, SP.

Mevrouw Kamphuis: Ik hoor de VVD praten over betaalbare koopwoningen. Nou wil ik aan de wethouder vragen: is de wethouder het er mee van eens dat een betaalbare koopwoning rond de twee ton ligt?

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we over naar het collegetermijn en dan geef ik het woord aan wethouder Burggraaf. Gaat uw gang.

De heer Burggraaf: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik zal me gewoon beperken tot de vragen die echt aan het college zijn gesteld. De eerste was daarvan of we projecten hebben waar we tegen regels aanlopen die voor vertraging zorgen. Ja, dat is zeker het geval. Dat is ook omdat elk project weer in een unieke omgeving zit. U heeft onlangs in de krant kunnen lezen dat onder andere hier in de binnenstad een project van Nera uiteindelijk toch weer, die was stil komen te vallen door de huidige moeilijkere bouwperiode, maar uiteindelijk is vlot getrokken omdat de parkeernormen zijn verlaagd in de tussentijd, waardoor die niet meer in het project gerealiseerd hoefde te worden en het daardoor wel van de kant kon komen. Ik kan me herinneren bij Amstelveen hebben we een hele discussie met het waterschap gehad, omdat we aan de ene kant graag groen wilden behouden in dat gebied, 40 procent groen en 60 procent bouwen. Maar ook het waterschap eisen had over het peilniveau, het waterniveau wat hoger zou moeten komen, maar op dusdanige hoogte dat je dan vervolgens eigenlijk dat bestaande groen niet meer zou kunnen behouden. Dus daar hebben we toen een flinke tijd een discussie over gehad om daar toch het beste van beide kanten van te kunnen realiseren. Dus ja, dat zijn een aantal voorbeelden. Het handboek natuurinclusief bouwen heeft u onlangs ook als raad ontvangen en daar ziet u wel ook in beschreven wat het stellen van extra regels aan kostenvermeerdering heeft. Dus daar zijn we transparant in. Daar zoeken we ook altijd bij het invoeren van dat soort regels de bouwende en ontwikkelende partijen bij op om te toetsen of we niet teveel stapelen en daardoor onze andere ambitie, namelijk het snel bouwen, niet in de weg zitten. Dus we houden continu een vinger aan de pols en op zich de algemene oproep of pleidooi wat CDA daar ook over aangaf: zorg nou dat je zoveel mogelijk standaardisatie over het land hebt. Nou goed, daar kijken we ook altijd inderdaad kritisch naar, dat er niet teveel per verschillende gemeenten andere eisen gaan stellen. En tegelijkertijd willen we natuurlijk wel graag dat hier wel een mooie Dordtse kwaliteit wordt gerealiseerd. Dus we willen wel graag uiteindelijk ook onderscheidende bouw hebben, maar dat heb ik eigenlijk ook niemand hier horen zeggen dat, dat niet iets is wat we zouden moeten nastreven. Dan de vraag met betrekking tot het type woningen die we bouwen. U heeft recent ook de Bouwmonitor ontvangen. Daar kunt u teruglezen dat we enorm goed op weg zijn om het aantal sociale huurwoningen in planvoorraad te creëren. Ik hoorde het getal van achttienhonderd zestig al vallen.

Daarmee zitten we dus gewoon al heel erg dicht bij de totale opgave van te realiseren woningen van tweeduizend, zoals u in de woonvisie heeft vastgelegd. En in die tweeduizend is ook al opgenomen dat duizend woningen worden gebouwd die vervangen, daar waar het sloop of verkoop was en dat je er duizend vervolgens toevoegt. Dus we zitten daar gewoon al enorm ver op het creëren van de planvoorraad. Er zitten ook een aantal plannen die uw kant weer opkomen om weer nieuwe, harde planvoorraad erin te maken. Vandaag is gestart met de bouw op het Witte Dorp en aan de Charlotte de Bourbonstraat. Daar worden nu honderdneuentwintig sociale woningen gebouwd, waar er eerst tachtig stonden. Dus daar wordt wel wat gesloopt, maar daar komen er uiteindelijk negenenveertig meer terug. Dus dat is ook iets wat we bij veel van die bouwprojecten zien, dat we door slimme stedelijke verdichting uiteindelijk ook meer kunnen realiseren, naast betere kwaliteit van woningen.

De voorzitter: Goed om te horen, maar er staat een interruptie open van de heer Damen, PvdA. Gaat uw gang.

De heer Damen: Ja, de wethouder noemt nu twee keer hetzelfde, namelijk de ene keer dat we duizend woningen extra bouwen ter vervanging van de woningen die we slopen. Aan de andere kant dat wij een bepaald aantal nieuwbouwwoningen bouwen. Maar in dat aantal nieuwbouwwoningen zit gewoon die duizend woningen die we bouwen ter vervanging. Dus het gaat steeds om hetzelfde. De ene keer zeggen we heel trots: we bouwen zoveel nieuwbouwwoningen en we bouwen duizend extra woningen ter vervanging van de sloop. Nee, we bouwen zoveel nieuwbouwwoningen en we slopen zoveel woningen.

De voorzitter: En is uw vraag dan eigenlijk, doen we nu en-en of doen we nu of-of?

De heer Damen: We doen te weinig, voorzitter.

De voorzitter: Wat is uw vraag aan de wethouder, zodat hij kan reageren? Zodat we een haakje hebben.

De heer Damen: Waar ik zo nieuwsgierig naar ben is: wat is nou het netto resultaat van de toevoegingen?

De voorzitter: Dank u wel. Gaan we naar wethouder Burggraaf.

De heer Burggraaf: Dat is wat ik u net probeerde uit te leggen. De gemeenteraad heeft een woonvisie vastgesteld en de opdracht meegegeven aan het college om in totaal elfduizend woningen te gaan realiseren. Daarvoor hebben we de afgelopen tijd en zijn we continu bezig om daarvoor harde planvoorraad te creëren. We bouwen ze niet zelf, maar we zorgen dat de planvoorraad is om de woningen te bouwen in de verdeling zoals u die rondom die elfduizend woningen hebt vastgelegd. Binnen die elfduizend woningen, heeft u gezegd: van die elfduizend moet u tweeduizend, zorgen dat er plan voor is om tweeduizend sociale huurwoningen te realiseren. Daarvoor zitten we inmiddels op de achttienhonderd zestig die u heeft gehoord.

En die tweeduizend bestaat uit, het zijn ook allemaal bruto cijfers, maar die tweeduizend bestaat uit tweeduizend sociale huurwoningen waarvan netto een toename van duizend woningen is, omdat binnen die tweeduizend er duizend van waren, omdat het of gesloopt of verkocht wordt. Dus ter vervanging van dat deel. Dus dan met tweeduizend sociale huurwoningen bijbouwen kom je netto duizend woningen extra in je totale woonvoorraad in dat segment terecht. En even in perspectief zettend, als je puur naar corporatiewoningen kijkt dan zitten we in Dordrecht op een aandeel wat gelijk ligt op het Nederlands gemiddelde, dat is zo'n 27 procent. U heeft recent ook een overzicht gekregen wat er in de particuliere woonvoorraad aan sociale huur zit. Als je dat erbij betreft, zitten we hier aan een totale woningvoorraad van 31 procent aan sociale huurwoningen. Dus daarmee is er ook echt gewoon een gezond aandeel aan sociale huurwoningen in de woonvoorraad. En daar heb ik dan niet in meegeteld het aantal, het hoge aantal goedkope koopwoningen die je in onze woonvoorraad heb zitten. Dus het is ook zo dat best wel veel van de sociale huurwoning doelgroep ook in onze stad een koopwoning hebben. Dus er is als je het zo bekijkt voor de doelgroep sociale huurwoningen is eigenlijk de woningvoorraad nog veel hoger dan die 31 procent als je puur alleen naar de huurmarkt zou kijken. Het andere punt...

De voorzitter: Ik zie de heer Damen niet zozeer instemmend, maar wel begrijpend knikken, dus volgens mij was het een voldoende antwoord zo. Mijnheer Damen, was het onduidelijk wat de wethouder vertelde?

De heer Damen: Nou ja, de wethouder heeft het over voldoende, maar we hebben wel te maken met een toenemend aantal mensen dat staat ingeschreven voor een woning. Dat is inmiddels zeventienduizend. Dat zijn bij lange na niet allemaal mensen zonder woning, maar wel een groeiend aantal mensen zonder woning. En we zien ook dat de wachttijden voor een sociale huurwoning ieder jaar weer verder toenemen. Dus dat maakt het voor mij moeilijk om te begrijpen dat we nu voldoende doen.

De heer Burggraaf: Dat is een breed beeld wat we natuurlijk in het hele land en ook in onze stad zien als het gaat om de spanning op de woningmarkt. Er is gewoon in zijn totaliteit is er gewoon krapte op de woningmarkt. En daarin zie je ook dat er gewoon heel veel woningen ook in andere segmenten nog niet voldoende beschikbaar komen, die uiteindelijk weer tot doorstroming leiden. Dat zien we bijvoorbeeld bij Amstelveen. Daar zie je dat 70 procent van de nieuwbouwwoningen, dat zijn allemaal woningen die in de duurdere categorie zitten, maar er zijn 70 procent van de woningen die daar verkocht worden, die worden aan Dordtenaren verkocht. En je ziet, dat hebben we ook onderzocht, dat degene die daar gaat wonen vervolgens een verhuisketen van zeven teweeg brengt. Dus degene die daar gaat wonen die laat weer, dat is vaak iemand die dan een wooncarrière maakt, dus weer wat groter gaat wonen. Die laat een goedkopere woning achter. Diegene die daar gaat wonen laat ook weer een goedkopere woning achter. Dus per saldo zie je dan dat als je in een wat duurder segment een woning bouwt dat er vervolgens zeven mensen een wooncarrière kunnen maken, een woonstap kunnen maken. Dus je moet ook daarin goed blijven kijken naar juist ook in andere categorieën woningen toevoegen. Dat geeft uiteindelijk ook lucht voor de categorie waar u het over heeft.

Alleen, ja, dat is een trein die natuurlijk wat langzamer in beweging komt. En dan is het feit ook dat we pas sinds 2018 met die enorme toevoeging van nieuwe woningen bezig zijn. Dus dat is eigenlijk een effect wat u nu langzaam ziet toenemen, maar wel een aanlooptijd vraagt. Dan heeft u ook kunnen lezen in Bouwmonitor, zeg ik dan richting de VVD die vraagt: hoe zit het dan met die betaalbare koopwoningen? Daar zit inderdaad, dat hebben we ook laten zien in het plan, daar zit nog een grote opgave om daar ook voldoende op te realiseren. Dat komt binnenkort uw kant op naar aanleiding amendement of motie die u toen destijds bij Amstelveen heeft aangenomen, om te zeggen: ga daar nou ook 10 procent betaalbaar in realiseren. Dus daar gaan we naar de tenderfase toe. Dat zult u terugzien op Spuiboulevard, waar ook een flink aantal betaalbare woningen in zitten. En het Maasterrasbestemmingsplan, waar natuurlijk ook in grote aantallen betaalbare woningen in verwerkt zijn. Dan tot slot, voorzitter...

De voorzitter: Mijnheer Noldus, nog over de woningen? We moeten ook even ruimte geven nog aan de andere vragen. Korte interruptie, gaat uw gang.

De heer Noldus: Ja, zeker. Ik had wel de vraag of er binnen die sociale huurwoningen voor deze periode, of er in die projecten, in die ontwikkelingen, te schuiven valt om in die projecten meer betaalbare koop te krijgen? Dus niet alleen de betaalbare koop in andere projecten, maar kunnen we iets doen om meer richting die 30 procent te gaan en die

verdeling deze periode iets aan te passen? Of zitten al die projecten al in een dermate fase dat die projecten qua invulling ongeveer vaststaan?

De voorzitter: Dat is waar, die vraag stond nog open. Dank u wel. Wethouder Burggraaf.

De heer Burggraaf: Heel veel projecten liggen natuurlijk ook al vast. Daar waar het grondverkoop is geweest voor een bepaald programma, daar ga je niet meer, als je daar dan vervolgens in gaat schuiven, dan doet het ook financieel natuurlijk wat. In het algemeen gezien is dat natuurlijk wel iets waar wij op letten op het moment dat we programmering aan u voorleggen voor specifieke ontwikkelingen. Waarbij niet zo is dat je per ontwikkeling bijvoorbeeld 30 procent sociaal realiseert of 30 procent betaalbaar en 30 procent duur. Daar kijk je: wat kan het in het gebied, financieel uit, maar ook: wat moet je hier toevoegen aan de totaalprogrammering te kunnen voldoen aan de opdracht die u ons heeft gegeven, dus om een betaalbare koop ook te kunnen realiseren. Dat ziet u terug in hetgeen wat nu bij de Spuiboulevard bij u voorligt. Ja, daar zit in het totaalprogramma 10 procent sociaal, zodat je ook juist op die betaalbare koop een flink aantal woningen kan realiseren en juist voor dat segment planvoorraad kan toevoegen waar juist we nog een flinke stap te maken hebben. Waar we dus nog achterlopen in de totale planvoorraad zoals u die aan ons een opdracht toe hebt gegeven. En wat is dan betaalbare koop? Nou ja, dat is dan de definitie die ook landelijk is vastgesteld tot 390 duizend euro. Maar waar u ook aan ons heeft gevraagd om te kijken waar we ook woningen kunnen realiseren in de grens tot 300 duizend woningen. Dus daar kijken we ook bij projecten naar of we daar ook ruimte voor kunnen bieden.

De voorzitter: Interruptie van mevrouw Kamphuis, SP.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel, voorzitter. Onze vraag was specifiek: hoe denkt u, de wethouder erover om eigenlijk alleenstaande huizen te bouwen voor mensen die alleenstaand rond de twee ton? Want nu kunnen die mensen niet kopen gewoon.

De voorzitter: Wethouder Burggraaf.

De heer Burggraaf: Voorzitter, ik denk bij dat soort prijzen vooral, je moet kijken naar de bestaande woonvoorraad die er is waar nog regelmatig woningen beschikbaar komen die rond die prijs categorie zitten. Bij het nieuw realiseren rondom die prijzen is dat gewoon bij de huidige grondprijzen en bouwkosten is dat gewoon eigenlijk niet te realiseren voor die prijs, tenzij je daar enorme subsidies en dergelijke op gaat verstrekken. Dat zit ook vaak weer met beperkingen verbonden, want voor sociale huurwoningen is het bekend dat je daar een sociale grondprijs voor betaalt, maar in de koopsector is dat een stuk ingewikkelder om met dat soort instrumenten te werken. Dan de tot slot, voorzitter, Partij van de Arbeid. Er is mij niet helemaal duidelijk wat daar nou precies eigenlijk de vraag aan het college is. Ik zou in het algemeen willen zeggen: daar waar het gaat om het...Ik haal er een beetje uit op, volgens mij, dat het pleidooi was: zorg nou dat je goed externe cofinanciering, subsidies en dergelijke op je doelstellingen binnen kan halen. Als het gaat bijvoorbeeld op de fietsroutes. Daar zijn we volop mee bezig. Onlangs is de regiodeal toegekend weer aan de regio en daar zit ook een mooie financiële bijdrage voor Dordrecht en Zwijndrecht bij voor het aanleggen van de fietsverbinding van de F16. Nou, dus maar even als een voorbeeld. We kijken continu naar waar de koppelkansen liggen om op die opgave externe financiering binnen te halen om de opdracht die u als

raad heeft meegegeven op fietsen te kunnen realiseren. En zo doen we dat eigenlijk bij alle onderdelen en plannen die we hebben. We proberen zo goed mogelijk daar cofinanciers voor te vinden, zodat we de ambitie ook met de middelen die u ons gegeven heeft kunnen realiseren.

De voorzitter: Dank u wel. En ik hoorde net gefluister over tafel, F16 is een fietspad. Ja, oké, even ter verduidelijking. Ik wist het zelf ook niet. Dank jullie wel. Dan hebben we het eerste termijn van de commissie gehad en reactie van het college. En dat is wat we vanavond zouden doen. Mijnheer Noldus, heeft u nog een vraag aan het college?

De heer Noldus: Ik sta nog op één stuk te kauwen. Dat zat in het begin van wat de wethouder aangaf, namelijk gaf aan over initiatieven en projecten dat het soms knelt met het beleid, maar dat er ook een afweging te maken is op die doelen. De vraag is dan concreet: is er bij het college dan die ruimte om die afweging te maken? Of is dat dan iets waar altijd de raad aan zet is of waar we de raad aan de voorkant aan zet kunnen krijgen om daar keuzes in te maken qua prioriteitsstelling?

De voorzitter: Wethouder Burggraaf, u mag nog een keer. Gaat uw gang.

De heer Burggraaf: Nogmaals, in de zin dat op het moment dat u beleidskaders stelt, altijd de toets, dat wij in ieder geval altijd de toets doen: in hoeverre zijn dit eisen die aanvullend zijn op landelijke eisen? Dus waar ga je, nou ja, scherper aan de wind sturen?

En we proberen aan u dan goed voor te leggen wat eventueel daar de consequenties van kunnen zijn of je daar moet afwegen van: nou, vinden we die ambitie zo belangrijk dat we voor lief nemen dat we mogelijke of duurdere woningen krijgen of dat projecten minder snel van de grond komen? Nou, dan zullen we dat altijd transparant ook aan u voorleggen. Ik denk dat het vooral belangrijk is dat het iets is wat u zelf ook alert op moet zijn. Dus als u een keer signalen daarover opvangt dan ontvangen we die ook graag, want dan kunnen we eens kijken: nou, speelt het hier inderdaad of spelen er andere zaken? Het is natuurlijk iets waar u zo meteen ook bijvoorbeeld bij het bestemmingsplan Maasterras tegenaan zult lopen in de zin van: je kan op een gegeven moment zelf kiezen om bepaalde veiligheidsnormen of geluidsnormen die je oplegt, je hebt wettelijke normen en je kan daar van afwijken en u heeft uw eigen wensenlijstje, waar u misschien scherpere eisen stelt. Dus daar kunt u goed afwegen op een gegeven moment van: vinden we hier belangrijk dat we zoveel mogelijk woningen realiseren? Of willen we toch vasthouden aan dat soort strengere eisen? Verder proberen wij dat nogmaals altijd goed in de gaten te houden dat als er plannen liggen dat we ook de totaal aan kwaliteiten die we vragen goed afwegen. Het is niet dat je op elk terrein altijd een tien moet halen, dat je af en toe ook bereid bent om misschien op een van de aspecten eens een keer genoeg te nemen met een zesje, omdat je het heel belangrijk vindt dat in ieder geval de woningbouw daar ook gerealiseerd wordt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wil ik uw commissie bedanken voor de helderheid op dit late tijdstip. Ik zie u volgende week graag terug in de raadsvergadering. Nog een hele fijne avond en tot volgende week. Ja, en de heer Struijk maakt een terecht punt, of u al uw spullen wilt meenemen naar de pantry en de namenbordjestafel.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 2024.

De griffier,

De voorzitter,

A.E.T. Wepster

P.A.C.M. van der Velden